

Møte fredag den 18. desember 2015 kl. 9

President: Olemic Thommessen

Dagsorden (nr. 36):

1. Stortingets vedtak til lov om oppheving av Lov 19. desember 1898 nr. 3 om Tilvirkning af Æthylæther (Lovvedtak 31 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
2. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiedomsskatt til kommunane (Lovvedtak 32 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
3. Stortingets vedtak til lov om endring i lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift (dokumentavgiftsloven) (Lovvedtak 33 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
4. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) (Lovvedtak 34 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
5. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (svalbardskatte-loven) (Lovvedtak 35 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
6. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) (Lovvedtak 36 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
7. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Lovvedtak 37 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
8. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) (Lovvedtak 38 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
9. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) (Lovvedtak 39 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
10. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) (Lovvedtak 40 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
11. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 22. juni 2012 nr. 37 om endringer i tolloven (Lovvedtak 41 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
12. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 19. juni 2015 nr. 49 om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) (Lovvedtak 42 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
13. Innstilling fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innst. 140 S (2015–2016))
14. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 vedkommende Olje- og energidepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2015–2016), jf. Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))
15. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Geir Jørgen Bekkevold, Anders Tyvand og Anne Tingelstad Wøien om sterkere statlig satsing på vedlikehold av verneverdige kirker (Innst. 72 S (2015–2016), jf. Dokument 8:110 S (2014–2015))
16. Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland. (Innst. 5 S (2015–2016), jf. Prop. 1 S (2015–2016), Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2015–2016))
17. Innstilling fra finanskomiteen om ny saldering av statsbudsjettet 2015 (Innst. 150 S (2015–2016), jf. Prop. 34 S (2015–2016))
18. Referat

Presidenten: Representanten Eirik Sivertsen, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den tidligere midlertidig fritatte vararepresentant for Østfold fylke, Wenche Olsen, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentant for Sogn og Fjordane fylke, Sigurd Reksnes, tar nå sete.

Det foreligger tre permisjonssøknader:

- fra representantene Anna Ljunggren og Bjørn Lødemel om permisjon i tiden fra og med 5. januar til og med 18. mars, begge for å delta i sjefskurs ved Forsvarets høyskole
- fra representanten Torgeir Knag Fylkesnes om foreldrepermisjon i tiden fra og med 12. januar til og med 20. mars

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Nordland fylke: Tone-Helen *Toften* fra 12. januar til 17. mars

For Sogn og Fjordane fylke: Bjørn Erik *Hollevik* fra 12. januar til 17. mars

For Troms fylke: Siv Elin *Hansen* fra 12. januar til 17. mars

Presidenten: Representanten Jan Bøhler vil fremsette et representantforslag.

Jan Bøhler (A) [09:03:15]: På vegne av representantene Magne Rommetveit, Anna Ljunggren, Ruth Grung, Eirik Sivertsen, Marit Nybakk, Karianne O. Tung, Torstein Tvedt Solberg og meg selv har jeg æren av å sette fram et representantforslag om lovhjemmel for lavutslippssoner.

Presidenten: Representanten Hans Fredrik Grøvan vil fremsette et representantforslag.

Hans Fredrik Grøvan (KrF) [09:03:45]: På vegne av representantene Terje Breivik, Iselin Nybø, Kjell Ingolf Ropstad, Torill Eidsheim, Ingunn Foss, Sivert Bjørnstad, Åse Michaelsen, Terje Aasland, Odd Omland og meg selv har jeg gleden av å framsette et representantforslag om strategi for utbygging av fiberkabler og grønne datasentre.

Presidenten: Representanten Trond Helleland vil fremsette et representantforslag.

Trond Helleland (H) [09:04:20]: Jeg har gleden av å framsette et representantforslag på vegne av Jonas Gahr Støre, Harald T. Nesvik, Knut Arild Hareide, Marit Arnstad, Trine Skei Grande og meg selv om et felles løft for god integrering.

Jeg ber også om at forslaget behandles etter Stortingets forretningsorden § 39 c, hvor det står at det skal «legges ut til gjennomsyn for representantene i minst én dag og deretter føres opp på dagsordenen til behandling».

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at Stortinget fraviker bestemmelsen i forretningsordenens § 59 første ledd og foretar votering etter at sakene nr. 1–12 på dagens kart er ferdigbehandlet, og deretter samlet votering etter sakene nr. 13–17 ved slutten av dagens møte.

Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag. – Det anses vedtatt.

Presidenten: Sakene nr. 1–12 er andre gangs behandling av lovsaker, og presidenten vil foreslå at sakene behandles under ett.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [09:05:19]

Stortingets vedtak til lov om oppheving av Lov 19. desember 1898 nr. 3 om Tilvirkning af Æthylæther (Lovvedtak 31 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 2 [09:05:20]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 6. juni 1975 nr. 29 om eiedomsskatt til kommunane (Lovvedtak 32 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 3 [09:05:21]

Stortingets vedtak til lov om endring i lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift (dokumentavgiftsloven) (Lovvedtak 33 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 4 [09:05:22]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) (Lovvedtak 34 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 5 [09:05:23]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (svalbardskatteloven) (Lovvedtak 35 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 6 [09:05:24]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) (Lovvedtak 36 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 7 [09:05:25]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Lovvedtak 37 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 8 [09:05:26]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) (Lovvedtak 38 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 9 [09:05:27]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) (Lovvedtak 39 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 10 [09:05:28]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 19. juni 2009 nr. 58 om merverdiavgift (merverdiavgiftsloven) (Lovvedtak 40 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 11 [09:05:29]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 22. juni 2012 nr. 37 om endringer i tolloven (Lovvedtak 41 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Sak nr. 12 [09:05:30]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 19. juni 2015 nr. 49 om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) (Lovvedtak 42 (2015–2016), jf. Innst. 4 L (2015–2016), Prop. 1 LS (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til sakene nr. 1–12.

Votering i sakene nr. 1–12

Presidenten: Sakene nr. 1–12 gjelder andre gangs behandling av lovvedtak og gjelder lovvedtakene fra og med 31 til og med 42.

Det foreligger ingen forslag til anmerkning, og Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling og blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

Sak nr. 13 [09:06:10]

Innstilling fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innst. 140 S (2015–2016))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 14 [09:07:20]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 vedkommende Olje- og energidepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13) (Innst. 9 S (2015–2016), jf. Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 35 minutter, og at taletiden blir fordelt slik:

Arbeiderpartiet 30 minutter, Høyre 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter, Senterpartiet 5 minutter, Venstre 5 minutter, Sosialistisk Venstreparti 5 minutter og Miljøpartiet De Grønne 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalspersoner og seks replikker med svar etter medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre foreslås det at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ola Elvestuen (V) [09:08:40] (komiteens leder): Først vil jeg gjerne takke komiteen for arbeidet med budsjettet. Det har vært en travel høst, som det pleier å være med budsjett. Klima og miljø er et bredt tema, og det gjelder også mange departementer. Det er under en uke siden vi hadde et tidsskille i internasjonal klimapolitikk, ved Paris-avtalen, som setter nye mål for det internasjonale klimaarbeidet gjennom at vi ikke bare skal nå et 2-gradersmål, vi skal vesentlig under 2 grader. Og vi skal også strekke oss mot 1,5 grader. Det er juridiske bindinger med femårige opptrappinger og revurderinger av de forpliktelsene som de ulike landene har inngått.

For Norge innebærer dette at vi også må skjerpe vår innsats – både den innsatsen vi må gjøre for å oppfylle klimaforlikets mål fram mot 2020, og også den vi må ha for å nå EUs mål for 2030 med 40 pst. reduksjon i klimagassutslipp. I dette budsjettet er det mange områder der vi har en forsterket klimainnsats. Det ligger særlig i satsing på kollektivtrafikk, og vi øker omsetningskravet for biodrivstoff fra 1. januar 2017 fra 5,5 pst. til 7 pst. Vi innfører en miljøavgift på flyreiser, og vi reduserer landingsavgiften med 25 pst. for fly som bruker biodrivstoff. Alle nye offentlige kjøretøy, også drosjer, ferjer, rutebåter og diesellokomo-

tiver, skal ha lavutslipp eller nullutslipp. Regjeringen skal komme tilbake med tiltak fra og med 1. januar 2017. Vi rettighetsfester offentlig ladeinfrastruktur. Det skal innføres en støtteordning for hydrogenfyllestasjoner, og det er også en enighet mellom Venstre, Kristelig Folkeparti og regjeringspartiene om en oppfølging av Grønn skattekommissjon, som vil bli viktig for å nå de målene som vi har satt oss. Vi kan ikke bare bruke gulrot, avgiftsnivået må også opp, og det må bli dyrere å forurense.

I tillegg har vi nye ordninger. 100 mill. kr skal brukes til en ordning med klimatiltak i kommunene. Her kan man få til mye spennende, og det er en utfordring for kommunene hvordan de kan bruke denne ordningen. Man skal opp i 30 pst. miljøvekting ved offentlige anbud, og vi styrker miljøteknologiordningen med 40 mill. kr.

Et viktig klimatiltak er også å ivareta de byggene som allerede står, så i enigheten støtter vi og forsterker også Riksantikvaren og Kulturminnefondet. De har et verdskappingsprogram, jeg tenker spesielt på Vardø Restored, som er et forbilde for hvordan man kan bruke kulturminner til å utvikle et sted, ikke bare for å ivareta kulturminneverdiene, men også for å styrke og mobilisere befolkningen og også styrke det økonomiske grunnlaget for et sted.

Vi har mindre poster i denne komiteen. Vi gir støtte til Norske arkitekters landsforbund, der de kan jobbe videre med miljøvennlig stedsutvikling. Vi har til og med en liten sum som går til entusiastene på Landås i Bergen, som har en lokal innsats for klimatiltak, og gir dem en støtte på 500 000 kr til et nasjonalt senter. Det ligger også i hele ånden til Paris-avtalen, gjennom at vi må mobilisere bredt – bedrifter, befolkning, lokale myndigheter.

Men det er ikke bare klima det dreier seg om, vi har store mål vi må nå fram mot 2020. Vi er nødt til å stoppe tapet av biologisk mangfold og naturmangfold i Norge. Jeg er spesielt glad for at vi i denne budsjettavtalen har en styrking på over 200 mill. kr til det klassiske naturvernet, der vi fortsetter satsingen på miljøovervåking med økologisk grunnkart fra i fjor. Det er en styrking til kalking, satsing på villaks, oppfølging av EUs vanddirektiv, spesielt også en økning på skogvern med 75 mill. kr, i tillegg til tiltak i verneområder for prioriterte arter, utvalgte naturtyper og også på den nyvinningen vi innførte i fjor mot marin forsøpling.

Når det gjelder internasjonal satsing, styrker vi fra regjeringens tilleggsinnstilling regnskogsatsingen med 150 mill. kr. Jeg er spesielt glad for at vi også har fått en enighet om at vi skal bruke 30 mill. kr av disse for en satsing på mangrove – den blå skogen – en nyvinning som både binder, sikrer biologisk mangfold og i sterk grad er et tiltak for klimatilpasning.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Audun Otterstad (A) [09:14:08]: Den 17. mars behandlet Stortinget representantforslaget fra Ola Elvestuen med flere om å gi kommuner konkrete virkemiddel for å redusere luftforurensing og klimagassutslipp. Venstre fikk flertall med alle partiene, bortsett fra Høyre og Fremskrittspartiet, for at kommuner skal kunne begrense bilbru-

ken på riksveier i perioder med høy luftforurensing. Komiteen samlet seg heldigvis om at regjeringen skal fremme et forslag og sikre kommuner hjemmel i veitrafikkloven til å opprette lavutslippssoner.

Representanten Elvestuen har bred erfaring fra både byråd og bystyre og kjenner godt til utfordringene med luftkvalitet fra sitt virke i Oslo, vil jeg tro. Spørsmålet blir derfor om representanten Elvestuen er fornøyd med framdriften i saken, og at vi ni måneder etter vedtaket ikke har fått noe tilbake fra regjeringen. Mener representanten at vi bør ta initiativ til behandling i Stortinget utenom regjeringen via et Dokument 8-forslag?

Ola Elvestuen (V) [09:15:05]: Jeg er frustrert av både den forrige og denne regjeringen når det gjelder tiltak mot luftforurensing i de store byene. Dette med lavutslippssoner har ligget på bordet i mange år. Den forrige regjeringen gjorde ingenting. Nå har vi i hvert fall fått et vedtak på Stortinget om at vi skal få muligheten til å innføre lavutslippssoner. Det som er viktig, er at det er nok bredde for kommunene, slik at de selv kan velge innretningen på den. Jeg forutsetter at regjeringen faktisk leverer denne saken. Jeg la merke til at det ble lagt fram et Dokument 8-forslag nå i dag, så Stortinget må følge med slik at vi sikrer at dette går igjennom.

Men vi har flere tiltak. Vi kan stille miljøkrav til taxinæring. Det ser jeg er godt i gang. Så har vi det siste – som heller ikke Arbeiderpartiet har vært med på – at en må få mulighet til å kreve dieselbilforbud, og at tungtransporten kjører rundt de store byene på de mest forurensede dagene. Der er heller ikke Arbeiderpartiet på plass, slik at vi kan få gjort de nødvendige vedtakene.

Marit Arnstad (Sp) [09:16:26]: Vi har vært gjennom mye i denne innstillingen. Tidligere i høst har vi også vært enige om ganske mye. En av de tingene vi har vært enige om, er satsing på fornybar energi. Vi har hatt en sterk ambisjon på dette området. Vi har pekt på potensialet som ligger i havvind. Vi har bedt om en strategi for å bringe havvindsatsingen videre. Vi har vist til at europeiske land forventer investeringer opp i mot 1 000 mrd. kr til havvind de neste ti årene.

Hva gjør så regjeringen, Kristelig Folkeparti og Venstre en sein nattetime? Jo, de velger å plukke 5 mrd. kr fra Statkraft, noe som gjør at selskapet for noen dager siden besluttet å legge planene om havvind til sides. Den største industrielle motoren vi har på fornybar satsing, må altså kapitulere på havvind, ikke fordi det er vanskelig, ikke fordi de ikke ønsker det, men fordi regjeringen, Kristelig Folkeparti og Venstre er vinglete, uforutsigbar og ute av stand til å holde løftene de har gitt om kapitaltilgang. Er det et godt eksempel på den klima- og energipolitikken vi må ha framover?

Ola Elvestuen (V) [09:17:28]: Nå har vi en enighet om at vi skal få opp et demonstrasjonsanlegg også på havvind. Det må vi følge opp videre. Når det gjelder Statkraft, er det fortsatt en sterk motor for utviklingen av fornybar energi, både i Norge og internasjonalt.

Når det gjelder beslutningen i Storbritannia, er den todelte. Vi begrunner dette med endringen i budsjettet. Men det er også endringer i rammebetingelsene i Storbritannia, hvor man altså trekker tilbake den offensive støtten man har hatt tidligere.

Når det gjelder selve vedtaket, er dette en prioritering innenfor en større budsjettavtale som Venstre er med på og tar ansvar for.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [09:18:29]: Vi får komme tilbake til havvind senere i debatten, men det som representanten nettopp sa, var feil. Det er klart at mens vår regjering tilførte 14 mrd. kr i ny egenkapital for nettopp å ha langsiktighet, lovde denne regjeringen, med Venstre og Kristelig Folkeparti som støttespillere, 10 mrd. kr over flere år, og valgte i forhandlingene selv å si nei til å la Statkraft beholde 5 mrd. kr i egenkapital. Representanten må bære et betydelig ansvar for at han nå dropper den største havvindsatsingen. Hva er vitsen med demonstrasjonsprosjekter hvis en dropper det som fremmer teknologisk utvikling og læringskurver, nemlig storstilte prosjekter i britisk område?

Jeg har 13 sekunder igjen. Jeg skal stille spørsmålet: Hvis det er slik at det haster med å få på plass lavutslippssoner, hvorfor i all verden stemmer Venstre mot et forslag der vi krever at regjeringen slutter å trenere saken, og at den legger fram en egen sak for Stortinget med tiltak for å bedre luftkvaliteten i byene i løpet av vårsesjonen 2016?

Ola Elvestuen (V) [09:19:36]: Ganske enkelt fordi vi allerede har vedtatt at vi skal ha lavutslippssoner. Jeg legger til grunn at regjeringen kommer med den saken, og at den har den nødvendige kvalitet når den kommer til Stortinget.

Å legge vedtak etter hverandre gjør ikke det ene viktigere enn det forrige. Det er den ene begrunnelsen vi har. Dette er vedtatt. Det skal komme. Det var sendretting i den forrige regjeringen. Nå trenger vi å presse det igjen – denne regjeringen slik at byene får det virkemiddelet og kan ta det i bruk.

Ellers var det ikke feil i det jeg sa. Jeg sa at Statkraft ikke har vært prioritert fra Venstres side, men vi er med og tar ansvar innenfor en helhetlig budsjettavtale for alle delene i den budsjettavtalen.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Terje Aasland (A) [09:20:42]: La meg aller først få lov til å gratulere klima- og miljøminister Helgesen med utnevnelsen. Han har fått en krevende og viktig rolle i regjeringen. I starten av denne debatten ønsker vi ham lykke til med det arbeidet.

Tidligere i høst har vi hørt gjentatte ganger fra flere, bl.a. fra statsminister Erna Solberg og finansminister Siv Jensen, at regjeringens budsjettforslag svarer godt på utfordringene i norsk økonomi. Jeg tror ikke mange oppfattet regjeringens budsjettforslag på den måten. Tvert om, jeg tror svært mange oppfattet at budsjettforslaget fra regjeringen ikke tok høyde for arbeidsmarkedet og situasjonen

i tilknytning til olje- og gasssektoren. Jeg tror også mange oppfattet regjeringens budsjettforslag dit hen at klimagassutslippene skulle fortsette å øke i tiden framover. På disse to områdene tror jeg det kun har vært regjeringen og regjeringspartiene som oppfattet at budsjettet passet inn i vår tid.

Gjennom forhandlingene i Stortinget har en fått et dårlig budsjett til å bli litt bedre. Det er bra. All honnør til Venstre og Kristelig Folkeparti som også denne gangen, for tredje gang på rad, har strukket regjeringen i riktig retning. Men det er ikke sånn at det en har blitt enig om, svarer til vår tids utfordringer. Det har ikke blitt et grønt taktskifte etter forliket. Og det har heller ikke blitt sånn at situasjonen i arbeidsmarkedet nå ser lysere ut som en konsekvens av budsjettforliket. Tvert om. Arbeidsledigheten fortsetter å stige, og overveiende sannsynlig fortsetter også klimagassutslippene å stige etter klimaforliket i høst. Dette er den reelle situasjonen.

Klimaendringene og klimautfordringen er utvilsomt vår tids aller største utfordring. Avtalen i Paris var et gledelig skritt i riktig retning. All honnør til Tine Sundtoft og hennes lag i Paris, som gjorde en god jobb for å få på plass en avtale. Men det er ikke sånn at avtalen i Paris i utgangspunktet, som avtale, bringer utslippene ned. Det er ikke avtalen i seg selv som gjør det, men den faktiske handlingen som hvert land må gjøre i etterkant, som vil avgjøre hvorvidt vi kan bringe utslippene ned eller ikke. Politikken må derfor mobilisere hele samfunnet – bedrifter, organisasjoner og mennesker – for at vi skal nå målene som er satt.

Mitt spørsmål, som jeg håper regjeringspartiene kan svare på, er: Er budsjettforslaget og budsjettet som det nå ligger for 2016, et svar på det? Er budsjettet sånn at det vil mobilisere samfunnet – bedrifter, organisasjoner og mennesker – for et taktskifte i klimapolitikken? Jeg tror ikke det, men det er dette det egentlig handler om. Nå må vi sørge for at måltilfredsheten som hviler over regjeringen og regjeringspartiene, avløses av konkrete, målbare og kvantifiserbare tiltak.

Vi har forventninger til den nye klima- og miljøministeren, ikke minst på bakgrunn av hans arbeid gjennom de to siste årene, nær tilknyttet EU. Får vi nå på plass en rask avklaring med EU om rammene for klimaarbeidet i Norge, eller får vi det ikke? Det gikk rykter i løpet av høsten om at vi ikke får noen avtale før i 2017. Det betyr at dette storting mest sannsynlig ikke får behandlet konkrete tiltak slik som regjeringen har lagt løpet – dypt dramatisk hvis det skulle være tilfellet.

Vi har utfordret regjeringen på å komme med tiltak til Stortinget, sånn at vi igjen får et bredt klimaforlik i Stortinget. Dette ble avvist av regjeringspartiene og støttepartiene. Hvorfor? Jo, fordi de vegrer seg mot å komme i en posisjon hvor de utfordres på klimaområdet av Stortinget. Dette er realiteten. Det er svært vanskelig å få regjeringspartiene til å bli enige – det har vi sett i sak etter sak. Jeg tror det er vanskeligere i regjeringen enn i Stortinget.

Budsjettforslaget og innstillingen som vi behandler nå, er et tydelig eksempel på dette. På mange områder har komiteen klart å bli enige om viktige temaer innenfor natur,

friluftsliv, skogvern osv. Det er bra jobbing i Stortinget, men vi ser ikke like bra jobbing i regjeringen. Vi har tydelige forventninger om at den nåværende, nye klima- og miljøministeren endrer takt og holdning til det å jobbe mot Stortinget for å få et bredt forlik, sånn at vi kan nå våre utslippsmål i 2030. Det vil være ganske avgjørende at Stortinget kan samles om nettopp dette og skape forutsigbarhet på viktige spørsmål. Når skal den siste fossile bilen selges i Norge? Er dette et sentralt eller et uvesentlig spørsmål? Det er et sentralt spørsmål. Hvordan skal vi få på plass lav- og nullutslippsløsninger innenfor industrigrenene våre? Er dette et viktig eller et ikke viktig spørsmål? Det er opplagt et viktig spørsmål. Vi vet ikke svaret, og vi vet i hvert fall ikke regjeringens holdning til det. Hva skal gjøres innenfor landbruket? Hva skal gjøres for å stimulere til klimariktig atferd? Vi har styrket Enova mer enn regjeringen og forlikspartnerne har gjort i dette budsjettet. Det er helt opplagt viktig at vi får til gode stimulerings tiltak for det fortsatte klimaarbeidet.

Når det gjelder olje- og gasssektoren, som nå er årsaken til at vi har rekordhøy ledighet og en arbeidsmarkedssituasjon som kanskje er ute av kontroll, viser regjeringen akkurat den samme handlingslammelse som på klima. Det er ikke lagt fram noen tanker, noen tiltak eller forslag som vil avbøte eller avhjelpe situasjonen og styrke arbeidsmarkedet. Jeg er forundret over at en som kommer til å gå inn i historien som en av de lengst sittende olje- og energiministrene, i en situasjon hvor det nesten rår resesjon i bransjen, ikke har lagt fram noen konkrete forslag, verken i statsbudsjettet eller på annen måte, eller kommet til Stortinget for å drøfte situasjonen.

Ethvert forslag som opposisjonen prøver å ta opp, blir avvist som uaktuelt, fordi markedet skal rå helt alene. Situasjonen nå er at vi står i fare for å miste verdifull kompetanse, kompetanse Norge kan bruke på vei inn i lavutslippssamfunnet og ikke minst til å underbygge et grønnere samfunn.

Det er forunderlig at Stortinget avviser noe det vedtok i 2012 når det gjelder klimaforliket for å få på plass fullskala renseanlegg for karbonfangst og -lagring i Norge innen 2020. Det er merkelig at ikke et flertall i Stortinget slutter opp om dette, og at en likeledes forsterker aktiviteten knyttet til karbonfangst og -lagring i tiden framover, etter 2020. Det er forunderlig. Sånn kunne en gjort på flere måter.

Vi legger i dag fram et tilleggsforslag, som er omdelt som et løst forslag – det går på Statkraft. Statkraft har ikke porteføljen sin i denne komiteen og på dette området, men Statkraft er motoren når det gjelder mulighetene innenfor det fornybare segmentet. Det er høyst merkverdig hvordan regjeringen har stilt seg i budsjettet når de har avvist og avspist Statkraft som motoren vår for å satse internasjonalt på fornybar energi. Det er jo dette som i realiteten har skjedd.

Derfor fremmer Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne et forslag om at vi i framtiden må bruke Statkraft som motor for å bringe ut norske erfaringer og etablere norske muligheter innenfor det fornybare grensesnittet i en internasjonal sammenheng. Det er dypt beklagelig det regjeringen og

støttepartiene har valgt å gjøre i budsjettforhandlingene i inneværende år. Vi foreslår dette og håper å få flertall for denne type forslag.

Når regjeringspartiene snakker om omstilling, er det ikke så mange som forstår hva de legger i ordet «omstilling». Men hvis vi skal bruke noe av det flotte i norsk næringsliv, kompetansen innenfor olje- og gasssektoren, oljeserviceindustrien, hva skal de konvertere til, og hva skal de finne av nye muligheter? Det bør jo være innenfor fornybarelementet og innenfor det som handler om de grønne mulighetene. Hva kan da være bedre enn å etablere Statkraft som en betydelig motor ute, som ikke minst kan dra med seg norsk leverandørindustri?

Jeg tar til slutt opp de forslagene som Arbeiderpartiet er medforlagsstiller på, med unntak av ett forslag. Forslag nr. 14 skal trekkes fordi komiteen var enig om at vi hadde dekket opp forslaget i merknader.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Tina Bru (H) [09:31:21]: Jeg vil starte med å takke representanten for å sørge for at vi får høy temperatur i denne debatten helt fra starten av. Det lover godt for resten av dagen.

Jeg registrerer at Arbeiderpartiet mener regjeringen igjen har levert et svakt klimabudsjett. Partileder Jonas Gahr Støre har på sin side uttalt at han vil gjøre Norge klimanøytralt innen 2030. Samtidig krever representanten Aasland her i dag at regjeringen må komme til Stortinget for å lage et nytt klimaforlik.

Mitt spørsmål blir da: Hvilke konkrete tiltak utover dagens klimaforlik, rammene i 2030-målene, sammen med EU, og eventuelle massive kvotekjøp i utlandet er det representanten Aasland savner i den klimapolitiske verktøykassen? Kan representanten gi eksempler på tiltak han ville forhandlet inn i et nytt klimaforlik, som ville sette Norge i stand til å bli klimanøytralt innen 2030 – utover kvotekjøp?

Terje Aasland (A) [09:32:17]: Jeg kan forsikre representanten om at Arbeiderpartiet har mange konkrete forslag som vi er opptatt av å bringe inn i klimadebatten.

Det er helt opplagt at vi trenger å være mer konkrete i våre tiltak og i vår tilnærming til utslippsreduksjoner. Et godt eksempel er transportsektoren. Det er flott med en gradvis omstilling av hvordan en innretter avgifter, men det er ikke nok. Det er langt unna at transportsektoren f.eks. vil ha redusert sine utslipp med 40 pst. i 2030 med det som nå foreligger. Det må sterkere virkemidler til for å nå de målene, og det er vi interessert i å diskutere sammen med de andre partiene her på Stortinget og binde oss til. Men jeg registrerer at det er lettere å utfordre Arbeiderpartiet gjennom en replikk enn å komme med en antydning om et klimaforlik, og så sette oss ned rundt bordet og utfordre hverandre – for det avviser jo Høyre kategorisk. Det er jeg forundret over.

Når det gjelder klimanøytralitet i 2030, er det en del av klimaforliket fra 2012. Jeg forventer at regjeringen fak-

tisk kommer til å levere på det i løpet av kort tid, slik at vi innfrir de forpliktelsene vi har ... (presidenten klubber).

Oskar J. Grimstad (FrP) [09:33:34]: Arbeiderpartiet meiner klimapolitikken må danne ei ramme rundt all politikk. FN sitt klimapanel har vist at mellom 73 og 86 pst. av verdas kjente reservar av fossil energi må bli verande i bakken. Vi har òg høyrte at Arbeiderpartiet har klare tankar om kor mykje som må bli verande i bakken. Dette gjeld naturlegvis òg dei norske kull-, gass- og oljereservane. Men spørsmålet er: Korleis vil Arbeiderpartiet oppnå eit slikt mål når ein på den eine sida argumenterer mot olje- og energiministeren for at ein ikkje har sett i gang nok tiltak for å ta vare på arbeidsplassar innanfor petroleumssektoren, samtidig som ein skal redusere utsleppa? Vi veit at det nettopp er innanfor petroleumssektoren ein har dei største utsleppa.

Arbeiderpartiet la fram petroleumsmeldinga «En næring for framtida». Er det no slik at denne næringa ikkje lenger skal vere ei næring for framtida, men skal vere ei næring der ein sløkkjer lyset og avviklar?

Terje Aasland (A) [09:34:35]: Det er helt riktig som representanten påpeker, at vi mener klimapolitikk må være en ramme rundt all annen politikk. Jeg skulle ønske at også Fremskrittspartiet hadde den virkelighetsforståelsen, noe jeg beklager at de ikke har.

Når det gjelder olje- og gassektoren og framtiden, mener vi helt klart at det er mulig å produsere olje og gass også i et framtidsbilde hvor lavutslippssamfunnet er en realitet. Men det betyr at vi må være veldig tydelige på hvilke forventninger vi har til olje- og gasselskapene og til dem som skal operere på norsk sokkel. Det er ikke utenkelig i et framtidsbilde at en kan hente opp olje og gass uten å måtte slippe ut klimagasser. Det er fullt ut mulig.

Vi er opptatt av olje- og gassektoren, både i et framtidsbilde og ikke minst som det betydelige fundamentet den er for norsk økonomi og det norske samfunnet når det gjelder kompetanse. Da er det beklagelig at regjeringen velger å se bort fra hvordan en skal ivareta kompetansen i en krevende tid. En burde f.eks. umiddelbart åpnet for å endre permitteringsregelverket, slik at en fikk en større mulighet og en større fleksibilitet i næringslivet.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [09:35:54]: Jeg er glad for at representanten fra Arbeiderpartiet sier at det er opplagt at Arbeiderpartiet trenger å utvikle flere konkrete politiske tiltak i klimapolitikken i Norge, for Høyre har unektelig et poeng når de stiller spørsmål om hva Arbeiderpartiet egentlig ønsker å gjøre. For å si det enkelt: Da vi fremmet forslag på bakgrunn av Miljødirektoratets anbefalinger for hvordan målene skulle nås i 2020, stemte Arbeiderpartiet imot nesten alle forslagene. Det var noen få av dem som vi fikk flertall for, og dem har vi jobbet videre med å følge opp og fått regjeringen til å jobbe videre med. Men nesten alle de andre stemte Arbeiderpartiet imot. Jeg vil si det slik: Flere av de tiltakene som Arbeiderpartiet stemte imot, har Venstre senere fått gjennomslag for sammen med regjeringen. Med andre ord har det vært lettere å få med

seg regjeringen på en del klimatiltak enn det har vært å få med seg Arbeiderpartiet. Nå mener jeg likevel at det som Venstre har fått til, er altfor lite, men jeg synes ikke dette er spesielt oppløftende for Arbeiderpartiet. Så spørsmålet er: Hvis vi fremmer nye forslag, som er faglig baserte, vil Arbeiderpartiet stemme for dem?

Terje Aasland (A) [09:37:01]: Jeg tror vi skal erkjenne at vi trenger mange flere tiltak i klimapolitikken og mange flere muligheter for å redusere klimagassutslippene. Det er en stor og krevende oppgave som ligger framfor oss. Det er vårt ansvar å bringe tiltakene inn i en handlingskjede.

Nå har Miljødirektoratet foreslått noe slikt som 85 tiltak på vei mot 2030. Det er tiltak som er høyst relevante å diskutere. I den settingen som vi befinner oss i, mener jeg det vil være mest naturlig at regjeringen vurderer de tiltakene som er foreslått fra Miljødirektoratet, og legger fram for Stortinget en mulighet for å konkretisere tiltakene. Det er etter vår mening et regjeringsansvar og bør gjøres på den måten. Hvis ikke regjeringen – for å si det slik – velger å handle nå, kommer Arbeiderpartiet til å fremme de forslagene som vi mener er riktige, for å komme i en situasjon hvor vi kan nå våre utslippsreduksjoner på en slik måte at vi forplikter oss for framtiden.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [09:38:03]: Bra!

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Tina Bru (H) [09:38:27]: Klimatoppmøtet i Paris ble avsluttet med glede og lettelse over at nesten 200 av verdens land klarte å finne sammen om en ambisiøs avtale for å redusere klimagassutslippene. Paris-avtalen legger grunnlaget for at vi kan unngå omfattende og farlige klimaendringer, og gjør at vi kan starte en global omstilling til lav- og nullutslippssamfunnet. Vår nylig avtrådte klima- og miljøminister Tine Sundtoft og hele det norske forhandlingsteamet etterlot et solid avtrykk på den nye avtalen og bidro betydelig i forhandlingene. Norges sentrale rolle under forhandlingene viser at vi har høy troverdighet i klimapolitikken. Kombinasjonen av ambisiøse forpliktelser til nasjonale kutt og et sterkt internasjonalt bidrag gjør at Norge kunne gå med hevet hode ut av klimatoppmøtet og være stolte av vårt bidrag.

Norge har et godt utgangspunkt for å oppfylle målene i den nye klimaavtalen. Vårt mål om å kutte 40 pst. av våre utslipp innen 2030 er ambisiøst også innenfor rammene av Paris-avtalen. Regjeringen og samarbeidspartiene er enige om hovedlinjene i klimapolitikken, og sammen har vi forsterket klimaforliket. Vi skal klare store kutt i klimagassutslippene her hjemme. Regjeringen har derfor pekt på fem satsingsområder hvor Norge har spesielle fortrinn og forutsetninger for å lede an i utviklingen. Det dreier seg om lavutslippsløsninger i industrien, grønn skipsfart, karbonfangst og -lagring, fornybar energi og transportsektoren. Regjeringens forslag til statsbudsjett bygger opp under disse satsingsområdene, og vi har forsterket det ytterligere gjennom konstruktive forhandlinger med våre samar-

beidspartier som førte frem til en budsjettavtale som har et tydelig grønt preg.

Norge har vist at det er mulig å frikoble økonomisk vekst fra økte utslipp, noe som vil være helt avgjørende globalt om vi skal lykkes med å nå ambisjonene vi har satt oss i Paris. I Norge har ikke dette skjedd ved en tilfeldighet; det er grunnet fantastiske naturgitte forutsetninger, først og fremst våre vassdrag, men også offensiv politikk. Norge har kanskje verdens aller beste støtteordninger for utvikling av klima- og miljøteknologi, og vi har bare blitt mer ambisiøse med årene. «Norden viser at det er mulig», sa sjefen for Det internasjonale energi-byrået, Fatih Birol, på et arrangement under klimatoppmøtet. Regjeringen og samarbeidspartiene fortsetter derfor å styrke Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging, slik at Enovas økonomiske handlingsrom blir større. Dette muliggjør f.eks. satsinger som Hydro Karmøys nye pilotanlegg, et anlegg som vil muliggjøre produksjon av verdens reneste aluminium.

Norge er en nasjon bygd på fornybar kraft. Fortsatt utbygging av fornybar energi vil være avgjørende for å nå de ambisiøse klimamålene. Men skal vår fornybare kraft sikres en pris som gjør den lønnsom å bygge ut, må vi i større grad ta kraften i bruk her hjemme. Det handler bl.a. om å legge til rette for mer kraftkrevende prosessindustri i Norge og for nye næringer, som f.eks. grønne datasentre.

Kombinasjonen av naturgitte forutsetninger, som ren fornybar energi, verdens beste støtteordninger for klimateknologi og arbeidere med høy kompetanse gjør at norsk industri har alle forutsetninger for å vokse. En slik utvikling vil ikke bare være gode nyheter for arbeidsplasser og verdiskaping her hjemme, men også for det globale klimagassregnskapet. Industrien er som kjent en del av EUs kvotesystem, noe som innebærer at de totale utslippene i denne sektoren skal ned over tid. Dette er bra for Norge, og det er bra for klimaet.

Norge har stolte maritime tradisjoner, og det er naturlig at vi bruker vår kompetanse til å skape nye lav- og nullutslippsteknologier i skipsfarten. Det er ikke tilfeldig at verdens første, og foreløpig eneste, elektriske passasjer- og bilferje trafikkerer Sognefjorden i Norge. Elferjen «Ampere» er et bevis på at markedet leverer når det stilles krav i kombinasjon med gode støtteordninger. «Ampere» er delvis finansiert ved hjelp av miljøteknologiordningen under Innovasjon Norge. Sammen med samarbeidspartiene har regjeringen styrket ordningen med til sammen 145,5 mill. kr.

Vi vil også forsterke satsingen gjennom andre virkemidler og har gitt Enova tydeligere oppgaver innenfor skipsfart og transportsektoren. For å gjøre det mer attraktivt å satse på elektrisk drevne fartøy har regjeringen og samarbeidspartiene i tillegg senket elavgiften for alle skip i næringstrafikk. Regjeringens forslag til statsbudsjett innebærer en forsterking av programmet for grønn skipsfart under Nærings- og handelsdepartementet og vil bidra til mer innovasjon og utvikling.

Innovasjon og ny teknologi er viktig også for de etablerte industriene. I motsetning til hva flere representanter kommer til å hevde i debatten her i dag, betyr ikke Pa-

ris-avtalen slutten for oljenæringen i Norge. Som en del av kvotepliktig sektor og med verdens strengeste krav til helse, miljø og sikkerhet kommer Norge til å fortsette å være en stabil leverandør i en verden som krever stadig mer energi. Både FNs klimapanel og Det internasjonale energi-byrået er enige om at fossile energikilder vil være en del av verdens energiforsyning i mange tiår fremover, og at det derfor er viktig å satse på utvikling av teknologier for fangst og lagring av CO₂. Regjeringens strategi for CO₂-håndtering baserer seg på et spekter av aktiviteter for å utvikle teknologier for fangst, lagring og transport av gassen. I statsbudsjettet for 2016 økes bevilgningen til forskningsprogrammet CLIMIT med 30 mill. kr, og det er friske midler til å gjøre investeringer i testsenteret på Mongstad.

Det er klimaforlikets ambisjoner for et fullskalaanlegg for CCS som ligger til grunn for regjeringens satsing, og derfor skal vi også neste år bruke omtrent 65 mill. kr til dette arbeidet. Det arbeides nå med mulighetsstudier for tre alternative punktutslipp for å teste fullskala i Norge, i tillegg til at vi søker et internasjonalt samarbeid i EU.

Nå har jeg brukt mye tid på å snakke om hva vi skal gjøre her hjemme, men kampen mot klimaendringene og for å kutte utslipp er ikke et norgesmesterskap. Norges internasjonale innsats mot avskoging og for bevaring av verdens regn- og urskoger er betydelig. Under klimatoppmøtet kunngjorde avgått klima- og miljøminister Tine Sundtoft at Norge vil videreføre klima- og skogsatsingen til 2030. Klima- og skogsatsingen blir lagt merke til internasjonalt, og den kan vise til svært gode resultater. Jeg er glad for at vi sammen med våre samarbeidspartier ytterligere styrket dette viktige arbeidet i budsjettforliket. Klima- og skogsatsingen, bidraget til FNs grønne fond og vår innsats for utbygging av fornybar energi i utviklingsland gjør Norge til en internasjonal supermakt innenfor klimabistand.

Vi er i ferd med å legge bak oss et år som ikke bare har vært utfordrende, men til dels svært vanskelig og tungt for den norske petroleumsnæringen, og dessverre er det ingenting som tyder på at 2016 blir lettere.

Situasjonen vi står i nå, viser for alvor hvor oljeavhengige vi har blitt. Høyre advarte i mange år mot den sterke todelingen av norsk økonomi. Når oljeprisen og aktiviteten synker drastisk, betaler vi prisen for at vi ikke begynte omstillingen tidligere. Omstilling er ikke noe regjeringen har begynt å snakke om fordi oljeprisen falt, men fallet i oljeprisen gjør behovet for omstilling mer akutt, og omstillingen må derfor skje raskere enn man hadde trodd.

I debatten om omstilling og det å skape flere ben å stå på må vi ikke gå i den fella å tro at dette kun kan oppnås ved å kappe av oss vårt viktigste ben, nemlig oljenæringen. Den norske olje- og gassnæringen er vår aller viktigste næring, og den kommer til å forbli det i mange år fremover. Men akkurat nå er den ikke den sterkeste motoren for vekst. Næringen er syklisk i sin natur, men jeg vil advare dem som nå feirer den lave oljeprisen og proklamerer at dette er starten på slutten for den norske petroleumsnæringen. For det første er lav oljepris kanskje en av klimaets verste fiender, og for det andre vil det være behov for olje og gass i fremtidens energimiks, også den vi finner in-

nenfor Paris-avtalen. Men lav oljepris undergraver fornybarsatsing og hindrer omstilling. Derfor må vi håpe prisen kommer opp igjen, både for næringens del og for klimaets del. Og så må vi slutte å sette satsingen på grønne løsnings opp mot fortsatt oljevirkosomhet. Vi blir ikke bedre rustet til å gjennomføre det grønne skiftet ved å svekke vår viktigste inntektskilde.

Den norske olje- og gassnæringen er i aller høyeste grad med på den globale klimadugnaden. Næringen er en del av EUs kvotesystem, som betyr at den, i samarbeid med resten av kvotepliktig sektor i EU, skal kutte 43 pst. av sine utslipp innen 2030. Den norske næringen er i tillegg underlagt verdens høyeste CO₂-avgift. Den har dermed sterke incentiver til å jakte utslippsreduksjoner, noe den også gjør.

Etter hvert som kvotemarkedet strammes inn i tråd med EUs klimamål og den nye Paris-avtalen, vil det stilles enda tøffere klimakrav til olje- og gassvirkosomhet og annen fossil energi. Den norske næringen er godt rustet til å møte disse kravene. Det er svært gledelig at vi har fått på plass en ambisiøs internasjonal klimaavtale. Problemet så langt har ikke vært at Norge, og EU, ikke har gjort nok. Tvert om har vi løpt i forveien, og nå melder resten av verden seg på. Alt i alt kan denne avtalen gi norsk petroleumsindustri et konkurransefortrinn ved at de allerede er vant til å bli stilt klimakrav til, og lever godt med det. Den globale fossilindustrien vil få det tøffere, og lønnsomheten vil bli utfordret. Etter hvert som målene strammes inn, vil dette også gjelde norsk petroleumsnæring. Men hvilken olje og gass som må bli liggende i bakken, er det til syvende og sist markedet og hvert enkelt prosjekts lønnsomhet som vil avgjøre.

Det har vært viktig for regjeringen og samarbeidspartiene å levere et budsjett med gode tiltakspakker med ekstraordinære tiltak for å redusere ledighet og holde fart i norsk økonomi. Regjeringen kan ikke gjøre noe med oljeprisen, og derfor heller ikke med manglende oppdrag og lav aktivitet. Men vi kan legge forholdene til rette gjennom stabile rammevilkår og nye leteområder. 23. konsesjonsrunde må gå som planlagt. Samtidig må vi fortsette satsingen på forskning og utvikling i næringen, og jeg er glad for at regjeringen har styrket petroleumsrettet utvikling og demonstrasjon gjennom DEMO 2000-programmet. Dette vil bidra til økt aktivitet og sysselsetting.

Det pågår nå et omfattende arbeid i næringen for å kutte kostnader, øke effektiviteten og bedre konkurransevnen. De er i ferd med å lykkes med dette. På ett år har de kuttet kostnader på mellom 30 og 40 pst. Alle de nye kontraktstildelingene på Johan Sverdrup-prosjektet viser også at næringen er i ferd med å lykkes med å bli mer konkurranedyktig. Jeg er glad for å se viljen og evnen næringen har til å møte vanskelige tider på en god måte, men næringen må bli mer robust i møte med svingende og lavere oljepris enn den har vært vant med.

Jeg vil avslutte med å takke opposisjonen for et konstruktivt samarbeid i komiteens arbeid med statsbudsjettet, og jeg ser frem til debatten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsmund Aukrust (A) [09:48:40]: Først får vi gratulere Tina Bru med en veldig viktig jobb, ønske henne lykke til og si at fra Arbeiderpartiets side ser vi fram til mange debatter med henne og regjeringspartiene.

Så til spørsmålet: Verden fikk til enighet om en klimaavtale i Paris. Det er veldig bra, men det er nå jobben må følges opp. Tine Sundtoft var veldig klar og tydelig på at den avtalen man har fått til i Paris, må få noe å si for alle sektorer. Vi merker oss jo da at olje- og energiministeren få dager etter sa at for hans felt skulle ikke dette ha noe å si. Det er jo derfor klimaarbeidet går så galt, fordi man gjør én ting ute, og så kommer man hjem og sier at akkurat vi kan fortsette akkurat som før. Så mitt spørsmål til Tina Bru er om hun er enig med Tord Lien i at alt kan fortsette som før på hans felt, eller om hun mener at Paris-avtalen også må få noe å si for olje- og gasspolitikken.

Tina Bru (H) [09:49:36]: Jeg mener at Paris-avtalen ikke får noen politiske konsekvenser for olje- og gassnæringen i Norge. Men det betyr ikke at ikke den også, som resten av den fossile globale industrien, vil måtte merke konsekvensen av Paris-avtalen på sikt. Når det er sagt, er faktisk norsk olje- og gassnæring utrolig godt rustet til den fremtiden vi går i møte med Paris-avtalen. De betaler allerede en skyhøy CO₂-avgift, og de er en del av EUs kvotesystem, som betyr at de også skal være med og redusere utslipp. Vi er godt rustet, vi har et klart konkurransefortrinn, og det er ingen grunn til at denne avtalen skal få politiske konsekvenser i Norge for olje- og gassnæringen. Det er lønnsomheten i det globale markedet som vil avgjøre hvordan utviklingen blir for denne næringen.

Marit Arnstad (Sp) [09:50:38]: Jeg vil også benytte anledningen til å gratulere Bru med posisjonen som fraksjonsleder for Høyre. Det skal bli interessant å kunne samarbeide i komiteen i tida framover.

Representanten var inne på spørsmålet om oppfølgingen av Paris-avtalen i sitt innlegg. Det blir et viktig tema, og da er det svært viktig at de tiltakene som blir iverksatt, særlig på nasjonalt hold, har legitimitet, at de er godt fundert, og at vi vet at de har god klimaeffekt. I høst valgte regjeringspartiene, Kristelig Folkeparti og Venstre å innføre en seteavgift, eller passasjeravgift, på fly. Det er en avgift som ilegges en sektor som allerede er innunder kvotepliktig, nemlig luftfarten, og det er en avgift som ikke er knyttet til drivstoffet, som jo egentlig er problemet. Det er en rent fiskal avgift, som ikke har noe annet formål enn å reparere budsjettbalansen til budsjettpartnerne. Synes Høyre at det er en seriøs oppfølging, som skaper legitimitet omkring Paris-avtalen og klimaproblematikken?

Tina Bru (H) [09:51:41]: Jeg er helt enig i at klimapolitikken trenger en legitimitet i befolkningen hvis en skal lykkes. Jeg tror ikke vi lykkes med omstillingen til et lavutslippssamfunn hvis vi skal gjøre det vondest og vanskeligst mulig for folk flest å være med på klimadugnaden.

Når det er sagt, mener også regjeringen at forurenserbetaler-prinsippet er et godt prinsipp, et prinsipp som bør ligge til grunn for de klimatiltakene vi velger å innføre i

Norge, og jeg mener at å ha en avgift på flyreiser – som faktisk er en stor del av utslippsproblemet – er viktig og i tråd med et godt forurenser betaler-prinsipp.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [09:52:18]: Jeg synes det er fascinerende og litt trist at Senterpartiet nå overlater til EU å redusere norske klimautslipp, men det får være deres problem – det blir vårt alles.

Men jeg vil gripe fatt i det Tina Bru – gratulerer – sa i innlegget sitt. Hun sa at EU – og dermed Norge, som ønsker å tilknytte seg – har en ambisiøs klimapolitikk innenfor rammene av Paris-avtalen. Det er faktisk feil, og hun kan umulig ha lest artikkel 17 i avtalen, som jeg derfor leser for henne:

«The Conference of the Parties (...) Notes with concern that the estimated aggregate greenhouse gas emission levels in 2025 and 2030 resulting from the intended nationally determined contributions do not fall within least-cost 2 °C scenarios but rather lead to a projected level of 55 gigatonnes in 2030 and *also notes* that much greater emission reduction efforts will be required than those associated with the intended nationally determined contributions (...).»

Hvis ikke en av de fire største utslipperne skal gå hjem og kutte mer utslipp, hvem skal da gjøre det?

Tina Bru (H) [09:53:25]: Norges forpliktelse sammen med EU om å kutte 40 pst. innen 2030 er i tråd med 2-gradersmålet. Nå vet vi at avtalen sier at vi er nødt til å jakte enda større reduksjoner og legge oss opp mot en oppvarming på 1,5 grader istedenfor 2. Det betyr at vi, som alle andre land, må revidere våre mål etter hvert. Det er en av de viktige tingene i Paris-avtalen som faktisk sørger for at denne er mer ambisiøs enn det vi har sett tidligere, og selvfølgelig skal også kvotepliktig sektor være med på denne jobben. Det ligger ambisiøse mål der allerede fra før, de skal ned 43 pst., og det skal skje i fellesskap med EU. Det er god klimapolitikk. Problemet har ikke vært at vi har hengt etter, vi har løpt foran. Nå har resten av verden meldt seg på. Det er jeg glad for.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Oskar J. Grimstad (FrP) [09:54:21]: Stabil energiforsyning er grunnleggjande for eit moderne velferdssamfunn og eit konkurransefortrinn for norsk industri. Regjeringa vil framleis vidareutvikle norsk energibransje og sørgje for gode og stabile rammevilkår for petroleumssektoren og fornybar energi i Noreg. Noreg har vore, og vil vere, ein føregangsnasjon innanfor miljøvennleg energiproduksjon og -forbruk, bl.a. innanfor vasskraft, vindkraft, bioenergi og andre fornybare energiformer.

Låge straumprisar og utsikter til vedvarande kraftoverskot i den nordiske marknaden gjer det vanskeleg å få lønsemd i nye kraftprosjekt i Noreg. Samtidig vil låge kraftprisar gjere det meir attraktivt å etablere ny kraftforedlende verksemd i Noreg, og vil på sikt føre til prisnormalisering, bl.a. gjennom etablering av grøne datasenter og omlegging til lågutslippssamfunnet.

Dei to nye mellomlandssambanda til Tyskland og Storbritannia vil styrkje forsyningssikkerheita og gi betre kraftbalanse og auka verdiskaping i Noreg.

Olje- og gassverksemda er ein berebjelke i norsk økonomi trass i utfordrande tider med låg oljepris. Ho bidreg til arbeidsplassar og nærings-, teknologi- og samfunnsutvikling over heile landet, og vil gjere det i mange tiår framover. Framstegspartiet ønskjer å vere tydeleg på at petroleumsnæringa framleis er den viktigaste næringa både økonomisk og når det gjeld sysselsetjing.

Kontinuerleg kompetanse- og teknologiutvikling er ein føresetnad dersom ein skal halde oppe aktiviteten på norsk sokkel og innfri det tverrpolitiske målet om auka utvinningsgrad frå felt i produksjon. Eg er glad for at regjeringa auka løyvinga til petroleumsforskning i 2016, og at Pectoro òg blir styrkt. Denne forskinga legg grunnlaget for at utvinninga av olje og gass skjer på ein mest mogleg resurseffektiv og miljøvennleg måte. Lat meg også få uttrykke glede over at mange av dei store kontraktane, spesielt til Johan Sverdrup-feltet, har gått til konkurransedyktige norske firma.

Det er etter kvart også ei erkjenning at fossil energi framover vil møte krav om utslippsavgifter på eit slikt nivå at det er viktig å utvikle gode og kostnadseffektive teknologiar for fangst og lagring av CO₂.

Som kjent gjennomfører Olje- og energidepartementet ein moglegheitsstudie for etablering av eit fullskalaanlegg i Noreg, og det er tre aktuelle punktutslipp som er til vurdering – i tillegg til at Noreg har sagt seg villig til å bidra til realiseringa av eit fullskalaanlegg i Europa. Det blir føreslått å løyve til saman 255 mill. kr til forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-handtering i 2016.

Stortinget har slått fast at Noreg skal slutte seg til EUs klimarammeverk, og Framstegspartiet meiner det er svært fornuftig at vi legg oss på same nivå som våre viktigaste handelspartnarar, som er nettopp Europa.

Vidare har Paris-avtalen no ei målsetjing om å kome godt under 2-graders-scenariotet, noko som vil bli krevjande for mange land, nærmare bestemt 195 av verdas nasjonar, med første rapporteringsår i 2023. Når vi då kan lese i media at arbeidartileiar Jonas Gahr Støre vil ha nullutslipp i Noreg allereie i 2030, kan ein gjerne spørje seg korleis ein tenkjer – når 40 pst. reduksjon i 2030 blir sett på som for krevjande. Skal vi leggje ned industrien og olje- og gassaktiviteten, eller kva slags teknologisk revolusjon ser Arbeidarpartiet føre seg? Det ville det vere interessant å få svar på. Det som klart er ei utfordring, er reduksjonar innanfor ikkje-kvotepliktig sektor, med transport og landbruk som to eksempel.

Målet om miljøvennleg transport og fleire køyretøy og skip over på elektrisitet gjer det også ønskeleg å stimulere til framleis å auke produksjonen av norsk vasskraft – i eit regime der det blir tatt tilstrekkelege miljøomsyn i utbygging og produksjon. I den samanhengen er også hydrogen ei spennande energiform som sannsynlegvis vil bli viktig framover. Men ein må gi noko, og fornybar energi kjem ikkje av seg sjølv.

Til slutt vil eg vise til eit lite punkt i innstillinga om eit fantastisk informasjonssenter i ei lita bygd på Sunnmøre

re, med ei fantastisk historie om aktivitet i arktisk område, både på land og sjø. Det gjeld Ishavsmuseet Aarvak i Brandal, som denne gongen får ei løyving for å sørje for at også funksjonshemma får høve til å besøke dette fantastiske senteret, der også Ragnar Thorseth har utstillinga si, med alle dei aktivitetane han har hatt gjennom eit langt liv i det same området.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anna Ljunggren (A) [09:59:16]: Etter at Paris-avtalen ble klar, sa klimapolitisk talsperson i Fremskrittspartiet, representanten Grimstad, at svaret for Norge var full fart for norsk olje og gass. Samtidig sier representanten i replikkordskiftet med Terje Aasland at vi vet at det er innenfor petroleumssektoren vi har de store utslippene. Hvilke krav vil Fremskrittspartiet stille til olje- og gassektoren for å redusere utslippene?

Oskar J. Grimstad (FrP) [09:59:44]: Det vi veit, er at verda produserer olje og gass og vil gjere det i mange, mange tiår framover. Viss vi skal redusere utsleppa globalt, må den som har dei lågaste utsleppa per produsert eining, ha fortrinns til å produsere og levere. Vi ser at internasjonale energibyrå også seier at olje og gass vil vere ein del av energimiksen i mange tiår framover. Kunsten er å finne måtar å lagre på, og CCS er eit svar på det. Men det viktigaste svaret er rett og slett at vi har ein produksjon som har låge utslepp per produsert eining. Dermed er det for oss berre å gi full gass i produksjonen, slik at land med eit høgare utslepp per produsert eining ikkje får sleppe til.

Marit Arnstad (Sp) [10:00:49]: Fremskrittspartiet har jo latt seg forlede av Venstre til å innføre en flypassasjeravgift som er helt meningsløs. Det er altså slik at den vil oppfattes av folk som et nokså underlig klimatiltak, all den tid det ikke er drivstoffet som faktisk prises. Hadde det enda vært drivstoffet! Men når avgiften er like stor, enten en reiser fra Oslo til Bangkok, eller en reiser fra Bodø til Svolvær, kommer ikke folk til å forstå den type avgift.

Nå er det slik at vi har Grønn skattekomisjon, og hos den ligger det enda flere avgiftsforslag som Fremskrittspartiet sikkert må ta stilling til, bl.a. en kjøttavgift. I dag har vi altså underskudd på storfekjøtt, vi importerer kjøtt som produseres med over dobbelt så mye CO₂-utslipp, og det å redusere norsk produksjon for deretter å øke importen vil være svært dårlig miljøpolitikk.

Er det slik at vi risikerer at Fremskrittspartiet også vil la seg forlede til å bli med på en slik type avgift? Og hvordan ser Fremskrittspartiet på en mulig klimaavgift på kjøtt?

Oskar J. Grimstad (FrP) [10:01:51]: Eg må seie at det er litt underleg å få eit slikt spørsmål frå eit parti som i fjor føreslo å leggje ned heile taxfree-ordninga, som gjer at Avinor kan oppretthalde alle dei flyplassane og småflyplassane som ein gjer. Med ein reduksjon i inntekta for Avinor på 2,5 mrd. kr veit vi at konsekvensane for det ville vere katastrofalt for distriktsflyplassane. Difor synest eg

på mange måtar at det er noko malplassert å stille eit slikt spørsmål.

Når det gjeld kjøt og Grøn skattekomisjon sine forslag og import av kjøt som har ei større grad av forureining for å kunne bli produsert, er dette eitt av fleire tiltak som denne kommisjonen foreslår. Vi har ikkje gått inn og konkludert her, men i utgangspunktet meiner vi at kortreist mat ofte kan vere den beste løysinga.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:02:57]: Jeg tenkte jeg skulle snakke om skog og biologisk mangfold. Vi har ikke én art å miste, og vi har tusenvis av arter som er på rødlisten vår – vi har nylig fått presentert ny rødliste – og flere arter har blitt mer utrydningstruet enn de har vært tidligere. Vi er i en situasjon der mange forskere hevder at vi står foran den største utryddelsen av arter som vi har sett siden dinosaurene ble utryddet – bortimot utryddet.

Det jeg derfor skal spørre om, dreier seg om det som er det viktigste vi kan gjøre for å ta vare på biologisk mangfold i Norge, nemlig å ta vare på skogen. I innstillingen er det et flertall – Kristelig Folkeparti og Venstre samt Sosialistisk Venstreparti og de andre opposisjonspartiene – som viser til at «i dag vernes bare 2,7 pst. av den produktive skogen, mens forskerne mener vi trenger å verne minst 10 pst.» Synes representanten at regjeringen i sitt framlegg til en naturmangfoldmelding bør sørge for en plan som verner 10 pst. av skogen?

Oskar J. Grimstad (FrP) [10:04:02]: Utan å gå konkret inn i ein prosentsats for verning vil eg seie at vi er alle opptekne av å ta vare på naturen og det biologiske mangfaldet som vi ser vi har.

I reiselivssammenheng er norsk natur ein verdifull ressurs som vi absolutt må ta vare på. Men eg må seie at det må då vere ei glede også for Sosialistisk Venstreparti å kunne få lov til å gå ut av ei regjering og sjå at ei ny regjering allereie etter litt over to år er med og får på plass ei Paris-avtale som er viktig for 195 land, inklusiv Noreg. Vi får på plass fleire ting knytte til klima og klimareduksjon enn ein klarte i den førre regjeringa. Vi veit at under den raud-grøne regjeringa auka utsleppa. Under denne regjeringa har det flata ut. Det såg vi av ein rapport som kom i går.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:05:30]: Jeg vil også gratulere statsråd Helgesen med nye arbeidsoppgaver og håper på godt samarbeid.

Samtidig vil jeg også benytte anledningen til å gratulere tidligere klimaminister med et flott resultat i Paris. Selv om jeg dessverre ikke fikk anledning til å være der, vet jeg fra tidligere toppmøter hvor stor jobb den tidligere ministeren og hele den norske delegasjonen har gjort. – Gratulerer med det!

Nå har vi en avtale som vil tre i kraft når minst 55 parter har ratifisert avtalen, altså tidligst i 2020. Norge fikk gjennomslag på mange områder. Tydelige fotavtrykk ble satt i Paris-avtalen, og nå håper jeg at regjeringa vil sette et enda tydeligere fotavtrykk også i norsk klima-

politikk. Kristelig Folkeparti vil gjerne være med på det laget.

FNs klimarapport har også vist at klimaendringene ikke skjer i en fjern fremtid, men de skjer nå. Derfor hadde Kristelig Folkeparti en forventning om at det ble enda større fart i arbeidet med å forsterke klima- og miljøtiltakene i statsbudsjettet for 2016. Kristelig Folkeparti var tydelig i sitt alternative budsjett. Vi prioriterte bl.a. et grønnere skattesystem. Avgiftspolitikken er et velegnet virkemiddel for å hindre forbrukeratferd og for å påvirke folks holdninger. Den bør brukes til å flytte samfunnet i miljøvennlig retning. Ny teknologi og nye løsninger vil gjøre det enklere å velge miljøvennlig.

Kristelig Folkeparti er også opptatt av å redusere bevilgningene til leting og seismiske undersøkelser. Vi ser ingen grunn til å lete i de delene av Barentshavet der det knytter seg uklarhet til definisjon av iskanten. Her må Stortinget vedta en forsvarlig politikk for forvaltninga i et spesielt og sårbart område.

Norge kommer til å ha omfattende petroleumsvirksomhet og -produksjon i flere tiår. Olje- og gassvirksomheten på norsk sokkel vil fortsatt være en bærebjelke i norsk økonomi, men tida er inne for i langt større grad å fokusere på de grønne næringene, og olja må på sikt fases ut. Norge er verdensledende på petroleumsteknologi, og også teknologien må videreutvikles til gode løsninger for bl.a. offshore vind, bølgekraft og tidevannskraft.

Det er mange positive grep som tas i budsjettet, og jeg har dessverre ikke tid til å gå inn på de enkelte, men vil likevel kommentere noen.

For Kristelig Folkeparti var det viktig å reversere regjeringas kutt i skogvernmidlene, og vi burde heller styrke den ordninga. Det fikk vi til. Ved budsjettforliket vil det være bevilget nesten like mye midler til skogvern som under hele perioden fra 2006 til 2013.

Kristelig Folkeparti har et eget forslag der vi ber regjeringa utrede en parallell erstatningsordning basert på skogens årlige tilvekst. Dette er for å øke vernetempoet og for å kombinere vern med langsiktig inntekt for eiendommen tilnærmet den inntekta man ville hatt med tradisjonelt skogbruk.

Det er også viktig med økte budsjettmidler til vannressursforvaltninga. Der er vi ikke i mål. Det er en lang vei å gå for å bedre denne forvaltninga. Det handler om økologi, det handler om bærekraftig forvaltning, men også om næringsmuligheter og flomdemping.

Komiteen står sammen om forslaget der vi ber regjeringa legge fram en sak som belyser status for anadrome laksefisker, og hvordan forvaltninga og formidlinga av kunnskap kan styrkes for å sikre bærekraftig utvikling. Det er positivt.

Til et annet område: Kristelig Folkeparti mener det er viktig å bygge opp kunnskapsdatabasen og ikke minst økologisk grunnkart. Et kunnskapsløft for naturen er viktig for å sikre kunnskapsbasert naturforvaltning, og det er et uttalt ønske fra Stortingets flertall å effektivisere planprosessene. Natur- og miljøverdier må belyses skikkelig og bli tatt hensyn til.

Det er ikke lett å velge tema når Kristelig Folkeparti

bare har 5 minutter til rådighet, men komiteen er heldigvis enig på mange viktige områder. Det viser merknadene, og det er jeg veldig glad for. Målet med Kristelig Folkepartis politikk er å løse dagens utfordringer uten at det går på bekostning av fremtidige generasjoners behov. Vi skal være med og forvalte jorda på best mulig måte og sørge for en bærekraftig utvikling.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anna Ljunggren (A) [10:10:46]: I regjeringens budsjettforslag er det massive kutt i klimarettet bistand – ja, kutt på til sammen 1,5 mrd. kr – selv om en samlet komité i fjor forutsatte at midlene til klima- og skogsatsingen burde ligge på minimum 3 mrd. kr.

Kristelig Folkeparti er kjent for å være opptatt av bistand. Hva tenker representanten om at regjeringen nok en gang foreslo å kutte i klimarettet bistand, og at Kristelig Folkeparti nok en gang måtte forhandle opp summene?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:11:16]: Det er viktig med ulike tiltak for fattige land, og ett av tiltakene er klima- og skogsatsinga. Det er heldigvis enighet mellom oss alle om årlige midler på 3 mrd. kr. Dette var vi enige om i fjorårets statsbudsjett. Så har vi hatt en utfordring. Vi har hatt store strømmer av flyktninger og asylanter som har kommet til Norge, og vel 9 mrd. kr måtte settes av på statsbudsjettet. Det måtte kuttes, og det måtte kuttes også i viktige poster for Kristelig Folkeparti. Derfor er jeg glad for at vi fikk tilbake 150 mill. kr på posten for skogsatsing, men jeg vil også si at vi fortsatt må ha som ambisjon å ha minst 3 mrd. kr årlig i budsjettet.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:12:27]: Jeg vil bare minne representanten om at den regjeringen som nå sitter, er Kristelig Folkepartis favorittregjering – kanskje bortsett fra en regjering de ville ha deltatt i selv. Det er denne regjeringen Kristelig Folkeparti valgte etter valget. Dette er en regjering som lovet masse, både på skogvern og på mange andre områder, før valget. Man skulle ha forsterket klimainnsats. Men summa summarum, etter tre budsjetter og to og et halvt år i regjering, er det dramatiske kutt i klimabistanden til utlandet og utradering av fornybar energisatsingen, som hele Stortinget var enige om den gangen den rød-grønne regjering satt. Det er en dramatisk underbudsjettering på barskogvernet, som representanten selv var inne på i sitt innlegg, og det er en regjering som ikke har lagt fram ett betydelig klimatiltak – alle sammen har blitt tvunget fram enten av vår del av opposisjonen, eller av representantens del av opposisjonen.

Spørsmålet er: Vil Kristelig Folkeparti være med på å sikre at vi får 10 pst. barskogvern inn som en del av den nye naturmangfoldmeldingen?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:13:39]: Det er alltid krevende å være et samarbeidsparti – å ville mer enn det regjeringspartiene legger fram. Vi mener at det budsjettet som blir vedtatt, har vi gjort enda grønnere og enda mer klimavennlig enn det i utgangspunktet var. Det har

vel også representanten Eidsvoll Holmås opplevd i andre regjeringssammenhenger.

Når det gjelder skogvern og 10 pst., må jo det være et mål. Jeg synes det er viktig at vi har et ambisiøst mål, men å sette et mål og et årstall synes jeg er veldig krevende, for da binder man opp flere regjeringer framover. Dette er et langsiktig tiltak. Men at man kommer opp i 10 pst., håper jeg at vi en gang i fremtiden vil oppnå.

Rasmus Hansson (MDG) [10:14:48]: Kristelig Folkeparti har støttet et statsbudsjett som trekker tilbake 5 mrd. kr i egenkapital fra Statkraft, noe som er direkte årsak til at Statkraft har valgt å legge ned den største enkeltstående norske fornybarsatsingen, som hadde muligheter for å åpne for mange norske arbeidsplasser og stor deltakelse for norsk fornybar industri.

Hvordan ser Kristelig Folkeparti for seg at vi nå skal komme i gang med en storstilt havvindsatsing – og tilsvarende storsatsinger – når man støtter regjeringens kutt av den type midler som gjør denne typen satsing mulig?

Rigmor Andersen Eide (KrF) [10:15:41]: Først vil jeg si at de kuttene som ble gjort på utbytte, var nødvendig for å komme i mål med budsjettet, og med de store utfordringene vi har med flyktninger, som også representanten er klar over – vel 9 mrd. kr skulle vi finne midler til innenfor rammen.

Når det gjelder Statkraft og havvind, har jeg aldri fått vite at Statkraft har mangel på egenkapital. At Statkraft velger å prioritere vekk havvind ut fra et kostnadsmessig forhold, må Statkraft svare på.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Marit Arnstad (Sp) [10:16:42]: Jeg tror vi alle kjenner på at klima- og miljøpolitikken er i ferd med å gå inn i en ny fase. Paris-avtalen har allerede løftet klimapolitikken høyere på dagsordenen, og den har også endret mentaliteten, stemningen, litt. Sjøl om en kan si at det er sider ved Paris-avtalen som ikke er konkrete nok og førende nok, har den i alle fall endret litt den mentaliteten som vi hadde etter København om at det ikke nytter, til et spørsmål om at det faktisk er mulig å gjøre noe. Jeg tror mange er utålmodige etter at vi også skal diskutere videre de enkelte punktene i avtalen.

Av dagens innstilling fra energi- og miljøkomiteen framgår det egentlig en relativt bred enighet innenfor både energisida og miljøsida. Det mener jeg er et godt grunnlag for en del av det arbeidet vi skal gjøre i det neste året når det gjelder bl.a. nye klimamål for Norge.

Siden forrige budsjettdebatt har det utviklet seg en vanskelig situasjon for olje- og gasssektoren og leverandørindustrien. I slike tider er det viktig at rammene for petroleumsnæringen ligger fast. Komiteens innstilling viser fortsatt en bred støtte til det systemet vi har i dag.

For å få et budsjettforlik i Stortinget valgte de fire partiene å øke utbyttet fra Statkraft til staten med 5 mrd. kr ved å ta vekk halvparten av den kapitaltilgangen som ble gitt Statkraft i fjor høst. Det er sørgelig, all den tid Stat-

kraft som industriell aktør nettopp kan ta en viktig rolle når det gjelder å dra i gang nye, tunge prosjekter som kan skape vekst innenfor fornybar energi. Denne uka måtte selskapet avlyse havvindprosjektene fordi det ikke lenger var økonomiske rammer for satsingen.

Da regjeringen la fram sitt budsjettforslag, var det med en økning på 190 mill. kr i bevilgninger til flom- og skredforebygging. Behovet for forebyggende tiltak på dette området er veldig stort. Det fikk vi en påminnelse om for bare et par uker siden, da uværet Synne herjet på Sør-Vestlandet. Da regjeringens tilleggsproposisjon ble lagt fram, var bevilgningen redusert med 50 mill. kr og dermed betydelig svekket. Senterpartiet foreslår i sitt alternative budsjett å øke bevilgningen.

Når det gjelder ordningen med utjevning av overføringstariffer, er det også i år gjort en kraftig reduksjon i denne bevilgningen. En må spørre seg om det er slik at regjeringen har tenkt å kutte ut hele denne ordningen. Jeg vil få lov til å minne om at tilskuddet går til å kompensere nettleie i områder med høye overføringskostnader, og at ordningen nå er så marginal at svært få brukere får den type kompensasjon. Senterpartiet prioriterer 90 mill. kr i sitt alternative budsjett til nettutjevning.

Senterpartiet har også lagt inn en økning i ordningen med klimatilpasningstiltak i kommunene med 4 mill. kr. Vi styrker også en rekke andre poster som legger til rette for økt klimainnsats lokalt.

Senterpartiet ønsker å bidra til omstilling til mer klimavennlige løsninger. Et av tiltakene er å legge til rette for at flere kan gjøre utbedringer på boligen sin, som også vil redusere energibehovet. Derfor velger vi å styrke Enova med 250 mill. kr og en fradragordning for energieffektivisering i boliger. I regjeringens forslag er ordningen endret, men ikke tilført friske midler. Det kommer ikke til å være tilstrekkelig for den satsingen som vi bør ha på dette området. Vi ønsker også å inkludere boligselskaper som borettslag og sameier i ordningen.

Skog har også en viktig rolle i klimapolitikken. Skog er et eksempel på et område der næringsutvikling og reduksjon av klimagasser går hånd i hånd.

Jeg vil bruke det siste minuttet mitt på et felt på energi- og miljøkomiteens budsjettområde som nesten ingen snakker om, men som er svært viktig. Det er kulturminnefeltet.

På kulturminnefeltet har regjeringen varslet at den i statsbudsjettet for 2017 vil gå gjennom de såkalte 2020-målene, som sier at 2005 har gitt de nasjonale målene for kulturminnearbeidet. Det er viktig og legitimt å se nærmere på fagfelt og å justere virkemidler, men i en situasjon der vi vet at kulturminnearbeidet er underfinansiert, må en være forsiktig med bare å si at en skal ha en gjennomgang – en må også foreslå endringer og økte bevilgninger. Jeg vil egentlig anbefale at partiene i salen går litt i seg sjøl på dette området. Det kan jo hende at det ikke er de nasjonale målsettingene det er noe galt med, men viljen til å gjøre noe i lag når det gjelder et tverrpolitisk løft på kulturminnefeltet.

Fra Senterpartiets side er vi åpne for alle forslag som måtte komme fra andre partier på dette området, men det er vanskelig å svelge den tausheten som har pre-

get Stortingets debatter om kulturminnefeltet de to siste årene.

Presidenten: Skal representanten ta opp forslag?

Marit Arnstad (Sp) [10:21:40]: Med dette vil jeg ta opp de forslagene Senterpartiet har fremmet.

Presidenten: Representanten Marit Arnstad har tatt opp de forslagene hun refererte til. Det blir replikkordskifte.

Tina Bru (H) [10:21:50]: Vi vet at vi må kutte betydelig i utslipp i Norge, også utenfor kvotepliktig sektor, for å nå våre klimamål. En av de sektorene som er nødt til å være med på dugnaden, er nettopp landbruket. Nå fikk vi for ikke så lenge siden fremlagt rapporten fra Grønn skattekommisjon. Den foreslår noen konkrete tiltak, f.eks. en avgift på rødt kjøtt. Mitt spørsmål til representanten er derfor: Er det noen av tiltakene som Grønn skattekommisjon foreslår, som Senterpartiet kan se for seg å støtte? Og i så fall, eller hvis ikke: Hvilke andre konkrete tiltak ser representanten at kan være nødvendige innenfor landbruket for å nå våre klimamål?

Marit Arnstad (Sp) [10:22:41]: Det er et interessant spørsmål, for jeg tror at diskusjonen om oppfølging av våre forpliktelser kommer til å være en diskusjon som ikke bare handler om de konkrete teoretiske tiltakene som blir foreslått, men også om hvilken legitimitet og styrke man kan ha bak tiltakene som foreslås. Svakheten med Grønn skattekommisjon er at den ikke tar høyde for fordelingsmessige effekter, både geografisk og sosialt, og det er et problem. Hvis man har tenkt å ture fram med grønne skatter uten å se på de fordelingsmessige effektene de har, kommer det til å bli svært vanskelig.

Når det gjelder landbruket, tror jeg det har mye å bidra med og kommer til å ha et stort ansvar for å få ned utslippene. Men en kjøttavgift – for det første har utenlandsk produksjon av kjøtt langt høyere CO₂-utslipp, og for det andre er 60 pst. av norsk landbruksareal gress. Man kan ikke ha kylling og svin på gress. Man kan ikke ha planteproduksjon på gress. Det betyr at hvis man skal utnytte beiting i Norge, må man faktisk ha sau eller storfe på de arealene. Da må man faktisk også produsere rødt kjøtt. Det å legge til en avgift da blir pussig.

Oskar J. Grimstad (FrP) [10:23:55]: Som representanten Arnstad var inne på, vil Paris-avtalen være viktig framover. Utsleppsforpliktingane innanfor jordbruket blir absolutt viktige, då dei er innanfor såkalla ikkje-kvotepliktig sektor. Det blir spanande å sjå framover kva som kan kome ut av det.

Representanten var òg inne på dette med å redusere dei geografiske forskjellane på nettleiga. Det var sett ned eit utval som gjekk gjennom dette, frå næringa sjølv. Dette utvalet gjekk nøye gjennom kva som skulle til for å få ei utjamning som var hensiktsmessig, og som ikkje var ned på halvøret omtrent for forbrukarane. Dei konkluder-

te med – dette er nokre år sidan, og det jamnar seg ut litt etter kvart – at 60 mill. kr ville vere nok for å få ei hensiktsmessig utjamning av nettleiga. Kvifor vel Senterpartiet då å bruke 90 mill. kr på ei utjamning der dei siste 30 mill. kr omtrent ikkje vil ha verknad?

Marit Arnstad (Sp) [10:25:05]: Jeg vil først ta det første som representanten spør om, nemlig spørsmålet om oppfølging av klimaavtalen. Senterpartiet mener åpenbart at landbruket skal ta sin andel, men la oss nå ikke overdri-ve. Landbruket står for 9 pst. av klimagassutslippene nasjonalt. Veitrafikken alene står for 19 pst., og samferdselssektoren samlet står for 30 pst. Det er klart at det kan nok være opportunt og behagelig å gyve løs på en liten gruppe bønder framfor å terge på seg en stor gruppe bilister, men veitrafikken står faktisk for over det dobbelte av det hele landbruket slipper ut.

Når det gjelder utjevningstariffer, kan man se litt ulikt på det. Den ordningen er utformet på en slik måte at desto høyere bevilgningen er, desto flere nettkunder vil man nå. Sjøl om et utvalg mener at man bare skal nå de helt marginale, er Senterpartiet opptatt av at fordelingsvirkningen er viktig, også når man klarer å nå flere av dem som har høy nettleie – også de som ligger under de punktene som et utvalg måtte mene er riktig.

Ola Elvestuen (V) [10:26:10]: Først vil jeg si at jeg setter pris på representantens benevnelse av viktigheten av kulturminnevern. I forliket er det også en styrking på det feltet. Men spørsmålet mitt gjelder klimagassutslipp. Som representanten også sa, ligger en stor del av utslippene i transportsektoren. I transportsektoren må vi sannsynligvis ned 40 pst. fram mot 2030.

Senterpartiet har i denne budsjettdebatten brukt mye av sine krefter på å slåss mot den miljøavgiften som vi nå innfører, nemlig en miljøavgift på flyreiser. For to år siden sloss man like hardt mot en økning i mineraloljeavgiften, som den gangen var det man fikk gjennom. Da blir mitt spørsmål: Hvilke miljøavgifter på transport er Senterpartiet for?

Marit Arnstad (Sp) [10:27:14]: Først må jeg si at jeg setter pris på representantens kommentar når det gjelder kulturminnearbeidet, og det er min oppfatning at vi snart må komme oss videre, for 2020 nærmer seg. Jeg har et håp om at vi når komiteen behandler budsjettet til neste år, vil kunne se en større grad av bredde og enighet i komiteen om å styrke det området.

Når det gjelder klima og nasjonal oppfølging, tror jeg det er svært mange tiltak som må på plass, både innenfor landbruk, innenfor transport og også når det gjelder andre sektorer. Senterpartiet er svært skeptisk til flyplassavgiften, for det er bare en ren fiskal avgift som ilegges uavhengig av hvor mye drivstoff man faktisk bruker. Hadde det vært en drivstoffavgift, skulle vi nok ha gått mer grundig inn på det. Kriteriet for avgiften må ikke bare være at forurensere skal betale. Det må også være at man kan endre teknologi. Hadde man lagt på en drivstoffavgift og samtidig premiært biodrivstoff også innen luftfart, kunne man

sett en teknologiendring, og da hadde det vært interessant. Da ville det vært mulig å vurdere. Det er det vi har gjort med bilavgiftene, som jo har fungert bl.a. når det gjelder antallet elbiler.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:28:54]: Jeg tror det er over for ny norsk olje og gass. Jeg er ikke oljeanalytiker, men jeg har lest min økonomiske historie, og jeg fornemmer at det er over. Jeg vet ikke, jeg kan ta feil, men jeg tror jeg har rett.

Oljeprisen er i dag på 37 dollar fatet. Det er elleve år siden den var like lav. Dagens oljepris er 32 pst. lavere enn regjeringen har lagt til grunn i statsbudsjettet, og futureprisen på olje holder seg under 60 dollar fatet helt fram til 2024. Selvsagt kommer dette til å ha større konsekvenser for arbeidsløsheten enn regjeringen har varslet. Vi er rammet av norsk syke – ikke fordi vi tar knekken på vårt eget konkurranseutsatte næringsliv gjennom overdreven olje-engebruk, men fordi vi de siste 20 årene har tillatt oljenæringen å utgjøre en stadig større andel av investeringene av bruttonasjonalproduktet i Norge. I 2013 var olje omtrent en fjerdedel av brutto nasjonalprodukt.

Oljesektoren har vært vår fremste teknologiske sektor, men har samtidig fortrenget investeringer og innovasjon i andre næringer og gjort oss utrolig sårbare for det krakket som er kommet – krakket som måtte komme.

Oljeprisen er altså på 37 dollar fatet, og det er bare Johan Sverdrup av store nye felt som er lønnsomt nok, så vidt jeg vet. Ellers stopper det opp. Olje- og energiministeren avviser å gjøre sin plikt og svare Stortinget på hvor mye penger staten eksempelvis taper på at Goliat er forsinket, fordyret og avhengig av oljepriser på anslagsvis 100 dollar fatet for å være lønnsomt. Statoils oppkjøp i utlandet, drevet fram i Helge Lunds lederperiode, fortøner seg som et sammenhengende strategisk bomkjøp. Eksdirektøren sitter tilbake som milliardær, mens fellesskapet må ta regningen i form av milliarder i avskrivninger.

Men kommer ikke oljeprisen opp igjen? Tord Lien tror det, markedet tror han tar feil, og jeg tror han tar feil. Det er fire grunner til det:

Først er det klimaavtalen i Paris, der alle landene erkjenner at klimapolitikken må skjerpes fordi vi ligger milevidt bak – det er det sterkeste politiske signalet verden har sendt til fossil- og fornybarindustrien til nå.

Det andre, og viktigere, er det drastiske prisfallet i vind, og særlig sol, på grunn av at teknologien er tatt i bruk, og det gjør at dyr olje og gass simpelthen ikke er konkurranse-dyktig med fornybare alternativer innen energiproduksjon.

Unntaket – og det er det tredje momentet – er innenfor transport, der en elbil fortsatt er dyrere enn en fossilbil. Men en elbil er egentlig bare en batteripakke med hjul koblet til en datamaskin, og med 40 pst. prisfall i batteripakkemarkedet det siste året, ifølge Statkraft, og forventninger om 30 pst. prisfall hvert år i årene som kommer, kommer elbilen til å utkonkurrere de fleste bensinbiler på pris i løpet av et tiår.

Da er det ikke den høye oljeprisen som setter prisen i

markedet, slik det har vært det siste tiåret, men den billige oljen. For når USA produserer billig olje, kiver med Saudi-Arabia om å være verdens største oljeprodusent og eksporterer olje for første gang på 40 år, har det konsekvenser for markedet. Det er mulig Saudi-Arabia gjør det samme som Norge har gjort de siste to tiårene, nemlig å pumpe opp olje så fort vi kan mens den ennå er noe verdt, slik Jens Stoltenberg sa. Men det er forskjell på at en 2 pst.-nasjon som Norge gjør det, og at en 13 pst.-nasjon som Saudi-Arabia gjør det. Samtidig er jeg overbevist om at oljen fra USA vil fortsette å være billig. Som komiteen erfarte da vi var i USA, hentes bare 3–5 pst. av oljen i skiferlagene ut. Jeg har ingen tro på at teknologiutviklingen kommer til å stoppe opp i USA.

Alt dette tilsier at nedturen kommer til å fortsette. Vi har sett det hele året, med oppsigelser i bedrift etter bedrift, og det var dramatisk det som skjedde denne uken, da alle i Statoil fikk tilbud om sluttpakke. Det er tragisk for dem det gjelder. Det er enda mer tragisk at regjeringen senest på Politisk kvarter i morges snakket ned alvoret i krisen og omtaler dette som en krise bare i noen deler av landet. Regjeringen forstår ikke alvoret for Norge, og det har vært urovekkende lite berørt i debatten her i dag.

Da Norge måtte omstille seg fra seilskutetiden, var det mange som nektet å ta behovet for omstilling inn over seg. Det førte til økonomisk krise og bankkrise, massive konkurser og arbeidsløshet. Omstillingsbehovet er større i dag. Derfor må alt vi gjør fra denne sal, være å etterspørre den grønne teknologien, gjøre det dyrere å forurense, drive fram teknologiutvikling ved å ta den i bruk, slik Tyskland har skjenket menneskeheten en gave ved å drive fram billigere solenergi.

Vi i SV gjør dette i vårt alternative statsbudsjett – kollektiv- og sykkel-satsing, industriomstilling, utfasing av fossil energi, forskning, satsing på CCS og havvindmøller. Regjeringen gjør det motsatte, med oljesatsing, kutt i Statkrafts 90-milliarders investering i offshorevind og ingen betydelige nye utslippskutt.

Jeg tror det er over. Jeg tror det er over for ny norsk olje og gass. Problemet er at vi har en regjering som forneker krisen og unnlater å lede oss ut av den.

Line Henriette Hjemdal hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Vil representanten ta opp forslag?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:33:55]: Det vil jeg gjerne – jeg tar opp forslagene fra SV.

Presidenten: Da har representanten Heikki Eidsvoll Holmås tatt opp de forslagene han refererte til. Det blir replikkordskifte.

Nikolai Astrup (H) [10:34:18]: Jeg tror vi kan fastslå at representanten Eidsvoll Holmås ikke er oljeanalytiker, og at det kanskje er et godt karrierevalg at han ikke har valgt den ruten.

Sosialistisk Venstreparti er en sterk kritiker av kvoter

som virkemiddel i klimakampen og foreslår i sitt alternative budsjett å kutte kraftig i kvotekjøpene. Representanten Eidsvoll Holmås er vel sågar med på en merknad i innstillingen, der det sies at problemet med kvoter er at det er for billig å innfri våre klimaforpliktelser. Man kan si mye om CDM, som har både fordeler og ulemper, men det er vel ikke et mål å gjøre det så dyrt som mulig å kutte utslippene våre. Men den nye klimaavtalen, som ble fremforhandlet i Paris, legger opp til økt bruk av kvoter og andre markedsmekanismer for å utløse kostnadseffektive reduksjoner i klimagassutslippene. Det er på mange måter et farvel til den planøkonomiske sosialismen og et ja takk til kapitalismen.

Hvordan vurderer representanten Eidsvoll Holmås klimaavtalen på dette punktet, og vil SV vurdere sitt syn på kvotemarkedet i lys av den nye avtalen?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:35:26]: La meg begynne med å si at den nye klimaavtalen åpner for bruk av kvoter. Den legger ikke opp til økt bruk – det står ikke eksplisitt det i avtalen noe sted. Tvert imot pålegger den i artikkel 17 landene å gå tilbake og oppdatere sine utslippskutt i tråd med at behovene er mye, mye større enn de innrapporterte planene fra de ulike landene er. Det er en av de tingene som regjeringspartiene i denne debatten har nektet å ta inn over seg. Jeg mener at det er et problem at den regjeringen vi har, har vært for opptatt av å si at vi skal løse dette gjennom kvotekjøp i utlandet, i stedet for å ta tak i de utslippsreduksjonene som det er helt nødvendig å gjennomføre her i Norge. Vi har en regjering som – ifølge sine egne fagetater – har forpliktet seg til å prøve å redusere utslippene til 47 mill. tonn innen 2020, men som ifølge Miljødirektoratet ikke ligger an til å nå disse utslippsmålene innen 2030 engang. Det er hovedproblemet.

Oskar J. Grimstad (FrP) [10:36:38]: Representanten Eidsvoll Holmås seier at han ikkje er oljeanalytiker. Det kan det på mange måtar vere greit å slå fast, men det er ikkje så veldig lenge sidan representanten Eidsvoll Holmås var med på å leggje fram ei petroleumsmelding som sa at dette skulle vere ei næring for framtida. No foreslår han stopp i leitinga, og at mesteparten må bli liggjande i bakken. Det er i det heile tatt blitt slik at det som representanten var med på for ca. tre år sidan, skal ikkje gjelde lenger. Korleis trur han at desse næringane har moglegheit til å fungere i framtida viss dei politiske signala som gjeld dei viktigaste næringsmeldingane, og som er viktige for landet sine inntekter også, skal vere så skiftande over så kort tid?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:37:40]: Det er helt riktig som Oskar J. Grimstad påpeker, at det som ble framlagt i oljemeldingen, ikke er SVs primærstandpunkt. Nå fremmer jeg det som er vårt standpunkt, nemlig at vi mener det er behov for en helt annen omstilling av oljenæringen – over i et grønt fornybarsamfunn – enn det som det brede flertallet her på Stortinget legger opp til. Jeg mener – som jeg sa i mitt innlegg – at det brede flertallet har lagt seg på en veldig negativ linje for Norge. Vi har blitt veldig ensidig avhengige av oljeinntektene og syssel-

setting i oljenæringen. Nå ser vi at når krakket kommer, er vi fullstendig uforberedt.

Når det gjelder langsiktighet i næringslivet, vil jeg bare si at Oskar J. Grimstad er ikke den rette mannen til å snakke. Så seint som i denne regjeringsperioden lovet Oskar J. Grimstad, sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre, Statkraft at de skulle få beholde 10 mrd. kr til nye investeringer i fornybarprosjekter, og så seint som i dette budsjettet endte de opp med å kutte, slik at man ender opp med å kutte 90 mrd. kr av Statkrafts prosjekt innenfor offshore vind i Nordsjøen.

Ola Elvestuen (V) [10:39:02]: Jeg er enig med representanten Eidsvoll Holmås i at oppfølgingen av Paris-avtalen kommer til å få store følger for norsk olje- og gassindustri. Det må det – enten vi vil det eller ikke – fordi prisene vil bli lavere. Derfor står vi også overfor en stor økonomisk utfordring. Vi trenger virkelig et grønt skifte i norsk økonomi i årene framover. Et viktig virkemiddel for å få til det – både å få ned klimagassutslipp og å få til et skifte – er et grønt skattesifte. Det vil si at det må bli dyrere å forurense, men vi må samtidig bruke den inntekten til å gi skatteletter som gjør det lettere for folk å gjøre grønne valg, men som også blir et bidrag til et grønt skifte.

Da blir mitt spørsmål: Er SV enig i at når man øker miljøavgiftene, skal man samtidig sørge for at man gir skattelette til folk flest og norske bedrifter?

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [10:40:02]: Det korte svaret på det er ja, og jeg kunne stoppet der, men jeg vil likevel fortsette ved å utdype to ting og påpeke én ting som jeg synes det er synd at Venstre ikke klarer å få til, og som jeg synes det hadde vært greit at Venstre var bedre til å innrømme, nemlig at Venstre er med på et statsbudsjett for tredje gang, men i dette statsbudsjettet legges det overhodet ikke opp til at det skal være dyrere å ta i bruk fossile produkter. Elavgiften økes, men bensin- og drivstoffavgiftene økes ikke. Det betyr at dette er det motsatte av det grønne skiftet, ved at en gjør det dyrere med rein, fornybar energi, men en gjør det ikke dyrere med fossil kraft.

Det synes jeg er dumt, men jeg er enig i prinsippet om at når vi øker miljøavgiftene, må vi gjøre to ting samtidig. Vi må enten bruke det til å støtte opp under miljøvalg og gjøre dem billigere, eller vi må gi brede skatteletter for folk flest, for vi vet at skal man få folk med på et grønt skifte, må de ikke oppfatte at dette er usosialt, men at det bidrar til fordeling.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Rasmus Hansson (MDG) [10:41:25]: Budsjettet som Stortinget har vedtatt i år, inneholder mange gode grønne tiltak – innen forskning, innen teknologiutvikling, innen skogvern osv. Dette er bra, og det er bedre enn i fjor, og sånn har det vært de siste 20 årene. Det skal vi selvfølgelig ikke sutre over. Men i denne perioden har det samtidig vært sånn at klimagassutslippene fortsetter å øke, særlig innenfor transportsektoren og oljesektoren. Det har også vært sånn at vi bygger ned stadig mer matjord, og det

har også vært sånn at vi bygger ned stadig mer fri norsk natur.

Poenget med dette er å si at argumentasjonen om at det er en direkte sammenheng mellom det å treffe gode grønne enkelttiltak og det at det grønne skiftet samtidig kommer av seg selv, har vi veldig stor empiri for at ikke er riktig, og dette budsjettet er enda et eksempel på at det ikke er riktig. For hva er det som skjer ved siden de gode grønne tiltakene? Jo, det er såkalte småtterier, som at man gjeninnfører blyhagl i norsk natur og åpner for masse snøscooterkjøring i norsk natur, og poenget er: stikk i strid med og i suveren forakt for alt som er av faglig informasjon og kunnskap og miljøprinsipper. Man åpner igjen en veitrasé tvers igjennom et av Norges aller fineste våtmarksområder, Nordre Tyrifjorden, uten noen som helst debatt i Stortinget, til tross for at Stortinget for noen få år siden etter stor og omfattende debatt og med stort alvor vedtok å verne veldig mye av disse områdene.

I går og i dag har vi fått stjerneeksemplet på manglende helhet. I går fikk vi avlyst Statkrafts havvindsatsing i Skottland, som er det største enkeltstående fornybarprosjektet som Norge har stått overfor, og den største muligheten – ikke en sikker mulighet, men den største muligheten – vi foreløpig har på fornybarsiden til teknologitvutvikling og til å produsere arbeidsplasser, som kan åpne en ny sektor som kan produsere jobber for dem som skal ut av oljevirkosomheten. Og i dag får vi beskjed om at i stedet skal et annet norsk statselskap, nemlig Statoil, bruke 8,5 mrd. kr på å åpne Osebergfeltet. Det blir ikke noe grønt skifte av dette. Det blir ikke kutt i utslipp av det.

Og den interessante situasjonen, som mange har vært innom, er selvfølgelig at vi akkurat har kommet hjem fra Paris, og vi har akkurat fått en ny miljøstatsråd – gratulerer til miljøstatsråd Vidar Helgesen, som overtar på et eksponert interessant tidspunkt, et tidspunkt hvor det må synke inn i regjeringen og i klimaministeren at det å henvise til en ambisjon om 1,5 grader maksimal global oppvarming er en fullstendig annen situasjon enn den vi har planlagt for hittil. Så utfordringen til statsråden blir jo om han støtter sin olje- og gasskollega i Olje- og energidepartementet, som sier at dette påvirker ikke norsk olje- og gasspolitikk i det hele tatt. Og utfordringen er om han er fornøyd med den 40 pst.-ambisjonen som man har inngått med EU, som er en ambisjon om å forsøke å nå 2 pst.-målet, men ikke en ambisjon om å forsøke å nå 1,5 pst.-målet.

Miljøpartiet De Grønne forsøker å gå litt lenger i å trekke Norge over i det reelle grønne skiftet. Det er derfor vi sier at norsk planlegging, norsk politikk, ikke kan overlates til markedet, ikke kan overlates til spørsmålet om hvor stor overproduksjon Saudi-Arabia bestemmer seg for, som den besluttende faktor som avgjør hvorvidt norsk oljeproduksjon kommer til å vare i 20 år, som Miljøpartiet De Grønne vil, eller i 50 år, som Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Venstre og Arbeiderpartiet vil.

Vi må bruke politikk: Vi vil ha en satsing på et Bionova som virkelig kan løfte de grønne næringene. Vi vil ha en flyseteavgift som virkelig endrer flyatferden vår og for øvrig genererer inntekter som kan betale hele flyktnings-

satsingen. Og vi vil ha en satsing på å bygge ut ladestasjoner som faktisk gjør det mulig å kjøre nullutslippsbiler over hele landet – for å nevne noen få ting. Det er sånt som skaper et ordentlig taktskifte, og det er sånt som må til for at regjeringen skal kunne komme i gang med å skape de arbeidsplassene som oljearbeiderne må leve av om et lite øyeblikk.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åsmund Aukrust (A) [10:46:46]: Jeg vil starte med å gratulere Miljøpartiet De Grønne med å være del i kanskje de viktigste politiske klimaendringene som har skjedd i løpet av 2015. Vi har ikke sett det i denne salen, men vi har sett det rundt omkring i norske kommuner. Etter valget har vi fått mange nye flertall som har satt et helt annet fokus på klima- og miljøspørsmål, og MDG er en sentral del av det både i Oslo og i Trondheim.

Mitt spørsmål til Rasmus Hansson handler om miljøvern, og jeg synes det var bra han startet med det. I en tid hvor vi bruker mye tid på å diskutere klima, som vi skal gjøre, er det også viktig å diskutere miljøvern. Stortinget vedtok i fjor at vi skulle få en stortingsmelding om naturmangfold i løpet av 2015 – da får vi anta at den kommer i dag, da det er siste statsråd før jul i dag. Mitt spørsmål til representanten er om han kan si hva slags forventninger Miljøpartiet har til en sånn stortingsmelding, og hvordan vil Miljøpartiet være med og jobbe med den stortingsmeldingen når den kommer til Stortinget?

Rasmus Hansson (MDG) [10:47:39]: For det første er jeg helt enig med representanten Aukrust i at det er spennende med det politiske samarbeidet som Miljøpartiet De Grønne har inngått med sentrum og venstresiden i Trondheim og Oslo, med høyresiden i Moss og Tønsberg, og andre varianter.

Vi er også veldig spent på den naturmangfoldmeldingen som skal komme i dag. Jeg har dessverre ikke fått lest den, men forutsetningen for at den meldingen skal levere det som norsk natur trenger, er for det første at vi må få en helhetstenking om behandlingen av norsk natur som er basert på en nullvisjon for ødeleggelse av norsk natur. Bruker vi natur ett sted, må vi etter hvert venne oss til at vi må erstatte den et annet sted. Vi må venne oss til at kostnadene ved å bruke natur faktisk bakes inn i prisene, så det ikke er gratis å ødelegge natur, som det er i dag. Og vi må venne oss til at vi må satse på kartlegging av og kunnskap om norsk natur i et helt annet omfang enn det vi har i dag, slik at vi faktisk vet hva vi gjør, før vi gjør det. Jeg håper at Arbeiderpartiet vil bli med på det – de har en god historie på sånt, de har glemt den en stund, men nå er det fint om de husker den igjen.

Eirik Milde (H) [10:49:06]: Verden er akkurat ferdig med klimatoppmøtet i Paris, og Norges innsats er blitt framhevet av flere land, og også av flere representanter her i salen i dag. Jeg er sikker på at representanten Hansson kan være enig i at det å samle 195 land rundt en felles avtale og en felles tekst kan være noe krevende. Selv om Mil-

jøpartiet ikke har sittet i regjering, har de kanskje noe erfaring, som representanten selv var inne på, fra Oslo og andre byer i så måte.

I sine første kommentarer til klimaavtalen uttaler representanten: «Vi har nå fått en helt urealistisk, men helt nødvendig avtale.» Da er mitt spørsmål: Hvis representanten hadde sittet som klimaminister og blitt forelagt nøyaktig den samme avtalen, ville han da ha skrevet under denne «urealistiske» avtalen, eller ville han anbefalt at Norge som det eneste av 195 land ikke skulle skrive under noe som var «urealistisk»?

Rasmus Hansson (MDG) [10:50:00]: Jeg ville ha anbefalt å skrive under på avtalen sammen med de øvrige 186 landene som har skrevet under. Det gjør ikke 1,5-gradersmålet mindre urealistisk, fordi 1,5-gradersmålet innebærer så ekstreme kuttkrav hvis man skal greie det, at det er ingenting som tyder på at verden vil klare det, og det er absolutt ingenting som tyder på at denne regjeringen vil klare det. Men det er et riktig mål, for det er det vi burde komme. Derfor gir også avtalen et helt riktig politisk signal om at vi må gjøre mye mer enn det vi har lagt opp til hittil, som er å forsøke å greie å holde oss under 2 grader. 1,5 grader krever mye, mye mer. Vi kommer ikke til å greie det helt, men regjeringen har nå signert på en oppgave som betyr at representanten Milde må presse sitt parti meget kraftig for mye større klimatiltak og mye større kutt først og fremst her hjemme.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [10:51:15]: Man har vært vitne til mange debatter i denne sal om klima og miljø, og det er ingen tvil om at i mange av debattene har opposisjonen vært svært så kritisk overfor tidligere statsråd Sundtoft. Mitt spørsmål til De Grønne og representanten er: Er representanten enig i at Sundtoft har gjort en viktig og god jobb for klimaet og miljøet, både relatert til Lima og Paris, med å få på plass en så bred avtale om målet om 1,5 pst.?

Rasmus Hansson (MDG) [10:51:57]: Jeg er glad for å få anledning til å si at i likhet med de aller fleste andre som har vært involvert, er jeg imponert over og glad for den innsatsen statsråd Sundtoft gjorde sammen med det meget gode – jeg vil si verdensledende – laget av norske klimabyråkrater, som hun var veldig dyktig til å samarbeide med. Den avtalen som Sundtoft var med på å få på plass, er en skillevei, det er en skjellsettende avtale. Det er en gigantisk utfordring, ikke minst til partiet Fremskrittspartiet, det som står i avtalen.

Jeg er blant dem som synes det var veldig hyggelig at klimaminister Sundtoft fikk denne saken på plass før hun gikk av, og den er vel fortjent den rosen hun har fått.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Statsråd Tord Lien [10:53:04]: La meg begynne med å si takk til komiteen for godt og grundig arbeid – som vanlig – med dagens innstilling.

Flere har vært inne på situasjonen i oljeindustrien. Der

vi har bak oss en periode fra 2002 til 2014 med mer eller mindre sammenhengende og til dels sterk vekst i oljepris, i aktivitetsnivå, men også i kostnadsnivå, må vi anerkjenne at industrien nå er inne i en krevende omstilling med lavere aktivitet og utfordringer i markedet. Dette rammer både mennesker og bedrifter, og det er ingen tvil om at dette er krevende for mange.

Petroleumsvirksomheten er Norges suverent største og viktigste næring. Den bidrar til verdiskaping til statskassen, og den bidrar til sysselsetting over hele landet. Derfor er det greit å se at i 2015, men også i 2016 er vi i et historisk perspektiv i en situasjon hvor investeringene på norsk sokkel fortsatt må anses å være høye. Ikke minst er den viktige feltutviklingen av Johan Sverdrup en sterk og viktig bidragsyter til det. Jeg er glad for at Stortinget har lagt til rette for at Johan Sverdrup-utviklingen kan følge opprinnelig tidsplan.

Det er fortsatt et stort potensial for å skape verdier fra norsk sokkel – anslagsvis halvparten av våre ressurser er utvunnet med en klar overvekt av gass som andel av de gjenværende ressursene.

Det er ingen tvil om at verdiskaping og aktivitet i næringen er avhengig av at vi gjør nye funn hvis vi skal se feltutvikling også i perioden etter 2020. Derfor er regjeringen opptatt av å legge til rette for arealer til næringen. Jeg er glad for at det er en del av den brede, forutsigbare rammen for denne industrien som har betydelig oppslutning i Stortinget.

I budsjettet legger regjeringen vekt på å opprettholde disse stabile og forutsigbare rammene for aktiviteten. Vi legger til rette for å styrke satsingen på forskning, utdanning og teknologiutvikling i industrien. Vi legger – som bl.a. representanten Bru var inne på – til rette for internasjonalisering av leverandørindustrien som bidrar til verdiskaping og sysselsetting i Norge, men også at vi får vår verdensledende teknologi for høye helse-, miljø- og sikkerhetskrav spredt til industrier også i andre deler av verden.

Så har jeg lyst til å si at de store inntektene fra olje og gass også er med på å bidra til finansieringen av mange av de gode klimatiltakene som jeg er helt sikker på at min kollega Helgesen kommer til å komme tilbake til.

Og så har jeg lyst til å si at jeg er glad for at man entes om en ambisiøs avtale i Paris. Det legger på mange måter grunnlaget for at vi i felleskap med våre partnere internasjonalt kan legge til rette for bærekraftige globale energisystemer. Samtidig gjør nettopp det at denne avtalen er så ambisiøs som den er, at det blir enda viktigere at vi i felleskap sørger for at det er de mest effektive tiltakene som blir gjennomført først. Noen ganger får jeg inntrykk av at det nærmest er et mål at tiltakene skal være dyrest og vanskeligst mulig. Jeg mener at ambisjonsnivået som kommer ut av møtet i Paris, gjør at det er viktig at vi finner de mest effektive tiltakene.

Når det gjelder ressursene på norsk sokkel, er det ca. 1 pst. av verdens gjenværende oljeressurser som vi i framtiden kan produsere. Det er også Norges suverent største industri, den viktigste bidragsyteren til finansiering av velferdsstaten, og det er 1 pst. av oljen i verden. Jeg tenker at

det ikke kommer langt opp på listen over fornuftige tiltak aktivt å bidra til å stenge ned olje- og gassaktiviteten.

Så skulle jeg gjerne ha snakket om flom og skred også, men det ser jeg at tiden ikke tillater.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [10:58:28]: For nøyaktig en måned siden i dag var olje- og energiministeren i Stavanger og deltok på en større demonstrasjon fra oljearbeiderne, som krever handling fra regjeringen. De fremsatte i hvert fall seks tydelige krav. Responsen og svaret fra olje- og energiministeren var som følger, hvis det er sitert riktig:

«Jeg takker forbundene for at de setter fokus på olje-eventyret, men vi er ikke engang halvveis i dette eventyret. Olje og gass vil være Norges viktigste næring i generasjoner fremover, sier statsråden.»

Statsråden kan oppleves som at han vandrer rundt og prater, uten å handle. Mitt spørsmål er: Er det ikke nå på tide at olje- og energiministeren faktisk gjør noe som andre kan takke ham for at han faktisk gjør, i den situasjonen som norsk olje og gass er inne i?

Statsråd Tord Lien [10:59:19]: Jeg opplever heldigvis at olje- og energimyndighetene, også under min ledelse, har god dialog med fagbevegelsen. Det betyr ikke at vi er enige om alt. Jeg noterer meg at to av de tingene fagbevegelsen pekte på den dagen, var for det første behovet for å styrke FoU-innsatsen innenfor energiindustrien. Det gjør regjeringen i dagens budsjett, sammen med våre partnere i Stortinget.

En annen ting fagbevegelsen pekte på, var behovet for stabil og forutsigbar tilgang på areal. Representanten Aasland vet godt at regjeringen jobber med arealene i 23. runde. Vi må anerkjenne at aktivitetsnivået som ble bygget opp fram mot 2013, er et aktivitetsnivå som i seg selv bidro til høye kostnader. Det å få kontroll på kostnadene på sokkelen er grunnlaget for langsiktig verdiskaping, basert på energiressursene på norsk sokkel.

Terje Aasland (A) [11:00:26]: Jeg registrerer at etter tolv år i stolen som olje- og energiminister, er det ikke mange tiltak som har kommet fra dagens olje- og energiminister.

Men jeg skal prøve meg på et annet spørsmål om et annet tema. Det handler om at regjeringen har som et mantra at skattefradrag og skatteordninger skal motivere til handling, deriblant skattefradragsordningen for enøkaktivitet i husholdningene.

I innstillingen som foreligger, har vi fremmet et forslag hvor denne ordningen naturlig nok bør utredes til boligbyggelag og boligselskaper, men jeg registrerer at regjeringspartiene er imot dette. Med mantraet om at skattefradrag og skatteordninger skal motivere til god handling, hvorfor er ikke regjeringen og regjeringspartiene med på et sånt type forslag?

Statsråd Tord Lien [11:01:25]: Representanten Aasland sier jeg har vært olje- og energiminister i tolv år – det

er en liten overdrivelse (munterhet i salen). Men vi kan håpe på at vi blir sittende i tolv år – det er ikke godt å si.

Jeg må få si en liten ting om olje- og gassaktiviteten. Jeg tror det gjøres veldig mye god jobb nå – fagforeningene er konstruktive, leverandørindustrien jobber hardt, og olje- og gasselskapene jobber hardt med å få ned kostnadene. Det er nøkkelen på lang sikt.

Når det gjelder tiltaket fra Enova som representanten Aasland peker på, vil vi på den ene siden få rikelig anledning til å diskutere Enova når vi legger fram energimeldingen i april. Jeg tror at den måten vi styrer Enova på, som er utformet av den rød-grønne regjeringen, er gode måter å styre Enova på. Det er Enova selv som tar beslutningene, og Enova jobber nå selv med å utvide ordningen. Hvilke tiltak de finner ut at de får mest igjen for i utvidelse av den ordningen, mener jeg det er for tidlig for meg å si noe om.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:02:43]: Det er nærmest blitt for en juletradisjon å regne at Kristelig Folkeparti er med og reduserer regjeringas kutt i overføringstariffene. Overføringstariffene er viktig for å få tilnærmet like strømregninger enten en bor sentralt eller ute i distriktene. Kristelig Folkeparti mener at det er god distriktpolitikk. Ser ikke statsråden betydningen av denne ordninga, eller er dette en juletradisjon som en har tenkt å videreføre?

Statsråd Tord Lien [11:03:16]: La meg først si at jeg setter utrolig stor pris på energidebatten med Kristelig Folkeparti. Vi finner i fellesskap gode løsninger. Det som til syvende og sist vil være avgjørende for hvor mye det koster å få levert kraften til alle husstandene i Norge, også i de mindre sentrale strøk av landet, er måten vi hele tiden jobber på for å effektivisere driften av disse selskapene. Det er ingen hemmelighet at jeg mener at også det å ha en annen struktur på eierskapet er viktig, men det aller viktigste for å redusere nettleien i distriktene er at det jobbes godt og effektivt med å effektivisere driften av selskapene i Norge. Det får Stortinget også rikelig anledning til å diskutere i forbindelse med framleggelsen av lovproposisjonen om energiloven, som ble lagt fram i november.

Ola Elvestuen (V) [11:04:33]: Vi skal ned minst 40 pst. i utslippskutt fram mot 2030 sammen med EU. En stor del av disse utslippskuttene må komme fra transportsektoren. Ifølge Miljødirektoratet må så godt som alle nye biler som selges i 2025, altså om ti år, være nullutslippskjøretøy. Enova er det virkemidlet vi har for å få dette til. Det er Enova som nå må lage og støtte opp under den infrastrukturen som er nødvendig for at man skal ta imot over 100 000 nye nullutslippskjøretøyer hvert år.

Da blir mitt spørsmål: Er statsråden villig til å ta grep om Enova, slik at de både lager støtteordninger for å bygge opp denne infrastrukturen og ikke minst lager den planen vi trenger for å vite hvilken infrastruktur vi må ha på plass i løpet av de neste ti årene?

Statsråd Tord Lien [11:05:31]: Takk også til representanten Elvestuen for godt arbeid. Jeg gleder meg veldig

til at vi skal diskutere arbeidet med energimeldingen, hvor Stortinget får anledning til å diskutere rammene for Enovas arbeid fra og med 1. januar 2017 og utover. Der vet jeg at Venstre, Fremskrittspartiet og Høyre, sammen Kristelig Folkeparti og resten av Stortinget, kommer til å få gode diskusjoner. Jeg tror ikke jeg går god for de tallene representanten Elvestuen legger fram, men det er helt klart at det å få redusert klimagassutslippene fra transport er viktig.

Flere av representantene har i dagens debatt også diskutert luftforurensningen i de store byene. Det å få koblet de store fartøyene på landstrøm vil være viktig både for å redusere klimagassutslipp og for å redusere utslippene av NO_x og svovel, som bidrar til luftforurensning, så dette er jeg helt sikker på at vi skal klare å finne gode måter å håndtere på i tiden framover.

Marit Arnstad (Sp) [11:06:45]: Energistatsråden har en viktig rolle i oppfølgingen etter Paris med å styrke utbyggingen av og drivkreftene for fornybar energi. Det er på mange måter en koordinerende rolle også overfor andre statsråder, f.eks. kommunalministeren når det gjelder bygninger, og på andre områder. Det gjelder både solenergi, vannkraft og vindkraft. Han må sørge for at Fosen blir bygd ut. Statsråden bør sørge for at vi kobler oss på havvind.

Statsråden sa i tidligere replikkvar at han var opptatt av at Enova må styres på en seriøs måte. Det er det lett å være enig i at er viktig. Spørsmålet er hva statsråden synes om styringen en har hatt av Statkraft i høst, der en da har valgt å frata selskapet så mye kapital. Synes han det er en seriøs måte å styre en stor industriell aktør innen fornybar energi på?

Statsråd Tord Lien [11:07:42]: Jeg tror de aller fleste som har fulgt samfunnsdebatten i høst, har sett at det har skjedd ting i samfunnet vårt basert på hendelser utenfor Norge som har gjort at det har vært nødvendig å gjøre store grep i statsbudsjettet for neste år.

Når det gjelder hvorvidt man finner det mulig å bygge ut den typen prosjekter representanten nevner – representanten sier i og for seg at jeg skal sørge for at Fosen blir bygd ut – er nok heller ikke det en veldig seriøs styring av Statkraft. Men jeg skjønner godt hva representanten vil. Det det handler om, er å legge til rette for at denne typen prosjekter blir lønnsomme. Da er jeg enig med mange av representantene, bl.a. Tina Bru, som har snakket om at dette handler om å ta kraften i bruk, det handler om å legge til rette for at vi når markeder med bedre betalingsvilje i Storbritannia. Der mener jeg regjeringen har gjort masse. Vi er også i ferd med å få på plass et avskrivingsregime som gjør norske vindkraftprosjekter mer konkurransedyktige innenfor sertifikatsystemet, sammenliknet med Sverige.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:08:54]: Jeg leste avisen i går. Jeg synes det er fascinerende å se hvordan Tord Lien i Klassekampen utbasunerte at oljeprisen skal opp igjen, mens VG på sin side skrev hvordan oljeprisen nå har nådd et krakk, og at vi er i et krakk.

Jeg skal la være å spørre oljeministeren om akkurat dette, og inviterer han heller til å komme i et senere innlegg og drøfte noen av de langsiktige utfordringene for oljeprisen og oljenæringen i Norge.

Jeg vil heller spørre om en ting som har vært viktig for Stortinget det siste året. Det handler om elektrifisering av Utsira. Elektrifisering av Utsira var vedtatt av Stortinget at skulle skje innen 2022. Så vidt jeg har forstått, skulle Statoil ha valgt konsept i løpet av 2015 for hvordan man skal gå videre med dette, men det har ikke skjedd. Jeg vil derfor spørre Tord Lien: Hva gjør olje- og energiministeren for å sikre at Stortingets vedtak om elektrifisering innen 2022 blir fulgt opp, og for kvalifisering av elkjeler istedenfor gasskjeler?

Statsråd Tord Lien [11:10:01]: Hvis det var spørsmålet om varmeløsning på noen av de mindre feltene på Utsira Eidsvoll Holmås pekte på når det gjaldt elkjeler, så vet jeg at det jobbes med å finne optimale løsninger for det nå.

Vi informerer Stortinget i forbindelse med framleggelsen av statsbudsjettene om endringer i framdriftsplanene for både feltutviklingen som er godkjent av Stortinget, og feltutviklingene vi har godkjent selv, noe vi også gjorde i RNB.

Jeg har ikke grunn til å tro at ikke alle partnerne både på de små feltene på Utsira og på den store Johan Sverdrup-utbyggingen jobber målrettet med å finne løsninger på det Stortinget har vedtatt.

Når det gjelder prisspørsmålet, har jeg aldri gitt uttrykk for at jeg tror vi kommer raskt tilbake til 115 dollar fatet, som representanten Eidsvoll Holmås opplevde da han satt i regjering. Jeg tror heller ikke det går an å se for seg at verden blir forsynt med oljen de trenger, basert på en oljepris på 37 dollar fatet.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Anna Ljunggren (A) [11:11:35]: Skal vi løse klimaproblemet og redusere klimagassutslippene her i Norge, må vi erstatte fossil energi med fornybar energi. For å få til det må vi øke produksjonen av kraft fra fornybare energikilder betydelig i tiden som kommer, samtidig som vi må gjennomføre tiltak for å bruke elektrisitet innenfor områder hvor vi tidligere har brukt fossil energi. Vi går mot et betydelig kraftoverskudd i Norge og i Norden, så hvis det er politisk vilje til å fase ut fossil energi innen 2050, har Norge alle muligheter, alle forutsetninger, til å ligge i front for å få ned klimagassutslippene.

I en tid hvor Norden går mot et betydelig kraftoverskudd, vil det være riktig å understøtte framtidens industri som utnytter kraften til merverdier for det norske samfunnet. Regjeringen legger opp til å bygge en rekke nye vindparker. Mange av disse vil neppe bli realisert, fordi strømprisene er lave, og det mangler kapital i mange av kraftselskapene. Det er et problem at vi ikke får tiltrukket oss nok investeringer til Norge. Stortinget har gjort noen grep, som også olje- og energiministeren nettopp gjorde rede for, for å bedre investeringsgrunnlaget for

aktørene på norsk side. Endringene i avskrivningsreglene er sentrale her, og vi i Arbeiderpartiet foreslo 40 pst. meravskrivning over de første fire årene teknologinøytralt for sertifikatkraft. Regjeringen har lagt seg på et lavere nivå.

Ny fornybar energi som vind, sol og tidevann kan bli stort i Norge, men det er behov for mer forskning og mer teknologiutvikling. Norge er fortsatt en stor vannkraftnasjon. Vannkraften er regulerbar, og med flere utenlandskabler bidrar norsk vannkraft godt i tider når det er vindstille og solen ikke skinner i Europa.

For Arbeiderpartiet er det viktig at vi ser på hvordan vi kan legge til rette for oppgradering av allerede eksisterende kraftverk. Her er det et stort potensial for å øke produksjonen uten naturinngrep.

De største utslippskildene i Norge er offshore, transport og industri. Energieffektivisering i bygg utgjør ca. 3 pst. av de totale utslippene av CO₂ nasjonalt. Det betyr allikevel ikke at tiltak innenfor dette området er uviktig. Samarbeidspartiene ble i Nydalen enige om en skattefradagsordning for enøktiltak for husholdninger. Regjeringen skal ha for at den har imøtekommet kritikk og har forsøkt å gjøre om på denne ordningen. Allikevel mener en rekke organisasjoner at ordningen ikke er skattefradrag i vanlig forstand. Det nye i forslaget, som går ut på at boligeier kan velge mellom å få rettighetsbasert tilskudd utbetalt innen fire måneder og å vente til skatteoppgjøret, med fradrag når søknad og dokumentasjon sendes til Enova, er ikke en skattefradagsordning. Begge former for støtteutbetaling skal finansieres av Energifondet, og budsjettet på 250 mill. kr fra Energifondet til enøktiltak i boliger gjelder summen av Enova-tilskudd og skattelette.

Arbeiderpartiet har ikke vært noen forkjemper for en skattefradagsordning. Vi mener at dette er en ordning som gir støtte til boligeiere som allikevel ville oppgradert huset sitt, og flere og flere av disse har økonomi til å ta løftene uten at det er behov for skattelette. Når ordningen er etablert – hvis man kan bruke dette ordet om en ordning som det er ganske så store uklarheter rundt – mener vi at det er behov for å utvide ordningen til å gjelde boligbyggelag og boligsameier. Jeg registrerer her at statsråden i replikkordskifte med Terje Aasland bare viste til energimeldingen, uten å komme med et svar på hvorfor boligbyggelag og boligsameier ikke bør inkluderes i denne ordningen. Vi mener også at etterisolering og skifte av vinduer bør få støtte.

Vi fremmer et forslag sammen med Miljøpartiet De Grønne der vi ber regjeringen gjennomgå og forenkle ordningen og legge til rette for at det er husholdningenes gevinst av effektiviseringstiltakene som gir uttelling gjennom støtteordningen. Vi mener at det er de tiltakene som faktisk betyr noe for klimaregnskapet, som skal få mest støtte. Eierne av f.eks. et passivhus som vil installere sol på taket, skal få mindre – om overhodet støtte i det hele tatt – enn en husholdning med oljefyr i et hus fra 1950-tallet som vil installere vannbåren varme og/eller skifte vinduer og etterisolere. Jeg håper at regjeringen kan vurdere dette forslaget, om ikke annet i den varslede energimeldingen, som skal komme i april.

Nikolai Astrup (H) [11:16:38]: La meg først slutte meg til gratulasjonene til klima- og miljøminister Vidar Helgesen. Hans utgangspunkt er heldigvis bedre enn Tine Sundtofts var da hun tiltrådte. Vi er i gang med et taktskifte i klimapolitikken nasjonalt, og Paris-avtalen bidrar til at resten av verden nå kommer etter.

I samarbeid med EU skal Norge kutte utslippene med 40 pst. sammenlignet med 2005 innen 2030. Dette innebærer at utslippene fra industri og petroleum skal reduseres med 43 pst. i 2030 i samarbeid med EU, og sannsynligvis mellom 80 og 95 pst. på europeisk nivå i 2050. Dette og Paris-avtalen, som gradvis vil strammes inn, er rammene denne sektoren må legge til grunn for investeringsbeslutninger i tiden som kommer.

Samtidig skal vi bidra til at industrien og næringslivet oppnår enda lavere utslipp enn i dag, og dermed at industrien står enda sterkere i en verden der alle lavutslipp blir et konkurransefortrinn. Norsk industri har allerede lyktes med å redusere utslippene med 40 pst. siden 1990, samtidig som produksjonen er nær doblet. Vi har oppnådd det hele verden nå strever etter, nemlig å frikoble vekst i industrien fra utslippsvekst. Dessverre har store deler av industriveksten i verden kommet i land som har syv-åtte ganger så høye utslipp som Norge. Norge bør ha ambisjoner om å ta en større del av denne veksten. Vi har et unikt konkurransefortrinn i vår rike tilgang på rimelig, fornybar kraft, og dette bør brukes for å skape flere jobber, mer aktivitet og bidra til en omstilling av norsk økonomi som gir oss flere ben å stå på. Isolert sett kan dette øke utslippene i Norge, men fordi vi er en del av EUs klimapolitikk, betyr dette at utslippene i verden kan gå ned samtidig som produksjonen av produkter vi trenger i lavutslippssamfunnet, kan fortrenge kullbasert kraftproduksjon og utrangert industri i andre deler av Europa.

Det grønne skiftet kan gi store muligheter for å skape nye grønne arbeidsplasser, ikke bare innenfor tradisjonell prosessindustri, men også innenfor bioøkonomi, havbaserte næringer, avfallsindustrien, trebaserte næringer, grønne datasentre og produksjon av nye komponenter og produkter som verden trenger for å realisere lavutslippssamfunnet. For å utløse disse mulighetene har vi doblet tilskuddet til Klimateknologifondet siden regjeringen tiltrådte, og styrket Innovasjon Norges miljøteknologiordning betydelig.

Samtidig må vi sørge for at det er god tilgang på kompetent, lokal og risikovillig privat kapital. Det blir ikke mange nye grønne gründere med opposisjonens skatteopplegg.

Tilslutningen til EUs klimapolitikk innebærer også at vi må kutte inntil 40 pst. i ikke-kvotepliktig sektor her hjemme. Det gjelder transportsektoren, landbruket, avfalls- og byggsektoren. I motsetning til det representanten Aasland hevder, er regjeringen og samarbeidspartiene godt i gang med tiltak som vil gi store utslippsreduksjoner frem mot 2030.

Vi har en nullutslippsvisjon for transportsektoren. Fossil energi skal gradvis fases ut gjennom en kombinasjon av krav og tiltak som vil bidra til at fornybare alternativer vinner frem i alle deler av sektoren. I motsetning til Aaslands regjering, som straffet produsenter av biodrivstoff

med nye avgifter, stimulerer de borgerlige partiene til utvikling, produksjon og bruk av miljøvennlige alternativer. Vi ruller ut infrastruktur for nullutslippskjøretøy og nullutslippsfartøy, og vi faser ut fossil energi i avfallssektoren og byggsektoren. Og regjeringen gjennomfører tidenes løft for kollektivtrafikk i de store byene og en historisk satsing på jernbane.

Jeg vet ikke om representanten Aasland sto opp med feil ben i dag. Men han synes uansett å leve i en annen virkelighet enn resten av oss. I hans virkelighet har det ikke kommet noen konkrete forslag i klima- og miljøpolitikken fra regjeringen og samarbeidspartiene. I hans verden trenger vi Arbeiderpartiet i klimapolitikken. Problemet hans er at klimapolitikken ikke trenger Arbeiderpartiet. Regjeringen kom ikke akkurat til duk og dekket bord i klimapolitikken. Da jeg forhandlet klimaforlik med Arbeiderpartiet i 2012, var Arbeiderpartiet den store bremseklossen. Arbeiderpartiet brøt forhandlingene med den begrunnelsen at de borgerlige partienes klimaambisjoner var for store. La meg minne om at vi nå gjennomfører disse tiltakene og mer til.

Jeg har forståelse for at Arbeiderpartiet har et behov for å gjøre seg relevante i klimapolitikken. Men de siste årene har de ikke gjort annet enn å bevise at de ikke er relevante i klimapolitikken.

Regjeringen og samarbeidspartiene har bidratt til et betydelig taktskifte i klima- og miljøpolitikken. Det er nødvendig dersom vi skal hente inn etterslepet etter de rød-grønne partiene. Jeg er glad for å kunne si at utslippene i Norge i 2014 sank med nesten ett prosentpoeng, og det er et resultat av at vi har fått en ny regjering.

Noen partier snakker om klima, det blå-grønne flertallet gjør noe med det. Det holder ikke å kalle seg grønn – man må være det i praksis.

Takk, president, og takk for meg i energi- og miljøkomiteen.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [11:21:27]: Aller først har jeg lyst til å påpeke at et meget godt budsjett fra regjeringen er blitt et enda bedre budsjett etter budsjettavtalen med Kristelig Folkeparti og Venstre. Budsjettavtalen vil øke ambisjonene i klimapolitikken og vil legge til rette for arbeid, aktivitet og omstilling. Fornybar energi og energiomlegging er økt kraftig, og det gjennomføres en historisk satsing på jernbane, gang- og sykkelsti og belønningsordninger for kollektivtrafikk i de største byene. I tillegg er det en meget stor satsing på veiutbygging over hele landet.

Det kan her nevnes at vi satser på infrastruktur for lading av elbiler og utbygging av hurtigludere mellom våre byer. Videre skal det etableres en støtteordning for hydrogenfyllestasjoner i forbindelse med utarbeidelse av en ny avtale og mandat for Enova. Det legges opp til en sterkere satsing på biodrivstoff gjennom økt omsetningskrav for biodrivstoff fra 5,5 til 7 pst. Engangsavgiften på biler legges om innenfor en provenyøytral ramme. Budsjettavtalen vil også styrke forskningsinnsatsen på klima og miljø med 200 mill. kr over Kunnskapsdepartementet og 40 mill. kr til forskning over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett.

Klima- og miljøutfordringene er globale, og det er vik-

tig at Norge, som har teknologi, kompetanse og kapital, bidrar til nasjonale og internasjonale tiltak. Det er også bra at hele komiteen er enig om å få på plass at regjeringen må rapportere hvilke konsekvenser utslipp har for Norge – ikke slik å forstå at dette isolert vil hjelpe, men effekten av å synliggjøre og rapportere vil over tid bidra til bedre kartlegging og effektivisering.

Det er et paradoks at de rød-grønne i sine merknader viser til at Norge er dømt i EFTA-domstolen for brudd på luftkvalitetsdirektivet og forlanger at dagens regjering skal komme med tiltak for å bedre situasjonen. Regjeringen har satt i gang en rekke tiltak for å redusere utslippene lokalt, men det er altså ikke denne regjeringen som er dømt av EFTA-domstolen for brudd på luftkvalitetsdirektivet. Tvert imot var det den rød-grønne regjeringen som ble dømt for dette i perioden 2009–2012.

Mye kan nevnes – satsing på mer kalking, satsing på villaks, langt mer midler til fartøyvern og fartøyvernseater. Listen er lang. Men jeg må si at etter noen år i komiteen gjør jeg meg noen tanker om hvordan man har opplevd at de rød-grønne har forsøkt og forsøkt å raljere over tidligere statsråd Sundtoft ved nær sagt hver eneste anledning. Det er slik at Norge kanskje aldri har hatt en mer sentral klima- og miljøpolitiker i en internasjonal verden enn nettopp tidligere statsråd Sundtoft. Hun har gjort en stor jobb både i Lima og i Paris for å få på plass en bred avtale. Det er nesten så man må spørre, med bakgrunn i at de rød-grønne aldri klarte å få på plass en internasjonal politiker av format innenfor klima- og miljø: Er det der årsaken ligger til at man ikke kan gi en anerkjennelse av den jobben som Tine Sundtoft faktisk har gjort?

Statsråd Vidar Helgesen [11:25:56]: La meg først få takke for hyggelige lykkønskninger fra flere i debatten. Jeg ser frem til et godt samarbeid. Jeg er også veldig glad for den velfortjente hyllesten som min forgjenger har fått fra flere talere. Komiteen fortjener også en takk for et meget godt arbeid. Jeg vil gi en ekstra takk til Venstre og Kristelig Folkeparti, som har bidratt til gode prioriteringer i budsjettet for 2016, et budsjett som legger godt til rette for å følge opp våre klimaforpliktelser nasjonalt og internasjonalt.

Paris-avtalen er et historisk vendepunkt i det internasjonale klimasamarbeidet. Den er global i ordets rette forstand, ved at den fastsetter globale, langsiktige klimamål som alle land må styre etter i sin nasjonale politikk. Den etablerer et system der alle land hvert femte år skal melde inn sitt utslippsmål til FN og rapportere om gjennomføringen av dette. Den fastslår at alle land hvert femte år skal utarbeide nye, mer ambisiøse klimamål.

Oppfølgingen av det norske 2030-målet, og dermed vår oppfølging av vedtaket i Paris, starter allerede i 2016-budsjettet gjennom en rekke målrettede tiltak. Prosessen med felles gjennomføring med EU blir svært viktig. EU arbeider nå med å utforme nærmere politikk og regelverk for gjennomføring av 2030-målet, og vi må ha et tett samspill med EU for å bidra til gode felles løsninger.

Paris-avtalen sender en sterk beskjed til både myndigheter, næringsliv og befolkning om en fundamental, lang-

siktig omstilling. Norges grønne omstilling er i gang og må akselerere. Budsjettet støtter opp om regjeringens fem prioriterte satsningsområder i klimapolitikken, og det er prioriteringer med bred støtte i Stortinget. Vi akselerer teknologiskiftet og lavutslippsutviklingen i industrien gjennom en ytterligere vesentlig styrking av både Klima- og energifondet og miljøteknologiordningen. Vi overoppyller klimaforliket ved å øke kapitalen i Klima- og energifondet til i underkant av 68 mrd. kr. Vi øker bevilgningene til miljørettet forskning og teknologisk utvikling. Vi stimulerer til økt produksjon av fornybar energi ved å styrke forskningssentrene for fornybar energi med 40 mill. kr. I Paris annonserte vi at Norge vil ta del i en internasjonal allianse kalt Oppdrag Innovasjon, hvor målet er å doble forskning og innovasjon innen miljøvennlig energi innen 2020. Vi arbeider målrettet med å utvikle kostnadseffektive teknologier for CO₂-fangst, -transport og -lagring. Vi legger om avgiftene for å få ned utslipp fra transportsektoren. Vi forsterker det grønne skiftet i skipsfarten.

Sammen med samarbeidspartiene legger regjeringen opp til et betydelig grønt skifte. De fire partiene skal ha et organisert samarbeid om oppfølgingen av Grønn skattekommissjon og om gjennomføringen av det grønne skatte-skiftet. Et slikt skifte skal innebære en økning av avgifter på utslipp av CO₂, motsvart av en sektorvis reduksjon av andre skatter og avgifter. Avgifts- og skatteomleggingen skal være av en størrelse som forsterker klimaforliket og gir betydelige reduksjoner i klimautslippene. Regjeringen arbeider med en strategi for grønn konkurransekraft og det grønne skiftet om hvordan Norge skal ruste seg for lavutslippsfremtiden.

Så over til tiltak som er plassert på KLDs budsjett, først klima- og skogsatsingen: En langsiktig, internasjonal finansiering av effektive utslippsreduksjoner er helt sentralt for gjennomføring av den nye avtalen. Som kjent annonserte min forgjenger i Paris at klima- og skogsatsingen videreføres til 2030.

Regjeringen legger vekt på å samarbeide med andre land om gjennomføring av klimatiltak. Samarbeid med utviklingsland gjennom såkalte fleksible mekanismer har gjort det mulig for Norge å ta på seg større forpliktelser og bidra til større globale reduksjoner.

Jeg er også fornøyd med bevilgningen til kommunale klimatiltak, til en belønningsordning for klimatiltak i kommunene på 100 mill. kr, en belønningsordning som skal ha en varighet på minst fem år.

Biogasstrategien følges opp ved at vi dobler bevilgningen til pilotanlegg for biogassanlegg.

Vi viderefører bevilgningen til naturmangfold og satsing på friluftsliv på et høyt nivå, og dette er blitt ytterligere styrket gjennom forliket i Stortinget.

Regjeringen legger i dag frem en stortingsmelding med en norsk handlingsplan for naturmangfold. Det er en viktig milepæl i den nasjonale oppfølgingen av Konvensjonen om biologisk mangfold. Meldingen vil omhandle tilstand og påvirkninger på norsk natur og regjeringens politikk for å nå de norske målene for naturmangfold. Politikken vi presenterer, innebærer bl.a. en mer treffsikker forvaltning av naturen, en klimatilpasset naturforvaltning, beva-

ring av et representativt utvalg av norsk natur og styrking av kompetansen i kommunene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Terje Aasland (A) [11:31:18]: Når jeg ønsker den nye klima- og miljøministeren lykke til, håper jeg vi kan bryte en tradisjon som har vart siden høsten 2013, og det er at hver gang regjeringen har lagt fram sine statsbudsjetter, er det nettopp klima som har vært taperen. Det tror jeg alle, med unntak av regjeringspartiene, er enige om i denne sal. Den tradisjonen håper jeg kan brytes med den klima- og miljøministeren vi nå har fått.

Jeg har lyst til å spørre om en konsekvens av Paris-avtalen, for i klimaforliket fra 2012 står det at dersom det blir en ambisiøs klimaavtale hvor også andre industriland tar på seg store forpliktelser, skal Norge være klimanøytrale eller sørge for å påta seg utslippsreduksjoner tilsvarende norske utslipp i 2030. Er klima- og miljøministeren enig, og kan han garantere for at regjeringen vil følge opp det punktet i klimaforliket fra 2012?

Statsråd Vidar Helgesen [11:32:21]: Det er helt klart at vi i Paris har fått en avtale som er ambisiøs, og det kan være grunn til å påpeke at det i en verden som er så pass polarisert, hvor multilaterale prosesser ofte står i stampe, er nesten oppsiktsvekkende at man har fått en så bred og i store deler forpliktende avtale mellom så mange land. Nå må vi se hvilke konsekvenser den får.

Vi har tatt en beslutning i Stortinget om at vi skal spille med EU om 2030-målene. Det skal vi gjøre. Det betyr også at når oppdateringen av mål hvert femte år skjer, skal vi også gjøre det i et samspill med EU, og en eventuell oppjustering av Norges mål, slik som målet om karbonnøytralitet, må vi vurdere i forhold til den faktiske utviklingen, og vi må se det i sammenheng med diskusjonene med EU.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [11:33:34]: Jeg vil gjenta min gratulasjon og ønske lykke til med de oppgavene som den nye statsråden nå står overfor.

Jeg vil stille et ganske åpent spørsmål om hva statsråden mener er det aller viktigste tiltaket vi kan gjøre her hjemme for å kutte klimautslippene.

Statsråd Vidar Helgesen [11:33:59]: For det første hjertelig takk for gratulasjonen. Jeg ser frem til et godt samarbeid.

Jeg tror det er viktig at vi tenker helhet og ser at det ikke er enkelttiltak som vil løse hele klimautfordringen. Jeg har stor tro på økonomiske virkemidler. Jeg er glad for den enigheten som er mellom de fire samarbeidspartiene om å ta videre det grønne skatteskiiftet, fordi økonomiske virkemidler stimulerer til adferdsendringer. Det må bli dyrere å forurense. Det må bli dyrere å slippe ut klimagasser.

Det er ingen tvil om at vi har betydelige utfordringer innenfor transportsektoren hvor utslippene må ned. Der vil de økonomiske tiltakene være viktige. Jeg tror også det er avgjørende at Norge ser mulighetene for næringsutvik-

ling i det grønne skiftet. Derfor er satsing på teknologi, forskning og innovasjon av avgjørende betydning.

Marit Arnstad (Sp) [11:35:13]: Jeg vil også få lov til å ønske den nye statsråden lykke til. Det er et bredt og mangfoldig område som han har fått ansvaret for.

Akkurat nå er det mye knyttet til oppfølging på klimasida. Men det er viktig å huske på at porteføljen er mangfoldig og omfatter bredden av hele miljøfeltet. Da vil enkelte kanskje tro at Senterpartiet skal spørre om rovdyr. Det skal vi ikke gjøre denne gangen. Men jeg har lyst til å utfordre statsråden litt på tenkning rundt kulturminner. Som jeg sa i mitt innlegg, mener jeg at det er det temaet som vi stadig glemmer. Det er behov for et løft, både når det gjelder Kulturminnefondets budsjett, Riksantikvaren, kirkevedlikeholdet og også når det gjelder ordninger på skattesida overfor private eiere av kulturminner. Vi har satt oss noen mål som vi er langt ifra å oppfylle, og spørsmålet er om statsråden ser nødvendigheten av å ha et mer tverrpolitisk løft for å kunne ivareta de målene og prøve å komme i land med 2020-målene til 2020.

Statsråd Vidar Helgesen [11:36:23]: La meg si at jeg er glad for å få muligheten til å svare på et spørsmål som dreier seg om en ofte oversett del av Klima- og miljødepartementets portefølje og som er uhyre viktig. Naturmangfold er essensielt for overlevelse og for utvikling av mange næringer, men naturmangfold er også en viktig del av hvem vi er. Derfor legger jeg stor vekt på den delen av mitt ansvarsområde.

Vi kommer nå til å ha en gjennomgang av måloppnåelse når det gjelder 2020-målene på kulturminnefeltet. Det vil gi meg – og forhåpentligvis Stortinget og alle partier – en mulighet til å se hvor vi står, og hvor vi kan ta ting videre. Jeg er i utgangspunktet tilhenger av brede løsninger, og jeg håper at vi kan ha en god diskusjon om hvordan vi skal ta dette viktige feltet videre.

Ola Elvestuen (V) [11:37:39]: Jeg vil også benytte anledningen til å gratulere med ny statsrådpost – og en viktig sådan. Jeg syns – til representanten Aasland – at vi skal fortsette en tradisjon, at vi, om ikke ved framleggelsen av budsjettene så ved vedtakene av budsjettene, får gode klima- og miljøbudsjetter. Det er tross alt de som er det viktigste.

Litt tilbake til statsrådens forrige rolle. Mye av den miljøpolitikken som gjennomføres i Norge og som særlig kommuner og lokale myndigheter driver med, er oppfølging av beslutninger som er tatt i EU og oppfølging av EU-direktiver, enten det er vanddirektiver eller om luftforurensning, og også noen direktiver som vi burde ha innført, men som vi ikke har ennå.

Mitt spørsmål blir om hvordan statsråden ser for seg oppfølgingen av disse direktivene og betydningen av det, men også hvordan han som statsråd i Norge kan påvirke disse prosessene innad i EU.

Statsråd Vidar Helgesen [11:38:44]: Med fare for å bevege meg inn på europaministerens portefølje, kan jeg si at på KLDs område er det mange viktige direktiver – veldig

mye av miljøregelverket har sin opprinnelse i EU. Men generelt har regjeringen i europapolitikken lagt vekt på å ha en tidligere innsats for å påvirke beslutningsprosesser og en effektiv innsats når det gjelder å implementere og gjennomføre EU-direktiver og reguleringer. Det er jeg trygg på at min etterfølger som EU- og EØS-minister kommer til å følge opp.

Klima- og miljødepartementet er jo et av de departementene hvor man har lyktes med en betydelig reduksjon i etterslepet. Når vi vet hvor stor del av norsk miljøregelverk som har sin opprinnelse i EU, legger jeg stor vekt på en videreføring av det gode arbeidet som vi har gjort fra norsk side med påvirkning på dette området. Miljødirektoratet ligger langt fremme i å ha godt inngrep med EU-prosesser, og det vil jeg følge aktivt opp.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [11:40:02]: Jeg vil også gratulere statsråden med den nye tittelen – og den nye jobben. Dette blir gøy!

Det jeg skal spørre om, er oppfølgingen av klimaavtalen. Det er et helt kapittel i klimaavtalen som handler om hva vi skal gjøre før 2020 – «Enhanced Action». Vi må gjøre mer før 2020. Det er noe som stresses gjennom hele klimaavtalen, og det er noe som har vært stresset av opposisjonen her gjennom hele denne stortingsperioden. Man ligger for langt bak målene i klimaforliket, som går ut på at vi skal kutte ned til 47 millioner tonn CO₂-utslipp innen 2020.

Derfor vil jeg gjerne spørre statsråd Vidar Helgesen om de nasjonale ambisjonene for utslippskutt: Hva er det operative målet statsråden mener det er riktig at vi skal oppnå av kutt i 2020? Når får vi planen og tiltakene for hvordan vi har tenkt å nå dem, og erkjenner statsråd Helgesen at man etter 2,5 år i regjering ikke er i nærheten av å nå de målsettingene som Stortinget har vedtatt?

Statsråd Vidar Helgesen [11:41:12]: Jeg tror vi alle er tjent med å erkjenne at vi er nødt til å sette opp tempoet. Det kjenner representanten Eidsvoll Holmås til fra tidligere ved å ha vært regjeringsmedlem. Vi har trappet opp innsatsen, og vi har forsterket klimaforliket i denne regjeringens levetid. Vi har sterke ambisjoner videre, og vi er tilfreds med hvordan våre budsjettforslag er blitt forsterket gjennom samarbeidet vårt med Kristelig Folkeparti og Venstre. Vi har i formiddag fått en presentasjon av tall som viser at utslippene fortsetter å gå ned. Det er positivt, men vi er ikke fornøyd med nå-status. Jeg ber om forståelse for at jeg vil trenge noe mer enn to dager i stolen før jeg kommer tilbake med de konkrete grepene.

Rasmus Hansson (MDG) [11:42:23]: Det er i dag lagt fram en lenge etterlengtet stortingsmelding om naturmangfold. Jeg skal ikke være så infam at jeg avkrever statsråden detaljkunnskap om hva som står i den. Men det som det ikke er tvil om, er at behandlingen av naturmangfoldet i Norge ikke hittil har levert på de nasjonale målene vi har om bevaring av naturmangfoldet, og man har ikke levert på de målsettingene vi opprinnelig hadde for 2010 – og nå har for 2020 – om å stanse tapet av biologisk mangfold.

Så spørsmålet blir ganske enkelt: Kan statsråden med en gang bekrefte at han kommer til å arbeide for en kvalitativt vesentlig mer ambisiøs beskyttelse av biologisk mangfold i Norge enn det vi har sett hittil?

Statsråd Vidar Helgesen [11:43:18]: Jeg er for det første veldig glad for at vi nå har fått på plass en stortingsmelding om naturmangfold. Det vil gi oss grunnlag for en god diskusjon om dette viktige temaet. Det er 14 år siden sist det kom en slik stortingsmelding. Vi legger opp til å videreføre det som har vært et høyt ambisjonsnivå, men det gjelder ikke minst å forsøke å nå ambisjonsnivået gjennom praktiske tiltak. Der har vi sett at oppfyllelsen nødvendigvis ikke har vært 100 pst. hittil. Vi ser at kanskje det viktigste i denne meldingen er at vi ønsker å tydeliggjøre hvor grensen for bærekraft går på tvers av sektorer, dvs. at vi skal bli enige om hvilken kvalitet vi skal ha i økosystemene våre. Det har ikke vært helt klart. Ved å få klarhet i det vil vi også kunne gjøre en bedre jobb med å sikre naturmangfoldet.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Åsmund Aukrust (A) [11:44:39]: Det er utrolig bra at verden har klart å få til en enighet i Paris. Det er kanskje den aller beste klimanyheten på lenge. Det skal vi få lov til å bruke litt tid på å glede oss over, men vi skal ikke glede oss for lenge, for jobben er på ingen måte gjort; jobben må gjøres nå. Avtalen er knapt verdt papiret den er skrevet på, om ikke land følger den opp. I klimadebatten er det mye snakk om 2030, 2050 – og kanskje enda lenger fram. Det er viktig, men viktigere er hva vi gjør her og nå – hva vi gjør med 2016, 2017 og 2018. Det er her regjeringen så langt ikke har fulgt godt nok opp.

Dette er det første statsbudsjettet som er lagt fram etter at Stortinget vedtok klimamål for 2030. Vi skulle tro at vi fikk et statsbudsjett som banet vei fram mot et lavutslipps-samfunn. Det fikk vi ikke. Vi fikk et statsbudsjett som viste at utslippene kom til å gå opp. WWF-leder Nina Jensen uttalte at hun knapt hadde sett et verre miljøbudsjett enn det Siv Jensen la fram. Jeg vil gi ros til Venstre og Kristelig Folkeparti for å ha gjort et dårlig klimabudsjett langt bedre, men det er fortsatt ikke godt nok, og det er flertall i Stortinget for et bedre klimabudsjett enn det som kommer til å bli vedtatt i dag.

Arbeiderpartiet håper at det nå er mulighet til å få på plass et nytt klimaforlik, for regjeringen trenger å utfordres. Det meste som har skjedd i klimapolitikken, har kommet fra opposisjonen. Mye av det har regjeringspartiene strittet imot. Om det gjelder klimalov, lavutslippssoner, pensjonsfondet ut av kull, elektrifisering av Utsira, havvind, satsing på elbiler – alt dette er blitt fremmet av opposisjonen, og regjeringen har strittet imot. En av få saker regjeringen har lagt fram, var forslaget om å flytte iskanten. Det ble nedstemt av alle andre partier i Stortinget. Vår nye klimaminister får en tøff jobb med å få gjennomslag i regjeringen. Det er det ikke jeg som sier – det er det statsministeren som sier. For etter den massive kritikken som også kom mot fjorårets statsbudsjett, sa statsministeren: «Det er

tøffere å stå på for klimaet i en regjering hvor noen ikke er så opptatt av det.» Det er noe som ikke bør overraske oss mye. Midt under Paris-toppmøtet gikk stortingsrepresentanter for regjeringspartiene ut og sa at global oppvarming også kunne være positivt – det kunne være positivt at vi ikke klarte å stoppe klimaendringene. Fremskrittspartiets nye superstatsråd – Sylvi Listhaug – har sagt at klimapolitikk er et sosialistisk påfunn for å innføre nye skatter og avgifter. Med dette som kollegaer, med dette som sine stortingsgrupper, skjønner jeg godt at klimaministeren har en tøff jobb. Der er et argument for å få en ny regjering, en ny regjering hvor alle er opptatt av klima – en ny regjering i 2017.

Etter Paris-avtalen uttalte ledende Fremskrittspartipolitikere at dette ikke kom til å ha så mye å si for Norge. Olje- og energiministeren sa at på hans felt var det bare å kjøre på som før. Det er derfor internasjonalt klimaarbeid går dårlig, fordi mange tenker at dette behøver ikke å ha noe å si for oss.

Denne høsten har det skjedd mye som også er positivt for klimaet. Men det er ikke regjeringen som skal ha æren for det. Der regjeringen ikke tar sitt ansvar, er det mange av våre lokalpolitikere som gjør det. I Tromsø, Trondheim, Bergen og Oslo har vi alle sammen fått kommuner som har gitt veldig gode klimaplattformer. Det burde blitt bejublet av regjeringen når kommunene tar sitt ansvar, men det blir det ikke. Finansministeren sier tvert imot at dette er et dårlig mareritt – at folk kommer til å ta igjen og kjøre mer bil på grunn av forslagene fra de nye byflertallene bl.a. i Oslo.

Arbeiderpartiet støtter selvsagt utvidelsen av regnskogs-satsingen som regjeringen varslet nå skulle vare fram til 2030. Men det er et paradoks at under en uke etter at avtalen ble signert i Paris – og vi har signert på at vi skal øke vår internasjonale klimasatsing – kutter stortingsflertallet tilskuddet til regnskogen med nesten 200 mill. kr. Heldigvis får ikke regjeringen gjennomslag for sitt kuttforslag, som er dobbelt så stort som det som kommer til å bli vedtatt i dag, men 200 mill. kr er også en betydelig sum. Det er jo et paradoks at det kommer under en uke etter Paris-avtalen.

Miljøvern er ute av tittelen til ministeren. Et større problem er det at det også lenge har vært ute av politikken. I sommer sa alle de store miljøorganisasjonene at vi har en regjering som fører en krig mot naturen. Vi har store forventninger til den stortingsmeldingen om naturmangfold som ble lagt fram for få minutter siden. Den har jeg selvsagt ikke fått lest, men jeg må innrømme at jeg ikke har veldig tro på at det er en melding som er sterk nok, og Arbeiderpartiet ser fram til å arbeide med alle partier i Stortinget for å forsterke vår innsats for å ta vare på naturen.

Eirik Milde (H) [11:49:54]: Når politikk skal utformes, er det nødvendig å ha et generasjonsperspektiv med seg i tankene. Dette ligger alltid i bakhodet mitt og ganske sikkert også hos mange andre politikere når ulike saker debatteres her i salen eller i samfunnsdebatten generelt. Ikke minst for oss som jobber med klima- og miljøsaker, vil hensynet til de neste generasjonene veie tungt i våre avveininger.

Dette er et budsjett for omstilling og aktivitet, og det er viktig at ungdommen har tillit til at de skal ha et arbeid å leve av i framtiden. Dette er viktig for unge, men det er også for oss som er foreldre, og dem som er så heldige å være besteforeldre.

De grønne arbeidsplassene våre unge etterspør i framtiden, må vi tilrettelegge for i dag, og derfor har regjeringen i forslaget til statsbudsjett foreslått ytterligere å øke kapitalen i Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging. Det må satses på kunnskap, forskning og innovasjon, infrastruktur og skattelettelser som gjør norsk næringsliv mer konkurransedyktig for å møte framtidens utfordringer.

Gjennom budsjett samarbeidet med Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre er det gjort ytterligere styrkinger som skal forberede Norge på framtiden, gjennom 20 mill. kr til styrket forskning på klima og miljø og 40 mill. kr til næringsrettet forskning over andre departements budsjetter.

Innovasjon Norges miljøteknologiordning bidrar sterkt i den nødvendige omstillingen vi er inne i gjennom bidrag til innovasjon og nyskaping. Regjeringen styrket ordningen, og budsjettavtalen har tilført ytterligere 40 mill. kr.

Det er mange gode eksempler på prosjekter som får midler gjennom disse ulike ordningene. Norske Skog Saugbrugs, som i ulike former har holdt til i min hjemby, Halden, i nesten 500 år, slapp i sommer nyheten at de ville investere i et nytt biogassanlegg, der Enova har gått inn med 52 mill. kr. Her snakker vi altså om produksjon av 2,7 millioner m³ gass til både internt bruk og videre salg for å drifte 70 tunge kjøretøy i året. Det gir inntekter til bedriften og reduserer driftskostnader i størrelsesorden 25 mill. kr i året. Og ikke minst: CO₂-utslippene vil kunne reduseres med 50 pst. i bedriften og samtidig vil utslippene fra tunge kjøretøy reduseres med 6 500 tonn CO₂ i året.

For tre dager siden kunne Norske Skog melde at de har fått ytterligere 2 mill. kr fra Norges forskningsråd for å videreutvikle prosjektet. For meg er dette bare ett eksempel på hvordan ulike støtteordninger og forskningsprogram jobber sammen med næringslivet og faktisk gjennomfører det grønne skiftet vi liker så godt å snakke om her i salen.

Det kan også nevnes i denne forbindelsen at regjeringen følger opp den nasjonale biogasstrategien gjennom å bevilge 20 mill. kr i årets budsjett til å opprette pilotanlegg for akkurat biogass.

Norge er heldig stilt med en variert, frodig og ren natur. Vi har sterke tradisjoner for jakt, fiske og friluftsliv med utgangspunkt i allemannsretten til fri ferdsel i utmark. Det biologiske mangfoldet i Norge ivaretas best gjennom en kombinasjon av bærekraftig bruk og frivillig vern. Regjeringen har varslet en stortingsmelding med forslag til virkemiddel og tiltak som blir lansert i dag.

Gjennom budsjettavtalen er miljøovervåking og økologisk grunnkart først styrket med 20 mill. kr og deretter gjennom komitébehandlingen tilført ytterligere 10 mill. kr til å kartlegge vannmiljøet. Jeg registrerer her at en samlet komité er enig med miljøorganisasjoner og tunge NHO-foreninger i behovet for et økologisk grunnkart for Norge. Dette vil være utgifter til inntekts ervervelse gjennom økt

kunnskap og reduserte konflikter, da spesielt innen samferdsel.

En god forvaltning av vår natur er også viktig for friluftslivet, som har en lang og god tradisjon i Norge. Vi er nå inne i de siste dagene av Friluftslivets år, et år som vel kan kalles en suksess når det gjelder å få flere ut i naturen. 1,1 millioner nordmenn har vært mer aktive innen friluftsliv enn tidligere, ifølge en spørreundersøkelse. Selv hadde jeg gleden av å sove ute i Mossemarka i september sammen med flere andre politikere, og jeg må innrømme at det var noen år siden sist.

Budsjettavtalen har styrket denne posten med nesten 20 mill. kr, penger jeg regner med går til aktivitet og naturopplevelser. Regjeringen har også her varslet en stortingsmelding til våren som vil følge opp dette viktige arbeidet.

Det er et godt budsjett som legges fram i dag, og jeg vil takke komiteen for et konstruktivt samarbeid ved behandlingen av det og en stor grad av enighet når det gjelder mange områder.

Audun Otterstad (A) [11:55:06]: Før jeg starter på mitt innlegg, må jeg knytte noen kommentarer til Jan-Henrik Fredriksens feilaktige og noe mangelfulle historiekunnskaper angående tidligere klima- og energiminister og Arbeiderpartiet og rød-grønne politikeres deltakelse i internasjonale fora. Jeg vil hevde at Gro Harlem Brundtland, med Brundtland-kommisjonen og i praksis verdens første klima- og energiminister, Thorbjørn Berntsen, som ble kåret til tidenes miljøvernminister av Bellona og tok kampen mot sur nedbør og atomavfall, Jens Stoltenberg, med regnskogssatsing og klimajobb i FN etter 2013-valget, Hanne Bjurstrøm og en rekke andre har vært noenlunde sentrale, i hvert fall delaktige, i arbeidet med klima og bærekraft de siste tiårene. Når det gjelder den tidligere klima- og energiministeren, får jeg si som statsminister Erna Solberg: Det er litt vanskelig å være opptatt av klima i en regjering der andre ikke synes det er så viktig.

De neste 35 årene skal vi bli over 2 milliarder flere mennesker. Vi skal løfte et antall mennesker tilsvarende hele Europa ut av ekstrem fattigdom. Vi påvirker utviklingen gjennom våre klimagassutslipp og måten vi forvalter våre ressurser på. Hvis alle skulle leve som en nordmann, og forbruke som en nordmann, måtte vi hatt tre jordkloder. Tilsvarende ville vi hatt bruk for ressursene på fire jordkloder hvis alle skulle forbruke som en amerikaner. Dette er ikke bærekraftig når vi skal løfte 700 millioner ut av ekstrem fattigdom, og når vi skal bli flere milliarder flere mennesker. Hvem er vi til å fortelle politikere og leder i fattige land at de skal nekte sine innbyggere tilgang til strøm, til et bedre liv, til arbeid, til mat og til de ressursene som vi allerede har hatt tilgang til i flere år?

Flere politikere i Høyre og Fremskrittspartiet sier at nå trenger vi ikke flere sosialistiske løsninger, nå trenger vi kun markedet. Det de egentlig sier, er at vi skal være vår egen lykkes smed, og at vi skal stå alene. Jeg er uenig i det, Arbeiderpartiet er uenig i det, og nesten alle verdens land og ledere er uenig i det. Vi trenger flere løsninger i fellesskap, mer samarbeid og aktiv styring av markedet – ikke passivitet og selvtilfredshet. Det er grunnen til at vi har

fått på plass en ny internasjonal klimaavtale, at vi har overnasjonale løsninger, fordi klimagassutslipp, fattigdom og fred er for stort til å kunne overlates til hver enkelt. Vi står så mye sterkere sammen. Vi kan fordi vi vil, og vi vil fordi vi må.

10 milliarder tonn med avfall på verdensbasis hvert år er et kjempeproblem for mange land og innbyggere, men en stor ressurs for industrien bl.a. i Norge. Våre bedrifter håndterer og resirkulerer avfall. De har på få år gått fra å være skraphandlere og drive med deponi, til å bli velfungerende industri. Gjennom modige vedtak fra bl.a. arbeiderpartiregjeringen og Thorbjørn Berntsen, la man i fellesskap rammene for det som i dag er en grønn næring i vekst, noe som har vært avgjørende for å hindre økt tap av naturmangfold, for å sikre mer bærekraftig forbruk og for å skape nye arbeidsplasser.

Rapporten Global Waste Management anslår et potensial for mellom 9 og 25 millioner nye arbeidsplasser i den sirkulære økonomien – det i en tid hvor en rekke land opplever arbeidsledighet blant unge på opp mot 50 pst. Hele generasjoner holder på å gå tapt. Da må vi investere for å skape optimisme, håp og forandring. Arbeid er grunnlaget for velferd, for trygghet i familien og for framgang for samfunn. Stor arbeidsledighet, tapte muligheter til utdanning og mangel på framtid sprer også frykt og forakt mot styringsmekanismer og demokrati. Tilliten i samfunnet svekkes når politikere ikke klarer å samle seg om løsninger for å få flere i jobb.

Potensialet er så stort fordi 3 milliarder mennesker i dag står uten tilgang på anlegg som håndterer avfall effektivt. Fram mot 2030 skal vi bli 40 nye megabyer, med mer enn 10 millioner innbyggere. Hvis vi ikke klarer å håndtere avfallet effektivt, kommer disse byene til å bli oversvømt av sykdommer og av farlige utslipp. Man kommer til å brenne avfall som fører til kreft og enda mer alvorlige sykdommer. Hvis vi klarer å skape disse nye arbeidsplassene, kan vi redusere verdens klimagassutslipp med 15 til 20 pst.

Det er derfor veldig bra at komiteen har blitt enig om at vi skal ha en ny stortingsmelding om avfallsindustrien i Norge.

Torhild Aarbergstøten (H) [12:00:24]: Norge har rike energiressurser og skal være en foregangsnaasjon innenfor miljøvennlig energiproduksjon og forbruk. Vi er i en situasjon med betydelig kraftoverskudd, noe som gjør at lønnsomheten i de nye kraftutbyggingene er presset som følge av lav strømpris. Samtidig vet vi at vi skal fase ut mye fossil energi, bl.a. i transportsektoren, når vi skal skape lavutslippssamfunnet. De lave prisene gjør det også mer attraktivt å etablere ny industri som på sikt vil skape en bedre balanse i kraftmarkedet.

Norge er i dag en del av et felles elsertifikatmarked med Sverige. Det er med god samvittighet vi kan slå fast at vi har holdt våre lovnader til de aktørene som ble holdt utenfor den ordningen av den forrige regjeringen. Også de minste småkraftverkene skaper store verdier i små lokalsamfunn, men disse var inntil nylig holdt utenfor støtteordningen. I året som har gått, har vi fått rettet opp dette, slik

at de som har bygd ut ny fornybar energi med lovnad om støtte, nå får det.

Mange av dem som bygde småkraftverk, var faktisk i ferd med å måtte gå fra hus og heim fordi de ikke fikk støtten de hadde regnet med. Vi ga dem en ny sjanse.

Det er viktig å få energien i bruk. Skal våre kraftressurser ha en verdi, må vi foredle dem. I budsjettet legger vi derfor til rette for ny aktivitet ved å videreføre og styrke støtteordningen for klimateknologi, og vi senker elavgiften på nye grønne datasentre. Ren norsk fornybar energi kan også bidra til at flere av våre naboland når sine klimamål gjennom større utveksling av kraft. Regjeringen har derfor gitt konsesjon til to nye utenlandskabler og fremmet en lovendring som gjør at flere aktører enn Statnett kan bygge ut slike kabler.

I tillegg til å legge til rette for utbygging av mer fornybar kraft stiller vi strenge krav til energieffektivisering. Den mest miljøvennlige energien er den som aldri blir brukt, derfor har regjeringen oppdatert teknisk forskrift med nye og strengere energikrav i bygg. I budsjettet er det en forpliktende plan for å fase ut nesten all gjenværende fossil oppvarming i statlige bygg, med unntak av det som har en beredskapsfunksjon. Regjeringen vil også gjøre det mulig for husholdningene å få skattefradrag for enøktiltak gjennom Enova.

Også i årene som har gått, har vi fått sterke påminnelser om hvilke ødeleggelser ekstremvær kan føre til. Vi må være bedre forberedt på ekstremvær i framtiden og forebygge flom, skred og andre naturskader. Regjeringens budsjettforslag inneholder betydelig styrking av flom- og skredberedskapen, og vi øker bevilgningen med 116 mill. kr sammenlignet med i fjor. Neste år skal det brukes nesten 375 mill. kr til forebygging og beredskap. Vi kan aldri garantere at vi er fullt og helt sikret, men vi kan forebygge der vi vet at risikoen for skade er stor.

Dette budsjettet ruster Norge for framtiden. Også når det gjelder energiforsyningen, har regjeringen fremmet et budsjett som legger til rette for arbeid, aktivitet og omstilling.

M a r i t N y b a c k hadde her overtatt presidentplassen.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:03:56]: Jeg vil starte med det jeg glemte etter mitt forrige innlegg, og det er å ta opp Kristelig Folkepartis forslag.

Jeg fikk ikke sagt alt jeg ville si i mitt første innlegg, og vil derfor benytte anledningen til å fokusere på befolkningsveksten, som er sterk i og rundt byene. Derfor er det viktig å styrke kollektivsatsinga og legge til rette for utbygging av flere gang- og sykkelveier. Vi vil på den måten gi flere et alternativ til bilen, og Kristelig Folkeparti hadde nok gått lenger enn det vi fikk til i samarbeid med regjeringspartiene når det gjelder avgifter i engangs- og veibruksavgiften og i miljøavgifter.

Når det er sagt, så har avtalt budsjett flere positive sider. Blant annet har vi gitt et løft når det gjelder en økt satsning på hydrogen. Det var interessant å lese om småkraftgründeren Wessel på Rotnes Bruk i Nittedal. Han ønsker å

etablere hydrogenproduksjon i tilknytning til Rotnes kraftverk, et kraftverk som ligger inntil rv. 4. Dette nybrottsarbeidet kan åpne muligheter for småkraftprodusenter til å skaffe seg biinntekter fra egenprodusert hydrogen til erstatning for diesel og bensin. Utviklinga av hydrogendrevne elbiler, båter og tog har kraft i seg til å utløse det grønne transportskiftet.

Et annet viktig grep er opprettelsen av det nye selskapet Fornybar AS, et selskap som sammen med private skal utvikle og benytte grønn teknologi. Sammen med etablering av ny avtale med Enova vil en støtteordning for hydrogenfyllestasjoner være en viktig suksessfaktor. Det skal bli interessant å følge med i utviklinga. Det vi vet, er at antall lavutslippsbiler nå er raskt økende, og at tilgang på lade- og fyllerpunkter er en stadig mer kritisk flaskehals for videre utbredelse av nullutslippsbiler. Det er synd dersom manglende ladepunkter bremser omstillinga.

Til slutt: Kristelig Folkeparti har gjennom flere år løftet bevilgninga til overføringstariffer. Vi er fornøyd med at vi klarte – igjen – å halvere kuttet fra regjeringa for å gi mindre prisforskjeller på strøm. Dermed kompenserer vi de områder der geografiske forhold gjør at strømforsyninga blir vesentlig dyrere. Her skulle vi gjerne hatt flere millioner enn de 20 vi til slutt ble enige om.

Presidenten: Representanten Rigmor Andersen Eide har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:07:06]: La meg begynne med å si at jeg synes at jobben som Tine Sundtoft gjorde i Paris, var veldig god. Selv om jeg var uenig i noen av de forhandlingsutgangspunktene som Norge hadde, mener jeg at hun gjorde en god jobb, og det fortjener hun all ære for. – Så er det sagt.

La meg da begynne med å si at den nye klimaministrens bakgrunn jo er det internasjonale og verden, og jeg synes vel at litt av problemet med norsk klimapolitikk, og i og for seg øvrig miljøpolitikk i denne regjeringens periode, er at en har vært veldig opptatt av verden og lite opptatt av Norge. Vi har nå fått en ny klimaminister som arver det som etter min oppfatning er et mørkt kapittel i norsk naturverns historie. I 27 av 28 plansaker – sist jeg talte – som har vært på regjeringens bord, der miljøinteresser har vært truet, har miljøet blitt nedprioritert: Uansvarlig oljeomlasting til Høyres økonomiske bidragsytere er blitt tillatt. Det er åpnet for omfattende snøscooterkjøring som truer den stille naturopplevelsen. Det er åpnet for at kobbergruveavfall skal dumpes i Repparfjorden, og gruveavfall skal dumpes i Førdefjorden og ødelegge livet på havbunnen og være til skade for fiskearter på rødlisten.

Det kommer en naturmangfoldmelding – ja, den er nå allerede kommet – fra den nye ministeren. Vi har ikke et dyr å miste, vi har ikke en art å miste. Naturen er truet, og ikke på grunn av ett galt vedtak eller én feil utbygging – nei, problemet er at bit for bit blir naturen ødelagt og artene utryddet i et tempo vi ikke har sett siden dinosaurene ble utslettet. Derfor er vi nødt til å satse på det brede arbeidet for å hindre de tiltakene som bit for bit ødelegger naturen.

Vi har i vårt budsjett en større satsing på naturmangfold, større satsing på skogvern og større satsing på kulturvern. Vi fremmet sågar i går et forslag til lov om grunnlovfesting av allemannsretten, som jeg håper at Stortinget i neste stortingsperiode vil slutte seg til.

Vi har fått en ny klimaminister som selv har sittet i den regjeringen som ikke har lagt fram ett betydelig grep for å redusere norske klimautslipp – alt er presset fram av opposisjonen, enten av oss, av Arbeiderpartiet eller av sentrumpartiene – og som ikke har vært i stand til å legge fram forslag til troverdige grep for å bedre luftkvaliteten i byene, slik at vi for tredje vinter med Høyre-styre går inn i en vinter uten ett betydningsfullt nytt grep for å bedre luftkvaliteten. Vi kunne gjort luftforurensende biler vesentlig dyrere, vi kunne gitt kommunene rett til å innføre lavutslippssoner og høyere bompenger på forurensende biler og høyere gebyrer på piggdekk, men regjeringen trenerer alt. Konsekvensene er at friske blir syke, syke blir sykere, og de sykeste hjerte- og lungesyke dør.

Derfor er mitt spørsmål: Når flertallet nå stemmer ned forslagene om at vi må få en melding til Stortinget om å få gjennomført disse tiltakene våren 2016 – når kan statsråden love oss de tiltakene for bedre luftkvalitet?

Ola Elvestuen (V) [12:10:37]: Til det helt siste: I budsjettforliket er det også et verbalvedtak som går på det å forsterke innsatsen mot lokal luftforurensning, men jeg klarte ikke å finne det nå.

Ellers må jeg si at jeg gleder meg til å ta tak i naturmangfoldmeldingen, for det er en mulighet for Stortinget til å forsterke innsatsen slik at vi virkelig kan få en brems og en stopp i tapet av naturmangfold/biologisk mangfold i Norge.

Jeg ser på dette budsjettet – hvor det er en styrking på noe over 200 mill. kr i avtalen – som kun en oppstart i den budsjettmessige innsatsen som en må ha, og som må forsterkes i årene framover for å nå de målene som vi setter oss. Også den innsatsen som gjelder kulturminnevernet, må være en start på et større prosjekt og en større innsats i årene framover.

Så tilbake til klimaet. I dag la SSB ut tallene for utslipp av klimagasser i Norge 1990–2014. Utslippene har gått litt ned, med 400 000 tonn, 0,8 pst., men for å nå klimaforlikets målsetting i 2020 gjenstår det fortsatt 6,2 millioner tonn. En må altså opp i over 1,2 millioner tonn reduksjon hvert eneste år for å nå dette målet. Da må innsatsen forsterkes, særlig innenfor transportsektoren. Industrien må gjøre det arbeidet de gjør, de må fortsette å redusere. Så må vi ha en helt annen innsats også innenfor olje- og gasssektoren. Det er mange også i denne debatten som berømmer olje- og gasssektoren fordi man har en høy CO₂-avgift og gjør tiltak for å redusere utslipp. Men i 2014 var det igjen olje- og gasssektoren som hadde en økning på over 6 pst. Skal vi nå målene, må en innenfor olje- og gasssektoren ha en reduksjon av konkrete utslipp fram mot 2020.

Men dette gjelder først og fremst transportsektoren, og det gjelder å få opp distribusjonen. Nå har vi gjort biodrivstoff konkurransedyktig – biogass er konkurransedyktig. Jeg var selv i Ås i går og åpnet en ny biogassreaktor. De

jobber også med å selge den første til Slovakia, så her skjer det mye. Elbil må en bygge opp en infrastruktur for.

For å få til dette skiftet raskt er det arbeidet med Grønn skattekommissjon som kommer til å være helt avgjørende, for økonomiske incentiver virker. Det er hva vi gjør i statsbudsjettene for å gjøre det dyrere å forurense, samtidig som en gjør det enklere å ta de grønne valgene, som er helt avgjørende for å nå målet i 2020. Dette må skje med stor tyngde i neste års budsjett.

Rasmus Hansson (MDG) [12:14:01]: Når noen skal bygge en bru, er alle enige om at da er de nødt til å sette seg noen veldig klare mål, lage en veldig klar framdriftsplan – bestemme seg for hvor mye penger de bruker, hvor mye betong de vil bruke, hvor lang brua skal være, og når den skal være ferdig. Det er slik man leverer resultater.

Denne regjeringens klima- og miljøpolitikk har i oppsiktsvekkende grad vært preget av det motsatte. Her i denne salen har det vært så å si umulig å få konkrete svar på hvordan utslippsutviklingen innenfor olje- og gasssektoren skal være, hvordan utslippsutviklingen innenfor samferdselssektoren skal være, hvilke tiltak som vil bli truffet for å sikre at det biologiske mangfoldet i Norge blir bevart, osv.

Så jeg vil benytte denne anledningen – hvor vi har fått en ny og spennende klima- og miljøminister – til å rette en sterk oppfordring til statsråden om å forsøke å levere en ny måte å håndtere disse spørsmålene på fra regjeringens side, ved å gi klare svar som gjør det mulig for opinionen og for denne salen å komme tilbake og undersøke om regjeringens leveranser har vært reelle, og å samarbeide om å få til de utslippskuttene, de vernetiltakene og de andre tiltakene som må til for å sikre norsk natur og jordas klima.

I tillegg vil jeg takke vårt utmerkede sekretariat for å ha minnet meg om at jeg ikke har tatt opp vårt forslag. Så jeg tar opp forslag nr. 10, fra Miljøpartiet De Grønne.

Presidenten: Representanten Rasmus Hansson har tatt opp det forslaget han refererte til.

Tina Bru (H) [12:16:13]: La meg starte med å svare på det spørsmålet som Rasmus Hansson nettopp stilte fra denne talerstolen: Hva er utslippsutviklingen innenfor olje- og gasssektoren? Jo, utslippene skal ned med 43 pst., sammen med resten av EU. Det kan godt hende at Rasmus Hansson ikke er tilhenger av kvotesystemet i EU, men det er sannheten, og den sektorens utslipp skal ned med 43 pst., som resten av kvotepliktig sektor i EU.

Jeg blir litt forundret over den fortellingen om olje- og gassnæringens fremtid som vi har hørt her i dag. Den fortellingen som mange av representantene kommer med, bærer etter mitt syn preg av en svak forståelse for hvordan det globale energimarkedet kommer til å utvikle seg, og ikke minst hvordan den norske olje- og gassnæringen faktisk jobber og utvikler seg.

Det er helt rett, som representanten Eidsvoll Holmås sa her tidligere i dag, at norsk olje- og gassnæring ikke kan leve med nåværende oljepris. Derfor er den i full gang med å kutte kostnader. Det er helt avgjørende for å kunne være

med og levere i fremtidens marked. Klimakravene kommer til å bli strengere, og oljeprisen kommer sannsynligvis til å forbli lavere enn før, om enn høyere enn i dag.

Teknologiutviklingen globalt kommer til å skje raskere, både i den globale petroleumsnæringen og i andre energinæring. Det kommer til å kreve en offensiv holdning fra norsk petroleumsnæring, dersom de vil være med og levere energi i fremtiden. Jeg er helt sikker på at de vil gjøre det, og at de kommer til å få det til.

Så må jeg si at jeg blir litt forundret over Arbeiderpartiet, som krever mange tiltak og jamrer seg over at regjeringen ikke gjør nok. Hva er det Arbeiderpartiet har foreslått i budsjettet som det viktigste tiltaket for olje- og gassnæringen? Jo, det er først og fremst et bedre permitteringsregelverk, som gjør at jeg egentlig må stille spørsmål ved om Arbeiderpartiet i det hele tatt er enig i at kostnadene må ned, og at det også betyr at det vil måtte jobbe færre mennesker i næringen.

Så er det dette med brønnplugging, og synet på det er blitt mye mer moderat enn det som Arbeiderpartiet snakket om tidligere. Da var det snakk om at staten måtte forsere brønnplugging, at man måtte gire opp og komme i gang. Det har blitt redusert til at de nå ønsker en oversikt. Men hva er det næringen selv sier er viktig? Næringen sier at de trenger stabile rammevilkår i denne krevende tiden, og de trenger tilgang til nye områder. Vi har levert det: Vi leverer stabile rammevilkår, og vi leverer når det gjelder 23. konsesjonsrunde. Det er det absolutt viktigste for næringen nå, i kombinasjon med en bedre forskningsinnsats.

Det er også fascinerende å høre Arbeiderpartiet kreve så mye mer handling i klimapolitikken, og de er opprørt over manglende tiltak, samtidig som de ikke klarer å stå her i dag og levere ett eneste nytt forslag selv. De vil ha et nytt klimaforlik, men de overlater til regjeringen å komme med alle forslagene. Med respekt å melde: Arbeiderpartiet har full anledning til å komme med forslag selv, hvis de har lyst til det. Men sannheten er kanskje at Arbeiderpartiet heller vil vente på regjeringen, fordi de ser det som mer sannsynlig å bli enige med oss – fordi vi tross alt er ganske enige om ganske mye – enn å måtte danne et forlik sammen med sine tidligere regjeringskolleger i SV og kanskje fremtidige i Miljøpartiet De Grønne.

Åsmund Aukrust (A) [12:19:23]: Først: Vi legger bak oss Friluftslivets år, og jeg vil starte med å berømme alle de frivillige som har stått på og sørget for at dette har blitt en stor suksess. Staten bruker hvert år i snitt 57 000 kr på å reparere helsen til hver og en av oss. Tenk hva vi kunne spart dersom vi hadde brukt noe mer av de pengene på å unngå at folk ble syke.

I budsjettforslaget fra regjeringen foreslår man å kutte stort i aktivitetsstøtten til friluftslivet. Arbeiderpartiet mener vi burde gjøre det motsatte, og fremmer i dag en rekke forslag for å styrke friluftslivet i Norge.

Rett før Paris-toppmøtet gikk statsministeren ut og nærmest avlyste klimaforliket. Hun har ikke bare lovet å følge det opp, hun har sågar lovet at klimaforliket skal forsterkes. Så hører vi – Tine Sundtoft pleide å gjøre det, og Nikolai Astrup gjorde det samme i sted – at de skylder på

alle andre. Vel, klimaforliket ble vedtatt i 2012 – nå er vi i 2015. Det har gått tre år, og to av de tre årene har vært med denne regjeringen. Denne regjeringen må ta ansvar og fremme forslag for at vi skal nå våre forpliktelser. Jeg ønsker at klimaministeren tar ordet i løpet av denne debatten og bekrefter at målene ligger fast, at både klimaforliket fra 2012 og 2030-målene ligger fast, og at vi etter hvert får vite hvordan han har tenkt å nå dem.

Vi hører at det er en minister og en regjering som venter på EU-avtalen. Vi hørte statsministeren si i spørretimen i høst at det kunne gå inn mot 2017, og at det etter det skulle komme forslag. Det høres nesten ut som om denne regjeringen har tenkt å gå av før klimapolitikken skal gjennomføres. Jeg er tilhenger av at vi får en avtale med EU så raskt som mulig, men vi behøver ikke å vente til de er ferdige med en avtale for å fremme forslag om hvor vi skal. Vi vet at vi skal kutte utslippene med om lag 40 pst., og uansett skal Norge ruste seg for et lavutslippssamfunn.

Arbeiderpartiet er tilhenger av et nytt klimaforlik, men dersom regjeringen er totalt avvisende, synes jeg det er litt spesielt. Den forrige regjeringen hadde flertall, men syntes det var lurt å inngå et forlik med de andre partiene. Nå er det et ytterpunkt i klimapolitikken som bestyrer klimapolitikken, og de avviser å samarbeide med andre. Vi har en regjering som ikke har fremmet ett eneste forslag til hvordan vi skal nå målene. Tvert imot gjaldt det eneste forslaget som Tine Sundtoft fremmet, en uthuling av forvaltningsplanregimet. Heldigvis ble det avvist av alle andre partier.

Til slutt: Utenfor her ligger luften tung og forurenset, og i motsetning til veldig mange andre miljøproblemer er dette noe vi bare kan gjøre noe med selv. Vi kan ikke skylde på andre. Jeg er spent på om klimaministeren er enig med byrådet i Oslo i at vi må gjøre noe med dette, eller om han er enig med finansministeren i at dette er noe vi ikke behøver å gjøre noe med. Dette storting har tidligere vedtatt en del forslag om hvordan vi skal forbedre luftkvaliteten, og jeg er spent på hvordan klimaministeren følger opp de forslagene.

Statsråd Tord Lien [12:22:37]: Det har vært snakket mye om Paris-avtalen og konsekvensene for norsk olje- og gassproduksjon. Jeg synes at vi noen ganger må minne oss selv på at vi i fellesskap faktisk har gjort veldig mye godt arbeid, både i regjeringen og i Stortinget.

En av de tingene vi er enige om, er at vi fortsatt skal jobbe sammen med våre partnere i EU om kvotepliktig sektor, som vi har gjort lenge, men også utenfor kvotepliktig sektor. Kvotepliktig sektor består grovt sett av energiproduksjon og energiforedling. Som bl.a. representanten Bru var inne på, skal CO₂-utslippene derfra reduseres med 43 pst. fram mot 2030. Det vil påvirke oss også. Det vil bl.a. bety at kostnadene ved å slippe ut CO₂ og andre klimagasser ved energiproduksjon vil øke, noe som heldigvis vil bidra til at den enorme bedringen av konkurransekraften til kull som driver for kraftproduksjonen, blir redusert.

Vi hørte hva Amber Rudd, Storbritannias energi- og klimaminister, sa for tre uker siden. Storbritannia skal nå

sine mål om reduserte klimagassutslipp ved at de i løpet av ti år i et stort kraftsystem skal fase ut alt kull og erstatte det med gass, og vi vet at en betydelig del av den gassen Storbritannia bruker, kommer fra Norge.

I tillegg til at norsk sokkel er inkludert i det europeiske klimavoteregimet, gjør vi mye bra. Den høye kostnaden ved å slippe ut CO₂ på norsk sokkel gjør at de to eneste store karbonfangstanleggene i Europa ligger på norsk sokkel. De ligger på Sleipner og Snøhvit. Vi driver med lavere energibruk enn noe annet sokkelland i verden, og eksportløsningene og produksjonsløsningene våre er i langt større grad enn i noe annet land basert på ren, fornybar vannkraft.

Vi ser at leverandørindustrien til denne fantastiske næringen leter etter nye muligheter og finner dem. Aibel er den største eksportøren av fornybar teknologi i år, skipsverftet Kleven inngår kontrakter for bygging av konstruksjonsskip til vindkraft, og det morsomme er at det går den andre veien også, for i dag har Statoil informert meg om at de skal bygge ut et felt delvis basert på teknologi hentet ut av havvindsatsingen.

Presidenten: Representanten Heikki Eidsvoll Holmås har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [12:25:49]: Til Tina Bru: Oljeindustrien planlegger for 4 graders oppvarming. Det er klart at i et sånt scenario vil det selvfølgelig være plass til veldig mye mer olje. Det er ingen jeg har sett, f.eks. IEA, som planlegger for et 1,5-gradersscenario, og jeg vil utfordre olje- og energiministeren til, på faglig grunnlag, å legge fram en beregning for Stortinget for å se hvordan norsk olje og gass ville passet inn i et 1,5-gradersscenario.

Til Jan-Henrik Fredriksen: Erik Solheim ble utpekt til «champion of the world» for sin innsats for å se klima og utviklingspolitikk i sammenheng. Jeg forventer ikke at representanten husker det, men det er altså sant.

Den tredje tingen er luftkvalitet. Der var det en usannhet fra Jan-Henrik Fredriksen. Han sa at det var den rødgrønne regjeringen som ble dømt. Utslippene var i den rødgrønne perioden, men det man ble dømt for, var at den mørkeblå regjeringen ikke var villig til å legge fram en plan for hvordan man skulle få utslippene under kontroll.

Statsråd Vidar Helgesen [12:27:06]: La meg først fastslå at målene i klimaforliket ligger fast, det har vært spørsmål knyttet til det. Men det er like klart at det er en stor jobb å nå dem. Vi kom ikke til dekket bord. Representanten Astrup har tidligere redegjort godt for den situasjonen. Det er også slik at det tar tid før mange av tiltakene har effekt. Dette gjelder bl.a. vår rekordsatsing på jernbane. Den vil gi resultater, men det tar tid. Det gjelder også rekordsatsingen vår på teknologiutvikling.

Når det gjelder klimapolitikken og vårt samspill med EU: Vi venter ikke på EU. Det er ikke uten grunn at EUs energi- og klimakommissær bl.a. har pekt på den lederrollen som Tine Sundtoft og den norske regjering har spilt internasjonalt. Men vi må vente på EUs beslutningsprosesser

når det gjelder regelverket for gjennomføringen av klimamålene, for det er det felles gjennomføring dreier seg om. Felles gjennomføring er nettopp det: felles gjennomføring. Derfor er det viktig at vi ligger frempå når EU utformer det regelverket. Vi sitter ikke ved bordet, desto viktigere er det at vi er aktive for å prege og påvirke utviklingen av regelverket.

La meg så – når det gjelder luftkvalitet – si at representanten Holmås har en frisk stil, men det må vel sies at stilen er friskere enn luften hans regjering etterlot seg i norske byer. Den perioden EFTA-domstolen har berørt, er 2009–2012. Riksrevisjonens rapport dekker myndighetenes arbeid mellom 2005 og 2014. Det er mye å gjøre her, og vi er i gang. I 2014 var det ingen norske byer som hadde overskridelser av grenseverdiene for svevestøv. Det kom nye tall i dag som viser at utslippene av svevestøv i 2014 var 8 pst. lavere enn i 2013, og at utslippet av de fleste miljøgifter går ned.

Det er flere byer som har overskridelser av de strengere nasjonale målene, både for svevestøv og for NO₂. Det er bl.a. grunnen til at regjeringen for å bedre befolkningens helse besluttet at grenseverdiene for svevestøv skjerpes inn fra 1. januar 2016. Det vil bidra til at det er lettere å overholde EUs krav, fordi de norske kravene blir strengere enn minstekravene i EU.

Så er det viktig at kommunene som lokal forurensningsmyndighet bruker de virkemidlene de allerede har, i tillegg til de virkemidlene vi ytterligere har besluttet å gi dem.

Til sist: Vi følger opp anmodningsvedtakene Stortinget har fattet om lokal luft. Vi skal legge til rette for etablering av lavutslippssoner. Samferdselsdepartementet er i gang med det. Samferdselsministeren har bl.a. nylig hatt møte med de berørte kommunene om dette.

Terje Aasland (A) [12:30:14]: Det er kanskje på tide å avrunde debatten og ønske hverandre god jul, men før vi gjør det, synes jeg det er greit å konstatere et par ting. For det første har vi nå sett at regjeringen gjennom tre forsøk, tre budsjettforslag, har prøvd på en eller annen måte å skape en viss form for entusiasme innenfor klimaarbeid. Det har ikke skjedd – på ingen måte. Tvert om har de budsjettframleggene som regjeringen har stått for, skapt frustrasjon, sinne og fortvilelse. Det er en realitet. Så hører vi til det kjedsommelige i debatten om klima representanten Astrup nevne sitt høye ambisjonsnivå på vegne av Høyre i forbindelse med forhandlingene om klimaforliket i 2012. Ja, men hvor er det blitt av ambisjonsnivået etter 2012? Det er jo fullstendig borte, totalt utradert. Det er ikke et snev igjen av det.

Vi hører nå den nye klima- og miljøministeren snakke om den historiske satsingen på jernbane. Hvem var det som startet den? Det var den rød-grønne regjeringen, det. Da ble det et kvanteløft for jernbane. Når var det en startet teknologioppbyggingen og satset på teknologiutvikling, på å lage rammer for det for industri og næringsliv? Jo, det var under den rød-grønne regjeringen. Da begynte tiltakene. Det var ikke noe som begynte med dagens regjering. Det var det ikke.

Jeg er glad for at klima- og miljøministeren sier at forliket fra 2012 ligger fast. Men da må jeg få en bekreftelse på om det vil bety at klima- og miljøministeren nå forplikter seg til, i og med at Paris-avtalen er en ambisiøs avtale som inkluderer også flere industriland, at karbonnøytralitet skal skje senest i 2030, da ved at Norge forplikter seg til reduserende tiltak tilsvarende Norges utslipp. Det kunne vært greit å få bekreftet det også.

Så til forslagene som er fremmet, og som ikke får støtte fra regjeringspartiene eller støttepartiene: bare ett tiltak – karbonfangst og -lagring. Hele verdenssamfunnet er enig i at man er nødt til å finne en eller annen ordning for karbonfangst og -lagring for å nå våre klimaforpliktelser og de målene som er satt. Men regjeringspartiene og støttepartiene stemmer imot et forslag hvor vi ber regjeringen etablere minimum ett fullskalaanlegg for CO₂-håndtering innen 2020, i Norge. De stemmer imot at den aktiviteten skal trappes opp. Ambisjonsnivået på klima er totalt borte fra dagens regjering, og jeg synes også noen ganger at støttepartiene er veldig lite ambisiøse når det kommer nye forslag inn i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Eirik Milde (H) [12:33:21]: Jeg var i et tidligere innlegg inne på at generasjonsperspektivet er en rød tråd i komiteens arbeid. Ikke minst gjelder dette kanskje for kulturminneområdet, som flere har vært inne på i dag, selv om oppmerksomheten her kanskje er mer rettet mot tidligere generasjoners aktiviteter og mindre mot det grønne skiftet framover.

Det har vært pekt på i debatten at 2020-målene kan bli vanskelige å nå. Da har jeg lyst til å minne om den store satsingen regjeringen la opp til på fartøyvern, med en kraftig økning av posten med 40 mill. kr. Det er en krevende situasjon for verfts- og verkstedsindustrien som følge av redusert aktivitet innenfor petroleum. Disse midlene kan avhjelpe litt. Så har jo Norsk Forening for Fartøyvern selv skrevet på sine hjemmesider:

«Foreningen er meget positive til økningen i offentlig støtte til fartøyvern de siste årene, og vi er nå betydelig nærmere Stortingets eget mål om normalt vedlikeholds nivå på kulturminner innen 2020.»

At alle poster på et omfattende område ikke kan få tilsvarende økninger i den situasjonen vi er i i dag, tror jeg alle forstår. Det gjelder å prioritere, og regjeringen har prioritert arbeid, omstilling og aktivitet. Det trengs i en tid da vi ser økende arbeidsløshet og den største bevegelsen av flyktninger verden har sett siden krigen.

Så gleder også jeg meg over at flere andre poster under kulturminneområdet er blitt styrket både gjennom budsjettforliket og i budsjettsamarbeidet mellom de fire partiene i komiteen. Vi snakker her om tilskudd til fartøyvernssenter, verdensarvområdet og Kulturminnefondet.

Når det gjelder Riksantikvarens verdiskapingsprogram, har de fire partiene funnet rom for en ekstra økning på 2 mill. kr, som vi mener bør benyttes til de regionale pilegrimssentrene for å sikre og øke aktiviteten der.

Så er jeg enig med representanten Arnstad i at det er en viktig debatt, dette med kulturminner. Statsråden har her i dag varslet en gjennomgang, og jeg mener at vi alle

må bidra til en god debatt om dette når den kommer til Stortinget, for det er et viktig område.

Oskar J. Grimstad (FrP) [12:35:44]: Eg forstår at opposisjonen, og Arbeidarpartiet spesielt, er skuffa, som stod for det største mageplasket i klimasatsinga nokosinne, og då tenkjer eg på Mongstad. Når dei no i debatten bøsar seg opp og snakkar om at denne regjeringa si satsing er fullstendig borte og utradert, må dei fullstendig ha gløymt det dei sjølv stod for i dei åtte åra då dei hadde anledning til å gjere noko. Ein relativt uavhengig debattant, representanten Hansson frå Miljøpartiet Dei Grøne, gir jo ikkje akkurat ros til det som skjedde dei åtte åra før denne regjeringa kom på plass, mens denne regjeringa faktisk har vore med på eit globalt gjennombrot, eit historisk gjennombrot, med Paris-avtalen, der ein av statsrådene var ein av dei som verkeleg stod bak og fekk dette på plass. Vi har eit rekordstort klimafond, vi har ei rekordsatsing på samferdsel, og vi har ei rekkje andre tiltak som kunne vore tatt fram her.

Så hevdar representanten Aasland at det alltid stoppar opp. Til og med SV fortel at bremsa var på i dei åtte føregåande åra, då dei sat i regjering. Kven som bremsa då, fekk vi høyre frå representanten Astrup. Når det gjaldt å få ei felles forståing i alle partia for å få til eit klimaforlik, så var det Arbeidarpartiet som gjorde slik at Framstegspartiet ikkje blei ein del av det. Arbeidarpartiet argumenterer kraftig i opposisjon, men lèt vere å gjere det i posisjon.

Så nokre ord heilt til slutt om Statkraft sin investeringsplan, og ein kritiserer at dei har tatt ut 5 mrd. kr av investeringsmidlane. Vi hugsar jo Statkraft si satsing på Snillfjord–Fosen-prosjektet, som skulle bli verdas største vindkraftanlegg, og det var sagt at det var eit robust anlegg. Det gjekk ei tid, og så konkluderte ein med at det slett ikkje var så robust. Ein ville faktisk sterkt redusere denne investeringa. Det betyr at styret i Statkraft la til grunn ein investeringsplan som var langt mindre ambisjøs enn han opphavleg var, og det skulle berre mangle at ein då ikkje hadde anledning til å ta ut dei ressursane som dei hadde fått inn, og som låg til grunn for den storsatsinga på Snillfjord–Fosen som ikkje blei noko av – i alle fall ikkje i den storleiken som det opphavleg var tenkt.

Presidenten: Representanten Terje Aasland har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Terje Aasland (A) [12:38:28]: Tiden tillater ikke nå at vi fortsetter debatten. Jeg skal bare love representanten Grimstad at vi kommer tilbake igjen på nyåret med våre ambisjoner, våre tiltak og våre lanseringer. Så får vi se hvem det er som er mest ambisjøs, og om det var en grunn til at Fremskrittspartiet sto utenfor klimaforliket av 2012 eller ikke.

Når jeg tolker og leser regjeringen, ser jeg helt klart at innenfor miljø- og klimaområdet har regjeringen store problemer med å levere. Det er ingen som er fornøyd utenfor regjeringskontorene med det regjeringen presente-

rer. Årsaken til det er Fremskrittspartiet – enkelt og greit: Fremskrittspartiet er årsaken til det.

Når det gjelder Statkraft: Når vi snakker om mageplask, må jo det være kanskje et av de største mageplaskene som i hvert fall er å finne innenfor eierstyringsprinsippene, det regjeringspartiene sammen med samarbeidspartiene valgte å gjøre når det gjaldt å styre Statkraft gjennom marknader og uttrekk av penger i forbindelse med budsjettforhandlingene.

Marit Arnstad (Sp) [12:39:44]: Det var representanten Grimstad som fikk meg til å ta ordet, for hvis regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti var så dårlig orientert om Statkrafts planer for vindkraftanlegg på Fosen som det representanten fra Fremskrittspartiet her legger til grunn, har de kanskje tatt en avgjørelse om å plukke bort 5 mrd. kr i kapital i villfarelse. Det er riktig at Statkraft i vår ga uttrykk for at de ikke kom til å investere. Det medførte stor debatt, også blant stortingsrepresentantene.

Men så er det slik at det i ettertid både har kommet inn en utenlandsk investor, og Statkraft har sagt at de ønsker å vurdere en investering på nytt. Så det har kommet positive signaler fra Statkraft, og det er jo de positive signalene som nå skal manifestere seg, forhåpentligvis i januar. Det er de signalene regjeringspartiene og Venstre og Kristelig Folkeparti setter på spill med en helt uansvarlig eierpolitikk, der de uten videre plukker 5 mrd. kr vekk fra selskapet uten noen som helst begrunnelse – noe vi så langt vet har ført til at Statkraft ikke kommer til å satse på havvind, et område hele energi- og miljøkomiteen mener det er viktig å satse på. Men der ønsker man altså ikke at den store industrielle motoren i Norge på fornybar energi skal kunne være med på en satsing framover. Da hjelper det nesten lite med de demonstrasjonsanleggene som Stortinget ønsker skal utvikles.

Representanten Aasland nevnte jernbane, og da så jeg at det var litt risting på hodet blant representantene fra regjeringspartiene. Da de rød-grønne kom inn i regjering, altså etter sist gang Høyre satt i regjering, var investeringene til jernbanen på 1 mrd. kr. Da vi gikk ut etter åtte år, var de på over 6 mrd. kr. Vi satset altså nesten 1 mrd. kr hvert eneste år på jernbane.

Samferdselsministeren skryter stadig av at økningen har vært 50 pst. på jernbanen i den perioden denne regjeringen har sittet. 30 av de 50 prosentene var det den rød-grønne regjeringen som la fram i sitt siste budsjett i 2013. Det var kjempet fram av de rød-grønne partiene, og så ble det videreført av Solvik-Olsen – og det er utmerket.

Statsråd Tord Lien [12:42:15]: Når jeg hører virkelighetsbeskrivelsen som representanten Aasland legger på bordet – for så vidt er regjeringens arbeid med sammenhengene mellom energi- og klimaspørsmål overordnet, men spesielt karbonfangst og -lagring – får jeg behov for å minne om at det antakelig ikke var retorikken og ambisjonsnivået som var problemet for den forrige regjeringen. Tvert imot spratt man champagnekorken rimelig ofte, det var store ord, og det var månelanding og det ene og det

andre. Det endte med en rimelig solid krasjlanding, som jeg måtte bruke de første tre–fire månedene av min tid i embetet til å rydde opp i.

Regjeringen satser bredt på karbonfangst og -lagring. Vi har styrket satsingen på forskning og utvikling innen karbonfangst og -lagring i klimaprogrammet. Det jobbes godt og målrettet internasjonalt og lokalt ved testsenteret på Mongstad. I stedet for å knytte oss til én aktør og én løsning og bare bestemme – før man vet hva man skal bestemme – hvordan noe skal gjennomføres, har vi bygd stein på stein. Vi har nå inngått avtaler med tre forskjellige aktører: Energigjenvinningsetaten i Oslo og Yara og Norcem i Telemark. Vi jobber nå med å skaffe oss et beslutningsgrunnlag for hvordan vi best kan gå videre med fullskala karbonfangst og -lagring.

Jeg vil advare mot å stå i stortingssalen og legge Fosen-prosjektet dødt. Det jobbes nå målrettet i Norge og utlandet med å realisere Fosen-prosjektet. Jeg tror ikke det prosjektet er tjent med at vi sitter her og mer eller mindre holder gravølet for prosjektet når det jobbes hardt og målrettet mange steder med å få det realisert. Det som avgjør om Fosen-prosjektet blir bygd eller ikke, er om man finner ut at det er lønnsomt å bygge det ut. Fra regjeringens side har vi gjort det lettere å regne seg fram til det ved at en større andel av vindmøllene kan stå der vinden blåser best. Både det arbeidet vi har gjort med å styrke mellomlandsforbindelsene til Europa, og det arbeidet vi har gjort for å gjøre det mulig å gi støtte til Hydro Karmøys økte kraftproduksjon, vil bidra til å styrke lønnsomheten i Fosen-prosjektet.

Jeg er glad for at mange jobber hardt for å realisere det som kommer til å bli norgeshistoriens største vindkraftprosjekt.

Presidenten: Representanten Tina Bru har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Tina Bru (H) [12:45:40]: Gitt den krisebeskrivelsen Arbeiderpartiet her kommer med av regjeringens klimapolitikk, skulle man jo forventet at det rant inn med forslag fra Arbeiderpartiet til hvordan dette kunne bli bedre. Det gjør det altså ikke. Det klarer ikke jeg å tolke på noen annen måte enn at det faktisk er mye større enighet mellom Høyre, Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet i klimapolitikken enn det gis uttrykk for fra denne talerstolen og fra det som skjer i komiteen, enn det Terje Aasland sier. Det mener jeg også at innstillingen i komiteen viser – det er en større enighet enn det som beskrives fra talerstolen fra representanten Aasland i dag.

Jeg vil oppfordre Arbeiderpartiet til å ta det ansvaret de åpenbart mener at regjeringen ikke tar, og begynne å levere forslag, hvis det står så dårlig til. Så får vi vente og se når det kan komme.

Med det får jeg takke for debatten og ønske en god jul.

Presidenten: Representanten Marit Arnstad har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Marit Arnstad (Sp) [12:46:52]: Jeg vil bare få lov til å rette opp en åpenbar misforståelse fra statsrådets side. Senterpartiet har i alle fall aldri sagt at Fosen-prosjektet ikke vil kunne realiseres. Vi har aldri lagt det dødt. Det er mulig at representanten Grimstad var litt inne på det, men vi har ikke sagt det. Det vi har sagt, er at regjeringen har satt prosjektet i spill på en uansvarlig måte ved å ribbe selskapet for kapitaltilgang rett før en investeringsbeslutning skal tas. Det er intet mindre enn en uansvarlig eierpolitikk, som har skjedd i seine nattetimer for å få i hop en vanskelig budsjettbalanse, dessverre – og med manglende forståelse for hva dette betyr av industrielle muligheter.

Da vil jeg få lov til å ønske forsamlingen en god jul og takke for debatten.

Presidenten: Representanten Ola Elvestuen har også bedt om ordet. Han har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt, muligens for å ønske god jul – hva vet presidenten?

Ola Elvestuen (V) [12:48:01]: Jeg skulle egentlig bare takke for debatten og prøve ikke å si noe som forlenger den.

Jeg vil også minne om de tingene som vi faktisk har blitt enige om. Det er gjort noen store vedtak i Stortinget i det året som har gått. Det er åtte partier som har vært enige om at vi skulle knytte oss til EUs mål om 40 pst. reduksjon innen 2030. Det er åtte partier som uttrykker en støtte til Paris-avtalen og de forpliktelsene som ligger der, og går god for at det også skal bli en forsterkning over tid. Det er åtte partier som også bekrefter at målsettingene for klimaforliket og 2020-målene – og da utslippsmålene – ligger fast. Alt dette forplikter i årene framover ved at en virkelig må forsterke innsatsen – og forsterke den betydelig. Der ligger også uenighetene. Jeg tror vel alle har erfaring med at både miljø- og klimakampen er nettopp det: en kamp, og i hvert fall Venstre er villig til å stå i den framover. Men jeg vil si at dette forslaget, og forliket, er et godt tiltak for det året vi går inn i.

Og så må jeg få tid til å ønske en god jul før jeg går fra talerstolen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 14.

Sak nr. 15 [12:49:18]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Geir Jørgen Bekkevold, Anders Tyvand og Anne Tingelstad Wøien om sterkere statlig satsing på vedlikehold av verneverdige kirker (Innst. 72 S (2015–2016), jf. Dokument 8:110 S (2014–2015))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Presidenten vil videre foreslå at det blir gitt anledning

til replikkordskifte på inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Rigmor Andersen Eide får ordet for saksordfører Simon Molvær Grimstad.

Rigmor Andersen Eide (KrF) [12:50:27]: Etter avgivelsen av innstillinga til Dokument 8-forslaget om sterkere statlig satsing på vedlikehold av verneverdige kirker kom det raskt en kommentar fra direktøren i Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon:

«Dette er en viktig seier for forvaltningen av norske kirkebygg!»

Det har vært en enkel oppgave å være ordfører for denne saken. Her har både regjeringspartiene og opposisjonen felles syn når det gjelder forslag til vedtak I og II.

Regjeringa har allerede forpliktet seg til å bidra til et nasjonalt løft i sikringsarbeidet av fredede og vernede kirker gjennom sin politiske plattform. Derfor er det positivt at vi nå får utarbeidet en forsterket strategi – en strategi som er tydelig på hvordan steinkirker fra middelalderen, fredede etterreformatoriske kirker og særlig viktige kirker fra etter 1650 sikres et forsvarlig vedlikehold. Det er en krevende problemstilling om det er riktig å premiere kommuner som ikke har gjort jobben sin, med statlig støtte, men alternativet er at ikke noe blir gjort.

En kan så spørre seg hvorfor det er så viktig å ta vare på disse gamle kirkene. Ja, se på våre naboland i Europa. De har sine flotte gods og slott, mens vi har kirker. Historien forteller oss at kirker var det første som ble bygd når en samlet seg i byer og bygder. Disse bygningene har fortsatt en stilling lokalt som ingen andre bygninger har. De har fulgt og følger mennesker i livets store gleder og sorger. De har også vært en del av lokalsamfunnets historie i gode og onde dager. Derfor er det så viktig å ta vare på disse bygningene. Vi har ikke råd til å la dem forfalle.

I tillegg er det flertall for å be regjeringa i strategiarbeidet vurdere å opprette bevaringsprogrammer etter inspirasjon fra Riksantikvarens stavkirkeprogram. Stavkirkeprogrammet har vært en suksess, et program som nå er i sin slutfase. 28 stavkirker har blitt løftet til et forsvarlig nivå, og mye godt arbeid er utført. Nå må vedlikeholdsiveren videreføres til andre vernede og verneverdige kirker. Her er etterslepet stort. Vi kjenner norsk kommuneøkonomi. Når kommunene er økonomisk ansvarlige for vedlikeholdet, skjønner vi hvorfor etterslepet har blitt så stort.

Ingen i komiteen ønsker å rokke ved at kommunene fortsatt skal være formell eier og ha ansvaret for kirkene, men de trenger hjelp. Det blir dessverre altfor ofte skipertak, kortsiktige og akutte løsninger. Derfor trengs det sterkere statlig medvirkning i form av forsterkede midler. Dette må bli et spleiselag mellom kommune og stat, en skikkelig dugnad for de verneverdige kirkene.

Vi ser fram til å få på plass strategien, en vedlikeholdsplan, og vi ser fram til at vi får et bevaringsprogram for disse kirkene.

Kristelig Folkeparti står sammen med Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne i forslaget om å få utredet et eget fond – et kirkelig kulturminnefond. Dette vil kunne gi en langsiktig løsning for løpende vedlikehold etter at kirkebyggene er satt i stand. Det er synd at ikke Venstre og regjeringspartiene støtter dette forslaget.

Jeg vil til slutt takke hele komiteen for godt samarbeid i denne saken og anbefale komiteens innstilling.

Åsmund Aukrust (A) [12:54:49]: Jeg er helt enig i det Marit Arnstad sa i budsjettdebatten, at vi nok bruker altfor lite tid og har lite politisk oppmerksomhet på å diskutere viktigheten av kulturminner. Kulturminner havner ikke øverst på den politiske dagsordenen med mindre det er noe som har gått veldig galt, at viktige kulturminner er blitt ødelagt for alltid. Jeg er spent på å høre ministerens syn på dette området, hvilke ambisjoner han har for å sikre at viktige kulturminner skal bli tatt vare på for framtiden.

Arbeiderpartiet mener at det trengs nye initiativ på dette området. I høst fremmet vi et forslag om kulturminner som skal behandles her i Stortinget i mars. Vi ser fram til å samarbeide med de andre partiene og håper på bred tilslutning til vårt forslag.

I dag diskuterer vi kirkene våre, og jeg vil berømme Senterpartiet og Kristelig Folkeparti for å ha fremmet disse forslagene. Kirkebyggene våre er, som saksordføreren sa, viktige kulturminner som må ivaretas og sikres mot forfall. Tilstanden for svært mange av de verneverdige og listeførte kirkene i Norge er ikke god nok, og det er et stort etterslep av vedlikehold og istandsetting av disse kirkene. Behovet for å utarbeide en plan for vedlikehold av kirkebygg er stort, og vi mener det er viktig at regjeringen iverksetter en utredning og får en strategi om hvordan steinkirker fra middelalderen, fredede kirker og særlig viktige kirker fra etter 1650 kan sikres et forsvarlig vedlikehold.

Utover det tror jeg at jeg bare viser til saksordføreren veldig gode innlegg. Arbeiderpartiet støtter helljertet opp om argumentasjonen som Rigmor Andersen Eide ga, og støtter også sammen med de fleste partiene alle forslagene i denne sak. Vi er glad for at det er gitt bred tilslutning til en del, og så synes vi det er beklagelig at det er et av forslagene som dessverre blir avvist av Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre.

Utover det skjønner jeg at det er god kutyme når det nærmer seg jul å avslutte siste innlegg med å si god jul. Da får jeg også gjøre det, og jeg ønsker Stortinget og komiteen god jul.

Eirik Milde (H) [12:57:04]: Det har vært en glede å samarbeide med komiteen og ikke minst saksordføreren om dette Dokument 8-forslaget vi behandler her i dag. Komiteen har i stor grad vært enig i merknadene, og det står en samlet komité bak to av tre forslag som fremmes. Fra gammelt av er det lokalsamfunnene som har hatt ansvar for kirkebyggene, og slik er det også i dag. Vi har mange gamle fredede og verneverdige kirker i Norge, og det er stor enighet om at disse må vedlikeholdes på en forsvarlig måte.

Ansvar for kirkene ligger under Kulturdepartementet. Høyre legger til grunn at det ikke skal gjøres endringer i de formelle eier- og ansvarsforholdene, og at dagens sektorprinsipp skal fortsette. Det hindrer på ingen måte en god dialog og godt samarbeid mellom de ulike departement som har sine ansvarsområder her.

Komiteen ber regjeringen utarbeide en forsterket strategi for hvordan steinkirker fra middelalderen, fredede etterreformatoriske kirker og særlig viktige kirker fra etter 1650 skal få et forsvarlig vedlikeholdsnivå.

Bevaringsprogrammet for våre stavkirker er nå sluttført. Etter mange år og et eget program er jobben gjort. Høyre står bak komiteens forslag om at andre kirker også skal få sitt bevaringsprogram utredet som en del av strategiarbeidet.

Staten gir gjennom rentekompensasjonsordningen tilskudd til mange kirker. Siden starten i 2005 har 859 kirker nytt godt av ordningen, som har bidratt til et investeringsvolum på 3,3 mrd. kr. Per 8. oktober er det søkt om 130 mill. kr av årets ramme på 500 mill. kr, og budsjettavtalen sikrer i tillegg en betydelig ramme neste år.

Når det gjelder forslaget om å opprette et eget kirkelig kulturminnefond, mener Høyre at dagens kompensasjonsordning har fungert utmerket som finansieringskilde. Vi har også et kulturminnefond som i første rekke er rettet mot private eiere av verneverdige kulturminner. Nå ser vi alle fram til den forsterkede strategien som Stortinget nå ber regjeringen utrede.

Så ønsker også jeg å benytte anledningen til å ønske god jul til hele komiteen.

Jan-Henrik Fredriksen (FrP) [12:59:32]: Kirkebygninger er en viktig del av den norske kulturarven, og mange av kirkene er ikke bare viktige kulturminner, de er også bygninger som fortsatt bærer med seg store deler av vår historie.

Historisk har lokalsamfunnet for det meste hatt ansvaret for kirkebyggene. Slik er det også i dag. Etter kirkeloven er det kommunene som har det økonomiske ansvaret, mens Den norske kirkes menigheter som eiere gjennom sine kirkelige fellesråd har ansvaret for drift og forvaltning. Dette er ikke en sak som vil endre på eier- og ansvarsforhold for kirkene eller dagens sektorprinsipp, hvor ansvaret er plassert i Kulturdepartementet, men en sak hvor vi skal se på mulighetene for å kunne styrke sikringsarbeidet av fredede og verneverdige kirker, slik at disse kan sikres på en forsvarlig måte.

Staten bidrar i dag gjennom rentekompensasjonsordningen ved at den gir et tilskudd til kommunen tilsvarende renteutgifter på investeringen når en kommune setter i stand en kirke. Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har behandlet sitt budsjett for neste år, og der er rentekompensasjonsordningen videreført, slik at dette er kommet på plass.

Jeg tror at vi alle har en bekymring for de store utfordringene med vedlikehold og etterslep når det gjelder våre kirker, og nettopp på den bakgrunn støtter Fremskrittspartiet I og II i forslaget, men vi kommer til å stemme imot III.

Jeg vil også benytte anledningen til å ønske alle en fredfull jul og et godt nytt år.

Marit Arnstad (Sp) [13:01:43]: Kirkebygningene er et kulturelt og historisk ankerfeste i mange lokalsamfunn. Det høres kanskje innlysende ut, men jeg tror det er viktig at vi i denne saken understreker at kirkebygningene har en betydning som går langt utover det religiøse.

Alle norske kirkebygg har to viktige dimensjoner. På den ene siden er de menighetens bygning og gudstjenesterom, på den andre siden er de også fellesskapets kulturarv, en kulturarv som alle medlemmer i et lokalsamfunn deler, uavhengig av trosoppfatning.

Fra gammelt av er det lokalsamfunnet som har hatt oppgaven med å bygge, vedlikeholde og forvalte kirkene og kirkegårdene. Etter kirkeloven forvaltes kirkene og kirkegårdene av de kirkelige fellesrådene på vegne av menigheten, som normalt eier kirkene. Det er et fåtall kirker som er i privat eie. Det gjelder i første rekke stavkirkene, der flere eies av Fortidsminneforeningen.

Statens engasjement for å ta vare på denne delen av norsk kulturarv har vært og er ganske begrenset. Primært har en sats på tilskudd via Riksantikvaren for særskilt utvalgte – og jeg vil gjerne få lov til å si særskilt utvalgte, veldig få – kirkebygg og også en bredt innrettet rentekompensasjonsordning for vedlikehold der alle kommuner kan søke om tilskudd.

Hvis en har ambisjoner om å løfte dette feltet, er det helt nødvendig å lansere nye virkemidler og tilføre flere ressurser. I en situasjon der kommunepolitikerne har stramme rammer og krevende oppgaver, skulle det bare mangle at ikke staten tar en større del av ansvaret. Saken handler egentlig om at staten skal ta medansvar for den store vedlikeholdsdugnaden som denne kulturarven nå trenger, og som kommunene og Kirkelig fellesråds arbeidsutvalg ber om.

Jeg tror ingen skal undervurdere hvor omfattende denne jobben kommer til å bli, for etterslepet er svært stort. De utfordringene vi snakker om, vil ikke bli løst i løpet av et budsjettår eller to. Da vi tok de 28 stavkirkene, kostet det 150 mill. kr og tok nesten 15 år. Det var 28 kirker. Derfor har energi- og miljøkomiteen understreket at den store oppgaven vi nå står foran, kommer til å måtte løses over lang tid. Desto viktigere er det at en kommer i gang. Det synes Senterpartiet det er grunn til å understreke. Det er viktig å komme i gang, og det er også viktig å understreke at det legges ikke i dette forslaget opp til noen endringer i forvalteransvaret for kirkebygningene. Det vil fortsatt i all hovedsak ligge hos kommunene.

Jeg er veldig glad for at vi i dag har en enstemmig innstilling fra energi- og miljøkomiteen, der Stortinget ber regjeringen om å utarbeide en strategi for hvordan steinkirker fra middelalderen, fredede etterreformatoriske kirker og særlig viktige kirker fra etter 1650 kan sikres et godt vedlikeholdsnivå. Det forteller meg at vi er på rett spor når komiteen har kunnet slutte opp om så pass mye av innholdet og også forslagene i Dokument 8-forslaget.

Så har flertallet i komiteen ønsket å gå et skritt lenger, et skritt lenger enn det flertallet i salen trolig kommer

til å gjøre. Flertallet i komiteen har pekt på at spleiselagsmodellen og mulighetene for å opprette et kirkelig kulturminnefond også bør gjennomføres. Den modellen har den fordel at den sikrer et solid fundament, og den sikrer at alle parter må bidra. Ingen kan frasi seg ansvaret, men stat, kommune og også private må kunne bidra sammen for å gjøre en innsats.

Senterpartiet tror fortsatt at den modellen har framtida foran seg, og at det vil være nødvendig å komme tilbake til den på et senere tidspunkt. Det er verd å minne oss sjøl om, når vi tenker på dette spørsmålet, at i Sverige er 87 pst. av de om lag 3 500 lutherske kirkene de har, fredet etter kulturminneloven. I England er 75 pst. av de 16 000 anglikanske kirkebyggene de har, «listet», dvs. fredet. Men i Norge er bare 14 pst. av kirkene fredet, mens 46 pst. er listeført. Det er en stor jobb som gjenstår på dette området, og hvis man ser vernede kirker i Norge under ett, er kun 60 pst. – og da inkluderer vi også stavkirkene – av dem fredet. Det betyr at den jobben vi har foran oss, er stor. Jeg synes vi tar et viktig første skritt på den jobben i dag. Jeg er veldig glad for det samarbeidet vi har hatt i komiteen, og jeg tror også at det forslaget som ikke får flertall i dag, vil vi være nødt til å ta opp ved en senere anledning.

Ola Elvestuen (V) [13:06:48]: Dette er et veldig viktig og godt forslag. Jeg slutter meg til det mange har sagt om kirkenes betydning både historisk, arkitektonisk og som kulturminner og kulturbærere i Norge. Her setter vi i gang et arbeid for å få en strategi for en stor andel av kirkene i Norge. Det er særlig viktig når vi tar det brede spekteret helt fra steinkirker fra middelalderen, fredede etter-reformatoriske kirker og særlig viktige kirker etter 1650. Det er viktig å få på plass en strategi for å vite omfanget av arbeidet vi trenger å gjøre for å få til vedlikeholdet, og hva som da skal være de ulike aktørenes ansvar, hva som skal være kommunenes, og hvor stor andel av dette staten skal ta.

La det være helt klart at fra Venstres side mener vi at staten skal ta et større ansvar enn bare å ha en rentekompensasjonsordning. Grunnen til at vi ikke går med på forslag om et kirkelig kulturminnefond, er at jeg er usikker på om det er riktig format. Jeg synes det til og med vil være underlig at vi etablerer et eget kulturminnefond for kirker samtidig som vi har et kulturminnefond ellers som ikke er et fond, der nettopp partiene som her altså foreslår et kirkelig kulturminnefond, gikk bort fra det gamle fondet for kulturminner og gjorde det til bare å være en post på statsbudsjettet hvor vi bevilger en sum penger. Jeg tror det kanskje er det vi også bør gjøre når vi kommer tilbake med planene, og når vi vet hva vi må gjennomføre for å følge opp strategien som skal komme.

Det refereres mye til kommunene. Ja, vi trenger helt sikkert å ha innsats og støtte til kommunene. Vi skal huske på at kommunene ikke bare har de fredede og viktige kirkene å ta vare på, de har *alle* kirkene de skal ta vare på. Nå er det mange av dem som ble bygget på 1950- og 1960-tallet, som også sårt trenger vedlikehold. Mye av innsatsen kommunene har, må også gå inn mot de kirkene.

Jeg synes dette er et veldig godt initiativ. Det er viktig,

og jeg er helt sikker på at dette er starten på noe som kommer til å få stor betydning i årene framover. Jeg er også helt sikker på at når det gjelder selve finansieringen, kommer vi til å få rikelig anledning til å diskutere det når strategien er på plass.

Heikki Eidsvoll Holmås (SV) [13:09:48]: Jeg begynner med å rose forslagsstillerne for en god prosess i komiteen. Jeg tenker at den brede enigheten vi har i komiteen, viser at det er en allmenn oppslutning om at kirkene er viktige kulturminner. Selv gjør jeg det alltid sånn når jeg er ute og reiser i verden, at jeg prøver å oppsøke noen av de flotteste kirkene som er i andre byer, ta en tur inn og tenne et lite lys for en gammel venn og for min farmor. Selv om jeg ikke er kristen, var nå de det – og hvis de har rett, vil de helt sikkert sette pris på disse lysene.

Det er noe med at sånne gamle kirker kanskje er det nærmeste vi kommer i kontakt med vår egen historie, fordi de har vært der så lenge. Det gir en trøst og en glede å kunne oppsøke den typen gamle bygninger og vite at her er det andre mennesker som har fått trøst for sin sorg, fått smertelindring, gått på skole, gjort andre ting, og kjent på den følelsen å være del av en større helhet på en eller annen måte. Det er noe alle kan sette pris på uavhengig av religion og livssyn.

Så gir det også et historisk innblikk. Kirkene har vært viktige, både norske og utenlandske, og nå er det jo norske vi snakker om, i historisk sammenheng. Alt det som har vært bra med kirken, og alt det som ikke har vært bra, minnes vi også på. Jeg tenker på i våre områder, altså Norge, hvordan kirkene våre gikk fra å være katolske kirker til å være protestantiske kirker for å finansiere kriger til den tidens konger, hvordan historien har vært der kirken har hatt en posisjon med å kreve inn penger og vært de rikeste forvalterne, som den katolske kirke i og for seg fremdeles er, hvordan kampen mot kvinnelige prester er en del av vår egen tid i kirken, som jeg vil si er en litt mørkere historie som er rar å se tilbake på. Tenk bare det at da den første kvinnelige presten ble vigslat, var det flere av biskopene som nektet å være til stede da det skjedde.

Jeg tenker også på hvilken rolle de har hatt for folkeopplysning og lese- og skrivelæring – selv tok jeg min videregående utdanning på en katedralskole i Bergen, katedralskolene var jo de store, viktige førstemotorene for høyere opplæring i landet vårt – og hvordan kirkene har stått som bygg. Det historiske vernet som ligger i kirken og gudshusene, har gjort at f.eks. asylbarn har kunnet søke beskyttelse der når de har vært utsatt for urett fra staten. Jeg har vært borti flere saker der Norge er blitt dømt i Menneskerettighetsdomstolen, der barnet hadde fått beskyttelse nettopp i et kirkebygg.

Kraften som ligger i kirken og all dens virke, er å ta vare på skaperverket. Selv om det har ført til at bl.a. Tina Bru har meldt seg ut av statskirken, viser det noe av den kraften som ligger i kirken og hele institusjonen.

Samtidig tenker jeg at denne saken der vi sier vi må gjøre en ekstra innsats for de gamle kirkene, også burde mane til litt ettertanke hos dem som enkelte ganger spotter eller latterliggjør riksantikvarer og byantikvarer sitt arbeid

18. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 2015 Finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 1615 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland. 2) Ny saldering av statsbudsjettet

for å ta vare på bygninger mange kanskje vil si er stygge, eller som man ikke har et ønske om å ta vare på. Tenk hva som hadde skjedd hvis vi ikke hadde hatt byantikvarer og riksantikvarer og andre som har sagt at vi har noen bygninger som vi må ta vare på fordi de er en viktig del av historien. Det vi gjør i dag, er nettopp å støtte opp under og styrke den historiske rollen kirkebyggene har hatt.

Så vil jeg også bruke anledningen til å si god jul både til dem som debatterer nå, og til dem som skal komme etter oss og debattere og venter i spenning.

Statsråd Vidar Helgesen [13:14:34]: Kirken er en viktig kultur- og historiebærer i det norske samfunnet, som vi bl.a. ble minnet om i en rik fremstilling akkurat nå. Den samler mange av oss i livets store øyeblikk og rundt årets store begivenheter, og det kommer vi også til å få se nok en gang neste uke. Mange av kirkebyggene er også viktige kulturminner. Ofte vil kirkene være både de eldste og de mest påkostede byggene. I tillegg til å være kulturminner er de aktive menighetskirker. Mange av kirkerne har spesielle arkitektoniske kvaliteter, er rikt utsmykket og er blant de fremste byggverkene vi har når det gjelder konstruksjoner, materialvalg, dekor og inventar.

Det er store utfordringer når det gjelder vedlikehold av kirkene. Selv om utviklingen har gått i positiv retning de siste ti årene, er det fremdeles store behov for vedlikehold av mange kirker, og det gjelder uavhengig av om kirkene defineres som kulturminner eller ikke.

Det er kommunene som etter kirkeloven har det økonomiske ansvaret for å bygge, drifte og vedlikeholde kirkene. Den norske kirkes menigheter, soknene, er eiere, og det er de kirkelige fellesrådene som har ansvaret for den løpende forvaltningen. Enhver strategi som skal styrke vedlikeholdet av kirkebyggene, må bygge på dette. Uklarheter i spørsmålet om hvem som har ansvaret for kirkebyggenes vedlikehold, vil svekke innsatsen.

Dagens prinsipp, der Kulturdepartementet har sektoransvar i kraft av å være kirke departement, må også legges til grunn ved utarbeidelse av en strategi for å ivareta kirkebyggene. Kulturdepartementet forvalter også rentekompensasjonsordningen for kirkebygg. I tillegg gir Kulturdepartementet tilskudd til tiltak som kan bidra til en forsvarlig forvaltning av kirkebyggene via KA, Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon.

Kulturminnemyndighetene vil selvsagt være viktige samarbeidspartnere i utarbeidelsen av en strategi for styrket vedlikehold og for et eventuelt bevaringsprogram som ledd i strategien. Dette vil være i samsvar med den etablerte ansvars- og rollefordelingen innenfor kulturminneforvaltningen.

Klima- og miljødepartementet har forvaltningsansvaret for fredede kirker, som for andre fredede kulturminner. Departementet har tatt et særlig ansvar for de 28 stavkirkerne gjennom stavkirkeprogrammet. I tillegg bidrar Riksantikvaren til restaurering av kirkekunst og bruker betydelige ressurser til rådgivning og saksbehandling i forvaltningen av kirkene.

Jeg er enig med komiteen i at det er bekymringsfullt at vedlikeholdstilstanden for mange av kirkene ikke er god.

Komiteens forslag til vedtak i I og II, om å utarbeide en forsterket strategi og i dette arbeidet vurdere opprettelse av et bevaringsprogram etter inspirasjon av stavkirkeprogrammet, mener jeg kan være et godt tiltak.

Som nevnt har Klima- og miljødepartementet tatt et særlig ansvar gjennom stavkirkeprogrammet og kan sammen med Riksantikvaren bidra med verdifulle erfaringer.

For øvrig er jeg glad for at komiteen er enig med meg i at Kulturminnefondet fortsatt skal være et lavterskeltilbud for eiere av verneverdige kulturminner og ikke trekkes inn i en spleiselagsmodell for vedlikehold av kirkene.

Avslutningsvis mener jeg at komiteens forslag til vedtak i I og II kan være gode tiltak til oppfølging av regjeringspartienes politiske plattform om at regjeringen vil bidra til et nasjonalt løft i sikringsarbeidet av fredede og verneverdige kirker.

La meg til sist – om man tenker å feire den i kirken eller ikke – ønske alle en riktig god jul!

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 15.

Presidenten vil foreslå at sakene nr. 16 og 17 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 16 [13:18:46]

Innstilling fra finanskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 Finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland. (Innst. 5 S (2015–2016), jf. Prop. 1 S (2015–2016), Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 2 (2015–2016))

Sak nr. 17 [13:19:31]

Innstilling fra finanskomiteen om ny saldering av statsbudsjettet 2015 (Innst. 150 S (2015–2016), jf. Prop. 34 S (2015–2016))

Presidenten: Etter ønske fra finanskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hans Olav Syversen (KrF) [13:20:27] (komiteens leder og ordfører for sakene): Jeg skal begrense taletiden ytterligere, tror jeg, ved å henvise til at vår egen ramme på både 19, 20 og 22 i realiteten ble debattert da vi behandlet selve statsbudsjettet. Så det har vi i grunnen vært igjennom.

18. des. – 1) Bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 vedrørende rammeområde 19 Tilfeldige utgifter og inntekter, rammeområde 20 1616 Finansadministrasjon mv., rammeområde 22 Utbytte mv., samt garantier under Finansdepartementet, statsbudsjettets 2015 90-poster og kapitlene som gjelder overføring til og fra Statens pensjonsfond utland. 2) Ny saldering av statsbudsjettet

Når det gjelder salderingsproposisjonen, er det enighet om at man ut over det regjeringen foreslår, bevilger 200 mill. kr til nærområdene i og omkring Syria, at dette har et flertall, og at man da innarbeider dette i det endelige salderingsopplegget. Dette var det også debatt om på mandag under utenrikskomiteens omgrupperingsproposisjon.

Jeg skal ut over det bare ta opp en rettelse til innstillingen. Det er falt ut tre romertall i vedtaket på 5 S, men det er altså bare selve tallet som er falt ut. Det er det vi kaller en inkurie, er det ikke det? Dette gjelder rammeområdene 19, 20 og 22, der forslag til bevilgningsvedtak skal påføres romertall I.

Med dette anbefaler jeg komiteens innstillinger, takker komiteen for et godt arbeid, og ønsker både finansminister og president riktig god jul.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:22:21]: Jeg fikk så mange oppmodinger utenfor salen om at jeg burde trekke meg, så da skal jeg være veldig, veldig kjapp.

Vi har lagt inn et par tilleggsmærknader i nysalderingen utenom det regjeringen har gjort. Det ene er at vi har løftet vertskommunetilskuddet mer. Jeg synes det er veldig bra at forlikspartnerne har lagt inn mer penger til bistand. Vi mener det også burde vært lagt inn mer til vertskommunene, for det har vært noe av det som har skjedd i høst som har vært ganske dramatisk for mange kommuner, at man har fått nye, akutte asylplasser på veldig, veldig kort tid, noe som har satt mange kommuner under press. Det vi er redd for over tid hvis vi ikke klarer å få til en bedre finansieringsordning, er at konfliktnivået lokalt når man får nye mottak, kommer til å øke ytterligere.

Vi ser at vi ikke får flertall for det i forbindelse med nysalderingen, men vi hadde et asylforlik og et integreringsforlik i høst som begge deler var veldig bra. I integreringsforliket er det et punkt der det står om kommunenes finansiering at man skal komme tilbake igjen til det, og at man skal gjøre en vurdering inn mot revidert nasjonalbudsjett når det gjelder finansiering av kommunene. Det håper vi alle partier tar på det største alvor – at vi går inn og ser hva de reelle kostnadene er når det gjelder å få mottak, og når det gjelder å integrere nye flyktninger, så vi kan klare å ta den regningen fra statens side. Det er staten som har den sterkeste ryggen, ikke kommunene.

Derfor la vi det inn i nysalderingen. Jeg skal ikke gjenta det som står i 5 S, det har vi debattert før, men jeg kan jo gjenta det jeg synes om utbyttepolitikken, at det er uklokt at man har gjort det man har gjort overfor Statkraft – at man i fjor tilførte mye egenkapital, men at man i år taper det for å få budsjettet til å gå opp. Jeg mener det er en kortsiktig og lite klok eierpolitikk. Spesielt når vi ser at ledigheten er på vei opp, burde vi ha latt Statkraft ha de musklene de trenger for å utvikle ny industri, nye arbeidsplasser og grønn energi på Fosen. Der har vi dessverre tapt, men jeg håper regjeringen ikke legger det som en praksis at man ett år tilfører kapital og neste år taper kapital, for det er ikke god eierstil.

Presidenten: Presidenten mener bestemt at representanten skal ta opp to forslag, ett forslag i hver innstilling.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:24:44]: Det stemmer, president. Takk for det.

Presidenten: Da har representanten tatt opp forslagene han har referert til.

Statsråd Siv Jensen [13:25:00]: Siden de fleste ser ut til å legge bånd på seg i dag, skal jeg også gjøre det, og rett og slett bare kort si at 2015 har vært et utfordrende år. Det har vært mange problemstillinger for både regjering og storting å ta tak i. Nå er vi ved slutten av året, og mange av sakene har funnet minnelige løsninger. Budsjettet for 2016 er definitivt også på plass.

Derfor vil jeg egentlig bare benytte anledningen til å ønske Stortinget en riktig god jul og takke for godt samarbeid gjennom 2015.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [13:25:56]: Først må jeg ønske god jul til finansministeren. Jeg håper hun får lov til å få en fredelig jul, det tror jeg alle trenger etter denne høsten, ikke minst de som er i regjering. Så rause skal vi i opposisjonen være. Jeg skal prøve å ha minst mulig utspill som skaper uro i julehøytiden.

Så er det punkt nummer to, som jeg håper kan få litt mer ro. I vår prøvde vi å stoppe diskusjonen om kemnerkontor. Men så var tydeligvis arbeidsmotivasjonen så høy i finansministerens hjerte at hun tok en ny omkamp om kemnerkontorene i dette budsjettet, og det behandler vi i dag.

Kan vi vente enda en ny omkamp neste høst, eller er denne saken nå endelig forbi?

Statsråd Siv Jensen [13:26:50]: La meg først si at jeg setter stor pris på rausheten til representanten Slagsvold Vedum. Måtte den vare lenge.

La meg deretter si at jeg selvsagt tar til etterretning at Stortinget ikke synes å mene at kemnerreformen er en god reform. Jeg hadde ment og har ment at det ville være lurt av hensyn til vår fremtidige evne til å bekjempe svart økonomi og økonomisk kriminalitet, men jeg tar til etterretning at Stortinget ikke ser det på samme måten, og forholder meg til det.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Sigurd Erlend Reksnes (Sp) [13:27:54]: Eg tenkte eg ville nytte høvet til å seie at den auka tilstrøyinga av asylsøklarar skaper store utfordringar i mange kommunar. Vi i Senterpartiet meiner kommunane sine kostnader til pålagde tenester til bebuarar i asylmottak, transittmottak og akuttmottak må fullfinansierast. Ein ekstern rapport frå 2013 viste at det var eit gap på 70 pst. mellom kommunane sine reelle utgifter og vertskommunetilskotet til helse-, skule- og barnevernstenester m.m. Vertskommunetilskotet er etter dette auka noko, men gjev ikkje på langt nær kostnadsdekning.

Senterpartiet foreslår difor å auke løyvingane for 2015 med 100 mill. kr på kapittel 490 post 60. Denne auken har vi òg foreslått vidareført i 2016 i vårt framlegg til statsbudsjett. Etter gjeldande regelverk vert tilskotet fordelt i form av ein grunnsats per kommune og satsar per mottaksplass. Kommunar som har fått etablert fleire mottak, får éin grunnsats. Tilleggslovinga Senterpartiet foreslår, skal disponerast ved at det vert gjeve eit ekstratilskot på 100 000 kr per mottak utover eitt i dei kommunane som har fleire mottak.

Elles skal den auka tilskotsramma fordelast gjennom å auke satsane per mottaksplass. Dersom ein vil at kommunar skal gjere denne jobben på ein skikkeleg måte, er denne løyvinga heilt nødvendig.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sakene nr. 16 og 17.

Mens Stortinget venter på at vi skal gå til votering, vil statsråd Siv Jensen fremme noen kongelige proposisjoner.

Statsråd Siv Jensen overbrakte 5 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Ole Mic Thommessen gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: Stortinget er da klare til å gå til votering. Stortinget har tidligere i dag votert over sakene nr. 1–12.

Votering i sak nr. 13

Komiteen hadde innstilt:

I

Helse- og omsorgskomiteen skal ha 15 medlemmer.
Næringskomiteen skal ha 15 medlemmer.

II

Storingsrepresentant Audun Lysbakken overføres fra helse- og omsorgskomiteen til kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

Storingsrepresentant Torgeir Knag Fylkesnes overføres fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen til næringskomiteen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 14

Presidenten: Under debatten er det satt frem i alt 24 forslag. Det er

– forslagene nr. 1–3, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og

Miljøpartiet De Grønne

– forslag nr. 4, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne

– forslagene nr. 11–13, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne

– forslag nr. 5, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne

– forslag nr. 6, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne

– forslag nr. 7, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet

– forslag nr. 15, fra Rigmor Andersen Eide på vegne av Kristelig Folkeparti

– forslagene nr. 16–20, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet

– forslagene nr. 21–23, fra Heikki Eidsvoll Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne

– forslagene nr. 8, 9 og 24, fra Heikki Eidsvoll Holmås på vegne av Sosialistisk Venstreparti

– forslag nr. 10, fra Rasmus Hansson på vegne av Miljøpartiet De Grønne

– forslag nr. 25, fra Terje Aasland på vegne av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne

Forslag nr. 25 er gjort tilgjengelig elektronisk for representantene.

Det voteres over forslag nr. 10, fra Miljøpartiet De Grønne.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal plan for systematisk prioritering av naturverdier og naturmangfold opp mot videre utbyggingsbehov for fornybar energi.»

Voteringstavlene viste at det var avgitt 99 stemmer mot og 2 stemmer for forslaget fra Miljøpartiet De Grønne.

(Voteringsutskrift kl. 13.41.19)

Ingvild Kjerkol (A) (fra salen): President! Jeg stemte feil!

Presidenten: Det er hyggelig for ham å få litt støtte før jul, også! (Munterhet i salen)

Vi korrigerer dermed stemmetallet. Det skal være 100 stemmer mot og 1 stemme for forslaget fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget er dermed ikke bifalt.

Det voteres over forslagene nr. 8, 9 og 24, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utlysning av anbudskonkurranse på CCS i Norge i løpet av 2016.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen klargjøre investeringsbeslutning for klargjøring av lager for CO₂ i Nordsjøen i løpet av 2016.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen ikke inngå nye kontrakter om kvotekjøp gjennom CDM-markedet, men i stedet innfri våre juridiske forpliktelser under Kyoto 2 gjennom EUs kvotemarked (ETS).»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 97 mot 4 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 13.41.53)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 21–23, fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen få på plass et regelverk for miljødifferensierte bompenger så snart som mulig, og senest i løpet av vårsesjonen 2016.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede å innlemme partikkelforurensning som en del av beregningsgrunnlaget for engangsvogiften på nye biler, med tanke på mulig innføring i statsbudsjettet for 2017.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene tillatelse til selv å få fastsette nivået på lokalt innførte piggedekkgebyr ut over et minimumsnivå, eller gi kommunene flere ulike satser å velge mellom ved innføring av piggedekkgebyr.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 97 mot 4 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 13.42.12)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 16–20, fra Senterpartiet.

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en permanent ordning med merverdiavgiftskompensasjon knyttet til antikvarisk vedlikehold, rettet mot eiere av bygninger som er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i eiendomsskatteloven, som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven fra kommunal eiendomsskatt.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til andre modeller for skatte- og avgiftslettelser,

som kan bidra til jevnt, godt vedlikehold av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en permanent tilskuddsordning for verdiskapingsarbeid i kulturminnesektoren.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond, slik at fondet innen 2020 har 300 mill. kroner til utdeling årlig.»

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 94 stemmer mot og 6 stemmer for forslagene fra Senterpartiet. (Voteringsutskrift kl. 13.42.32.)

Ingjerd Schou (H) (fra salen): President! Jeg stemte ikke og skulle ha stemt imot!

Presidenten: Vi tar da voteringen om igjen.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Senterpartiet ble med 95 mot 6 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 13.43.33)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 15, fra Kristelig Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en parallell erstatningsordning for frivillig barskogvern, der skogeier i stedet for dagens engangserstatning kan velge erstatning basert på årlig tilvekst og en beregning av den netto inntekt som kunne vært tatt ut dersom skogen ikke hadde vært vernet.

Det er en forutsetning at en slik parallell erstatningsordning følger den vernede eiendommens gårds- og bruksnummer, og blir en del av det framtidige inntektsgrunnlaget for bruket.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kristelig Folkeparti ble med 94 mot 6 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 13.43.53)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 7, fra Arbeiderpartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere et bransjeutvalg der oljeselskap, leverandører og fagbevegelsen deltar – med den målsetting å videreføre arbeidet med Integrerte Operasjoner etter de intensjoner som ble etablert i 2004, da dette ble igangsatt.»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 68 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.44.12)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 6, fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå og forenkle den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene, slik at det er husholdningenes gevinst av energieffektiviseringstiltakene som gir uttelling i støtteordningen.»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne ble med 67 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.44.34)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 5, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre vurderingen av å inkludere topplast i det varslede forbudet mot fossil oppvarming med olje snarest, slik at det kan inkluderes i det varslede lovforbudet som nå utarbeides.»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 64 mot 37 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.45.17)

Presidenten: Det votes over forslagene nr. 1–3 og nr. 11–13, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for plugging og fjerning av installasjoner som sikrer forutsigbarhet, bidrar til forskning og utvikling, bedre koordinering mellom myndigheter, operatører og leverandører som kan bidra til et mer optimalt kostnadsnivå for operatører og samfunnet.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utvide den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene til også å omfatte boligbyggelag og boligselskap.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen etablere minimum ett fullskalaanlegg for CO₂-håndtering innen 2020 – med program og virkemidler for å forsterke satsingen og

muligheten for å realisere flere slike anlegg fram til 2025.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget med tiltak for å bedre luftkvaliteten i byene i løpet av vårsesjonen 2016.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen endre de nasjonale målene for NO₂ og svevestøv slik fagetatene har anbefalt.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avsette 5 mill. kroner fra kap 1400 post 76 til det norske bidraget i forbindelse med utarbeidelse av IPCCs 6. hovedrapport.»

Votering:

Forslagene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 58 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.45.46)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 25, fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i revidert nasjonalbudsjett legge fram forslag om en langsiktig utbyttepolitikk for Statkraft SF som gir selskapet økt kapitaltilgang slik at internasjonale fornybare energiprojekter og prosjekter innen havvind kan realiseres.»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 58 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.46.10)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 4, fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i sitt oppdragsbrev til Enova stille krav om at effektkravet økes til 120 kw, og samtidig sikre at elektrisitetsnettet i tilknytning til utbygging av ladestasjoner har tilstrekkelig med kapasitet.»

Votering:

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 58 mot 43 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.46.37)

Komiteen hadde innstilt:

A
Rammeområde 12
(Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	168 257 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under postene 70 og 72</i>	24 450 000	
	50	Overføring til Sametinget, <i>kan</i> <i>overføres</i>	498 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	2 550 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	42 800 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under</i> <i>post 21</i>	2 000 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	259 986 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ..	185 732 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon	338 356 000	
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	3 000 000	
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, <i>kan overføres</i>	10 600 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	507 328 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ..	93 050 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan</i> <i>overføres, kan nyttes under postene</i> <i>60 og 72</i>	369 484 000	
	45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 900 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under</i> <i>postene 22 og 72</i>	14 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under</i> <i>postene 22 og 60</i>	2 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	6 600 000	
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	50	Overføring til Energifondet	1 566 000 000	
1830		Forskning og næringsutvikling		
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres, kan nyttes</i> <i>under post 71</i>	23 356 000	
	50	Overføring til Norges forskningsråd	848 612 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	31 300 000	
	71	Tilskudd til Norges geotekniske institutt, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	3 000 000	
	72	Tilskudd til INTSOK	20 200 000	
	73	Tilskudd til INTPOW	6 000 000	
1840		CO ₂ -håndtering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 74</i>	44 990 000	
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	254 600 000	
	70	Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 74</i>	127 074 000	
	71	Forskningstjenester, TCM DA, <i>kan overføres</i>	1 806 000 000	
	74	Transport av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	8 000 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer	29 000 000 000	
2490		NVE Anlegg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-68 000 000	
		2 Driftsutgifter	63 700 000	
		3 Avskrivninger	4 000 000	
		4 Renter av statens kapital	300 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 500 000	
		Totale utgifter		35 801 223 000
Inntekter				
4800		Olje- og energidepartementet		
	3	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	1 998 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 450 000	
4810		Oljedirektoratet		
	1	Gebyrinntekter	15 328 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	124 856 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 280 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter	71 460 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	88 858 000	
	40	Flom- og skredforebygging	29 000 000	
4825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	85	Fondsavkastning	1 636 000 000	
4840		CO ₂ -håndtering		
	80	Renter, TCM DA	25 000 000	
	86	Avdrag, TCM DA	1 236 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	153 400 000 000	
		2 Driftsutgifter	-32 000 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 500 000 000	
		4 Avskrivninger	-23 700 000 000	
		5 Renter av statens kapital	-4 000 000 000	92 200 000 000
	30	Avskrivninger	23 700 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	80	Renter av statens kapital	4 000 000 000	
5490		NVE Anlegg		
	1	Salg av utstyr mv.	200 000	
		Totale inntekter		123 140 430 000

Presidenten: Presidenten antar at Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 58 mot 43 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.47.06)

Videre var innstilt under rammeområde 12 A:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1800 post 21	kap. 4800 post 3
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 1830 post 22	kap. 4830 post 10
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen under kap. 1815 Petoro AS, post 73 Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel med inntil 35 mill. kroner til utgifter som påløper i forbindelse med utvinningstillatelser som skal fordeles mellom deltakerne i utvinningstillatelse etter deltakerandel.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2016 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og ut-

gifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.

2. kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

V

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. Avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	126 mill. kroner
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	32,6 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Energifondet	400 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel	100 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	22	Flom- og skredforebygging	100 mill. kroner
1830		Forskning og næringsutvikling	
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	10 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Gassnova SF	20 mill. kroner

VIII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan gi Gassco AS garanti innenfor en samlet ramme på inntil 1 mrd. kroner for skader og tap ved mottaksterminalene på kontinentet som har oppstått som følge av forsettlige handlinger hos ledende personell i Gassco AS.

IX

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

X

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

XI

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en preinteressentskapsfase.

XII

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XIII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XIV

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003–2004) kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.

3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XVI

Overdragelse av andeler i rørledninger til Gassled

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled. Statens andel i Gassled skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XVII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen i 2016 skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

XVIII

Lån til TCM DA

Stortinget samtykker i at lån til TCM DA aktiveres i statens kapitalregnskap.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

B

**Rammeområde 13
(Miljø)**

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Driftsutgifter	310 501 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	479 351 000	
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	216 419 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	45 732 000	
	62	Den naturlige skolesekken	3 323 000	
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	10 290 000	
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenn-nyttige miljøstiftelser	59 233 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Internasjonale organisasjoner	48 509 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 116 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	53 305 000	
1410	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	17 480 000	
	21	Miljøforskning og miljøovervåking	221 713 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	184 844 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	196 973 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 705 000	
	54	Artsprosjektet m.m.	29 971 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	47 170 000	
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	11 900 000	
1420	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene .. Miljødirektoratet	9 433 000	
	1	Driftsutgifter	596 440 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	166 580 000	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	277 943 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	142 726 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	34 460 000	
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	62 848 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	2 392 000	
	33	Statlige erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i>	1 562 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	32 580 000	
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	392 112 000	
	37	Skogplanting, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	38	Restaurering av myr, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 622 000	
	61	Tilskudd til klimatilpassingstiltak, <i>kan overføres</i>	104 058 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	170 568 000	
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	33 255 000	
	71	Marin forsøpling	15 290 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	144 837 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i> .	70 051 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	523 728 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	420 000 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	64 827 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	10 885 000	
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	157 821 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	650 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	26 261 000	
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	64 989 000	
	84	Internasjonalt samarbeid	4 834 000	
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	51 278 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	5 219 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	14 278 000	
1424		Mareano		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	32 932 000	
1425		Vilt- og fisketiltak		
	1	Driftsutgifter	12 798 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	26 100 000	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i> .	11 000 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i> ...	30 600 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	129 450 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	39 899 000	
	22	Bevaringsoppgaver, <i>kan overføres</i>	24 500 000	
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid .	3 471 000	
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	2 116 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	30 164 000	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	122 015 000	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	54 045 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	45 952 000	
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i> ...	101 883 000	
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene, <i>kan overføres</i>	10 757 000	
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	52 036 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	87 094 000	
1471		Norsk Polarinstitut		
	1	Driftsutgifter	200 506 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> ...	67 535 000	
	50	Stipend	506 000	
1472		Svalbard miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	14 638 000	
1474		Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	24 105 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 000 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 910 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	200 000 000	
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	290 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	93 689 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 673 598 000	
2465		Statens kartverk		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-1 217 876 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 198 747 000	
		3 Avskrivninger	19 155 000	
		4 Renter av statens kapital	-26 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 394 000	
		Totale utgifter		9 805 045 000
I n n t e k t e r				
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Gebyrinntekter tinglysing	421 715 000	
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter	407 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 673 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	1 166 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	37 311 000	
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger	28 330 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 122 000	
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 714 000	
	9	Internasjonale oppdrag	62 173 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	4 268 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 209 000	
4471		Norsk Polarinstitut		
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 585 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	58 336 000	
	21	Inntekter, Antarktis	13 030 000	
4481		Salg av klimavoter		
	1	Salgsinntekter	1 854 050 000	
		Totale inntekter		2 510 089 000

Presidenten: Presidenten antar at Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 57 mot 43 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 13.47.48)

Videre var innstilt under rammeområde 13 B og C I, II, III:

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan:

1.

overskride bevilgningen under

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 595 post 1

kap. 3595 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubrukte inntekter fra slikt salg kan tas med ved utregning av overført beløp.

III

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan omdisponere inntil 15 mill. kroner mellom kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 1 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, og kap. 2465

Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan fravike spesifikasjonene under kap. 2465 Statens kartverk, post 24 Driftsresultat, ved bruk av reguleringsfondet.

V

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 250 mill. kroner.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 1, 4, 6, 8 og 9
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at:

1. Klima- og miljødepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorarer, transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.
2. Klima- og miljødepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som tilsvarer

inntekter fra salg av klimakvoter som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

VIII

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter ved bruk av Kyoto-mekanismene innenfor en samlet ramme på 2 000 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

IX

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	19,0 mill. kroner
	31	Tiltak i verneområder	3,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	22	Bevaringsoppgaver	7,0 mill. kroner

X

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55,0 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	8,8 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt vern	11,2 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	1,0 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	116,4 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3,0 mill. kroner
	85	Naturinformasjonssentre	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	4,0 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap ...	30,0 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10,0 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10,0 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	12,0 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	10,0 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	953,0 mill. kroner

XI

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan pådra forpliktelser for framtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 151,7 mill. kroner.

XII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility, Forest Investment Program og BioCarbon Fund plus.
2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.

XIII

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482 post 73 kan benyttes til tiltak som avtales mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

C

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om varig flomvern i Opovassdraget i løpet av 2016, hvor alle aktuelle tiltak, inkludert konsesjonsbehandling av nedre del av vassdraget, vurderes.

II

Stortinget ber regjeringen legge fram en sak for Stortinget som belyser status for bestanden av anadrome laksefisker, og hvordan forvaltningen og formidling av kunnskap kan styrkes for å sikre en bærekraftig utvikling.

III

Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding om avfallspolitikk og den sirkulære økonomien.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 15

Komiteen hadde innstilt:

I

Stortinget ber regjeringen, i henhold til sektorprinsippet, utarbeide en forsterket strategi for hvordan steinkirker fra middelalderen, fredede etterreformatoriske kirker og særlig viktige kirker fra etter 1650 kan sikres et forsvarlig vedlikeholdsnivå.

II

Stortinget ber regjeringen i strategiarbeidet vurdere om det bør opprettes bevaringsprogrammer etter inspirasjon fra Riksantikvarens «stavkirkeprogram», innenfor rammen av dagens sektoransvar.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

III

Stortinget ber regjeringen utrede om et eget fond for statlig medvirkning til vedlikehold av historiske kirkebygg kan være hensiktsmessig, herunder omfang, kapital og forvaltningsregime for et slikt kirkelig kulturminnefond.

Presidenten: Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre har varslet at de vil stemme imot.

Komiteen hadde innstilt:

A.

Rammeområde 19
(Tilfeldige utgifter og inntekter)

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2309		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	4 400 000 000	
		Totale utgifter		4 400 000 000
Inntekter				
5309		Tilfeldige inntekter		
	29	Ymse	150 000 000	
		Totale inntekter		150 000 000

Votering:

Komiteens innstilling ble med 52 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.48.41)

Videre var innstilt:

IV

Dokument 8:110 S (2014–2015) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Geir Jørgen Bekkevold, Anders Tyvand og Anne Tingelstad Wøien om sterkere statlig satsing på vedlikehold av verneverdige kirker – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 16

Presidenten: Under debatten har Trygve Slagsvold Vedum satt frem et forslag på vegne av Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Statistisk sentralbyrå viderefører sin virksomhet i Kongsvinger slik at ikke et viktig kompetansmiljø i denne byen gradvis sentraliseres til Oslo.»

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 92 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.49.45)

B.
Rammeområde 20
(Finansadministrasjon mv.)

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1600		Finansdepartementet		
	1	Driftsutgifter	332 258 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	60 496 000	
	70	Forskning på og allmennopplysning om finansmarkedet	13 400 000	
1602		Finanstilsynet		
	1	Driftsutgifter	332 444 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	18 500 000	
1605		Direktoratet for økonomistyring		
	1	Driftsutgifter	323 428 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	24 700 000	
1608		Tiltak for å styrke statlig økonomi- og prosjektstyring		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	15 664 000	
1610		Tolletaten		
	1	Driftsutgifter	1 289 516 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	78 000 000	
1618		Skatteetaten		
	1	Driftsutgifter	5 113 954 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	185 100 000	
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	293 600 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, a-ordningen	83 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	107 400 000	
	70	Tilskudd	3 200 000	
1620		Statistisk sentralbyrå		
	1	Driftsutgifter	504 454 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	215 678 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	21 800 000	
1632		Kompensasjon for merverdiavgift		
	61	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>overslagsbevilgning</i>	20 350 000 000	
	72	Tilskudd til private og ideelle virksomheter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 890 000 000	
1633		Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	5 489 700 000	
1650		Statsgjeld, renter mv.		
	1	Driftsutgifter	42 820 000	
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	10 698 000 000	
1670		Avsetninger til Den nordiske investeringsbank		
	50	Tapsfond for miljølåneordningen	20 000 000	
		Totale utgifter		47 507 212 000
Inntekter				
4600		Finansdepartementet		
	2	Diverse refusjoner	698 000	
4602		Finanstilsynet		
	3	Prospektkontrollgebyrer	10 180 000	
	86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv.	500 000	
4605		Direktoratet for økonomistyring		
	1	Økonomitjenester	41 900 000	
4610		Tolletaten		
	1	Særskilt vederlag for tolltjenester	6 588 000	
	2	Andre inntekter	1 694 000	
	4	Diverse refusjoner	2 494 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	5	Refusjon fra Avinor AS	26 826 000	
	85	Overtredelsesgebyr – valutadeklarerer	7 000 000	
4618		Skatteetaten		
	1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr	69 000 000	
	2	Andre refusjoner	43 316 000	
	3	Andre inntekter	46 310 000	
	5	Gebyr for utleggsforretninger	44 000 000	
	7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser	2 400 000	
	11	Gebyr på kredittdeklarasjoner	18 362 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning	240 000 000	
	86	Bøter, inndragninger mv.	1 311 800 000	
	87	Trafikantsanksjoner	70 000 000	
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret	248 000 000	
	89	Overtredelsesgebyr	4 400 000	
4620		Statistisk sentralbyrå		
	2	Oppdragsinntekter	218 972 000	
	85	Tvangsmulkt	15 000 000	
5351		Overføring fra Norges Bank		
	85	Overføring	14 800 000 000	
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift		
	30	Avskrivninger	1 181 159 000	
5603		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift		
	80	Renter av statens faste kapital	76 753 000	
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer		
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank	236 800 000	
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	200 000	
	82	Av innenlandske verdipapirer	1 719 300 000	
	83	Av alminnelige fordringer	25 000 000	
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter	138 200 000	
	86	Renter av lån til andre stater	100 000	
		Totale inntekter		20 606 952 000

Presidenten: Presidenten antar at Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil stemme imot.

Videre var innstilt under rammeområde 20 B:

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 58 mot 43 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.50.16)

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2016 kan:
1.

overskride bevilgningen under

kap. 1600 post 1
kap. 1600 post 21
kap. 1605 post 1
kap. 1610 post 1
kap. 1618 post 1
kap. 1618 post 1

mot tilsvarende merinntekter under

kap. 4600 post 2
kap. 4600 post 2
kap. 4605 post 1
kap. 4610 postene 1, 4 og 5
kap. 4618 post 2
kap. 4618 post 3

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen til oppdragsvirksomhet på kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle

driftsutgifter, med et beløp som tilsvarer alle merinntektene på kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 2 Oppdragsinntekter.

Ubrukte merinntekter og eventuelle mindreinntekter kan regnes med ved utregning av overførbart beløp på posten.

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvalt-

ningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2016 kan foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1602		Finanstilsynet	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	10 mill. kroner
1610		Tolletaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	40 mill. kroner
1618		Skatteetaten	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	35 mill. kroner

IV

Fullmakt til å inngå avtaler om investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2016 kan gjennomføre de investeringsprosjektene som er omtalt i Prop. 1 S (2015–2016) under kap. 1618 Skatteetaten, post 22 Større IT-prosjekter, innenfor de kostnadsrammer som der er angitt.

V

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2016 kan gi garantier for:

1. grunnkapitalen til Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 1 243 659 651 euro.
2. lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 329 309 000 euro.
3. miljølån gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 57 354 136 euro.

VI

Fullmakt til fortsatt bobehandling

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet for 2016 kan bestemme at det under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 21,3 mill. kroner. Utbetalinger dekkes av bevilgningen under kap. 1618 Skatteetaten, post 21 Spesielle driftsutgifter.

VII

Fullmakt til å korrigere uoppklarte differanser og feilposter i tidligere års statsregnskap

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2016 i enkeltsaker kan korrigere uoppklarte differanser i regnskapene og feilposter i statsregnskapet som gjelder tidligere års regnskaper, ved postering over konto for forskyvninger i balansen i statsregnskapet i det inneværende års regnskap. Fullmakten gjelder inntil 1 mill. kroner.

VIII

Nettobudsjetteringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2016 kan:

1. trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap. 4610 Tolletaten, post 2 Andre inntekter.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 1 Driftsutgifter, refusjoner av fellesutgifter og liknende der Skatteetaten framleier lokaler.
3. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1618 Skatteetaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, refusjoner fra andre offentlige institusjoner for investeringer Skatteetaten gjør i samarbeid med disse.

IX

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf. folketrygdlovens § 23-10, gis med 127 243 964 000 kroner, hvorav 18 050 673 000 kroner gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf. § 23-10 tredje ledd.

Voter ing :

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Videre var innstilt:

C.
Rammeområde 22
(Utbytte mv.)

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
5611		Aksjer i NSB AS		
	85	Utbytte	595 000 000	
5616		Kommunalbanken AS		
	85	Aksjeutbytte	417 000 000	
5618		Aksjer i Posten Norge AS		
	85	Utbytte	320 000 000	
5622		Aksjer i Avinor AS		
	85	Utbytte	500 000 000	
5623		Aksjer i Baneservice AS		
	85	Utbytte	8 300 000	
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge		
	80	Renter på lån fra statskassen	200 000 000	
	81	Rentemargin, innovasjonslånordningen	6 000 000	
	86	Utbytte fra investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa	500 000	
5631		Aksjer i AS Vinmonopolet		
	85	Statens overskuddsandel	25 800 000	
	86	Utbytte	2 000	
5651		Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet		
	85	Utbytte	5 000 000	
5652		Statskog SF – renter og utbytte		
	80	Renter	4 500 000	
	85	Utbytte	20 000 000	
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning		
	85	Utbytte	13 308 000 000	
5680		Statnett S F		
	85	Utbytte	240 000 000	
5685		Aksjer i Statoil ASA		
	85	Utbytte	15 382 000 000	
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		
	85	Utbytte	88 300 000	
5693		Utbytte av aksjer i diverse selskaper mv.		
	85	Utbytte fra Folketrygdfondet	1 400 000	
		Totale inntekter		31 121 802 000

D.
Vedtak utenfor rammeområdene
a.
Statens pensjonsfond utland

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
2800		Statens pensjonsfond utland		
	50	Overføring til fondet	204 087 000 000	
		Totale utgifter		204 087 000 000
Inntekter				
5800		Statens pensjonsfond utland		
	50	Overføring fra fondet	208 994 411 000	
		Totale inntekter		208 994 411 000

b.
Lånetransaksjoner mv.

I

På statsbudsjettet for 2015 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
100		Utenriksdepartementet		
	90	Lån til norske borgere i utlandet	360 000	
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner		
	90	Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB)	175 000 000	
161		Næringsutvikling		
	95	NORFUND – grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	1 125 000 000	
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	90	Utlån, <i>overslagsbevilgning</i>	6 200 000 000	
1331		Infrastrukturfond		
	95	Innskudd av fondskapital	30 000 000 000	
1356		Infrastrukturforetak jernbane		
	96	Aksjekapital	100 000	
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	95	Kapitalinnskudd	14 250 000 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning		
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i>	24 343 146 000	
2412		Husbanken		
	90	Lån fra Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	16 791 000 000	
2421		Innovasjon Norge		
	90	Lån fra statskassen til utlånsvirksomhet, <i>overslagsbevilgning</i>	42 900 000 000	
	95	Såkorfond Agder-Telemark, egenkapital	127 500 000	
2426		Siva S F		
	90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	
2429		Eksporthkredit Norge AS		
	90	Utlån	15 000 000 000	
		Totale utgifter		150 962 106 000
I n n t e k t e r				
3100		Utenriksdepartementet		
	90	Tilbakebetaling av nødlån fra utlandet	318 000	
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse		
	90	Tilbakebetaling av lån	17 000 000 000	
3732		Regionale helseforetak		
	90	Avdrag på investeringslån tom. 2007	663 000 000	
3950		Forvaltning av statlig eierskap		
	96	Salg av aksjer	25 000 000	
4162		Statskog SF – forvaltning av statlig eierskap		
	90	Avdrag på lån	10 000 000	
4312		Oslo Lufthavn AS		
	90	Avdrag på lån	444 400 000	
4322		Svinesundsforbindelsen AS		
	90	Avdrag på lån	25 000 000	
5310		Statens lånekasse for utdanning		
	90	Redusert lån og rentegjeld	8 914 712 000	
	93	Omgjøring av utdanningslån til stipend	5 689 308 000	
5312		Husbanken		
	90	Avdrag	11 000 000 000	
5325		Innovasjon Norge		
	90	Avdrag på utestående fordringer	42 500 000 000	
	91	Tilbakeført kapital, såkorfond	10 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5326		Siva SF		
	90	Avdrag på utestående fordringer	50 000 000	
5329		Eksportkreditt Norge AS		
	90	Avdrag på utestående fordringer	10 200 000 000	
5341		Avdrag på utestående fordringer		
	95	Avdrag på lån til andre stater	300 000	
5999		Statslånemidler		
	90	Lån	54 430 068 000	
		Totale inntekter		150 962 106 000

Presidenten: Presidenten antar at Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble bifalt med 58 mot 43 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.51.00)

Videre var innstilt under rammeområde 22 D:

II

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen under kap. 100 Utenriksdepartementet, post 90 Lån til norske borgere i utlandet, ved behov for bistand fra aktuelle transportselskaper ved evakuering av norske borgere i kriserammede land. Fullmakten gjelder i de tilfeller og på de betingelser som gjelder for denne typen bistand.

III

Deltakelse i kapitaløkninger i internasjonale banker og fond

Stortinget samtykker i at Norge deltar i de første kapitalinnskuddene i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB) med en innbetalt andel tilsvarende motverdien i norske kroner på innbetalingstidspunktet av til sammen USD 110 mill., innbetalt i fem årlige bidrag, og gir garantier tilsvarende USD 440 mill. for perioden 2016–2020. Innbetalingen belastes kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner, post 90 Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB).

IV

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i statsbudsjettet for 2016 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. inntil 350 mill. kroner på kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2017 til kommuner.
2. inntil 50 mill. kroner på kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner, post 90 Forskudd på rammetilskudd som forskudd på rammetilskudd for 2017 til fylkeskommuner.

V

Husbankens låneramme

Stortinget samtykker i at Husbanken i 2016 kan gi tilsagn om lån for 18 mrd. kroner. Lånene vil bli utbetalt i 2016 og senere år.

VI

Utbetaling under garantiordninger (trekkfullmakter)

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan foreta utbetalinger til Garantiinstituttet for eksportkreditt uten bevilgning i den utstrekning behovet for utbetalinger under byggelånsgarantiordningen overstiger innestående likvide midler tilknyttet ordningen, men slik at saldoen for nytt og gammelt trekk på trekkfullmaktskontoen ikke overstiger 600 mill. kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap. 2460 Garantiinstituttet for eksportkreditt, post 91 Utbetaling iflg. trekkfullmakt – byggelånsgarantiordning.

VII

Fullmakt til å overskride

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen under kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS, post 90 Utlån, til utbetaling av lån under den statlige eksportkredittdordningen, men slik at utlån i 2016 ikke overstiger 45 mrd. kroner.

VIII

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 90 Lån til Norpipe Oil AS, med inntil 25 mill. kroner til utlån til Norpipe Oil AS.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 17

Presidenten: Under debatten har Trygve Slagsvold Vedum satt frem et forslag på vegne av Senterpartiet.

Forslaget lyder:

I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
164	70	Fred, forsoning og demokrati Fred, forsoning og demokratiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 524 600 000 til kr 546 100 000	21 500 000
440	1	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 13 770 905 000 til kr 13 790 905 000	20 000 000
490	60	Utlendingsdirektoratet Tilskudd til vertskommuner for asylmottak, forhøyes med fra kr 372 204 000 til kr 472 204 000	100 000 000
572	64	Rammetilskudd til fylkeskommuner Skjønnstilskudd, forhøyes med fra kr 627 000 000 til kr 727 000 000	100 000 000
1820	22	Norges vassdrags- og energidirektorat Flom- og skredforebygging, forhøyes med fra kr 336 404 000 til kr 386 404 000	50 000 000
5800	50	Statens pensjonsfond utland Overføring fra fondet, forhøyes med fra kr 174 224 510 000 til kr 186 388 882 000	12 164 372 000

Votering:

Forslaget fra Senterpartiet ble med 95 mot 6 stemmer
ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.51.43)

Komiteen hadde innstilt:

I

I statsbudsjettet for 2015 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
21	1	Statsrådet: Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 161 449 000 til kr 163 549 000	2 100 000
41	1	Stortinget: Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 892 600 000 til kr 885 200 000	7 400 000
	70	Tilskudd til partigruppene, nedsettes med fra kr 174 000 000 til kr 172 100 000	1 900 000
	73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner, forhøyes med fra kr 14 000 000 til kr 14 300 000	300 000
45	1	Nasjonal institusjon for menneskerettigheter: Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 9 300 000 til kr 6 300 000	3 000 000
1600	21	Finansdepartementet: Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 51 545 000 til kr 50 888 000	657 000
1610	1	Toll- og avgiftsetaten: Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 1 572 592 000 til kr 1 553 292 000	19 300 000
1618	1	Skatteetaten: Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 4 956 576 000 til kr 4 951 576 000	5 000 000
1620	1	Statistisk sentralbyrå: Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 524 375 000 til kr 522 633 000	1 742 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, forhøyes med</i>	1 742 000
		fra kr 210 692 000 til kr 212 434 000	
1650		Statsgjeld, renter mv.:	
	89	Renter og provisjon mv. på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning,</i> <i>nedsattes med</i>	1 724 260 000
		fra kr 12 872 000 000 til kr 11 147 740 000	
2309		Tilfeldige utgifter:	
	1	Driftsutgifter, <i>nedsattes med</i>	7 408 133 000
		fra kr 7 458 133 000 til kr 50 000 000	
2315		Lønnsregulering for arbeidstakere i det statlige tariffområdet:	
	1	Driftsutgifter, <i>forhøyes med</i>	3 533 000
		fra kr -3 533 000 til kr 0	
2800		Statens pensjonsfond utland:	
	50	Overføring til fondet, <i>nedsattes med</i>	75 273 000 000
		fra kr 303 955 000 000 til kr 228 682 000 000	
Inntekter			
3024		Regjeringsadvokaten:	
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker, <i>forhøyes med</i>	4 600 000
		fra kr 14 400 000 til kr 19 000 000	
3041		Stortinget:	
	3	Leieinntekter, <i>nedsattes med</i>	500 000
		fra kr 900 000 til kr 400 000	
4600		Finansdepartementet:	
	2	Diverse refusjoner, <i>nedsattes med</i>	399 000
		fra kr 499 000 til kr 100 000	
4602		Finanstilsynet:	
	86	Vinningsavståelse og overtredelsesgebyr mv., <i>forhøyes med</i>	1 300 000
		fra kr 500 000 til kr 1 800 000	
4610		Toll- og avgiftsetaten:	
	5	Refusjon fra Avinor AS, <i>nedsattes med</i>	19 300 000
		fra kr 36 400 000 til kr 17 100 000	
4618		Skatteetaten:	
	1	Refunderte utleggs- og tinglysningsgebyr, <i>nedsattes med</i>	7 000 000
		fra kr 67 000 000 til kr 60 000 000	
	2	Andre refusjoner, <i>forhøyes med</i>	3 000 000
		fra kr 42 433 000 til kr 45 433 000	
	3	Andre inntekter, <i>nedsattes med</i>	8 000 000
		fra kr 39 000 000 til kr 31 000 000	
	5	Gebyr for utleggsforretninger, <i>forhøyes med</i>	4 000 000
		fra kr 40 000 000 til kr 44 000 000	
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning, <i>forhøyes med</i>	50 000 000
		fra kr 240 000 000 til kr 290 000 000	
	88	Forsinkelsesgebyr, Regnskapsregisteret, <i>forhøyes med</i>	60 000 000
		fra kr 200 000 000 til kr 260 000 000	
	89	Overtredelsesgebyr, <i>forhøyes med</i>	11 500 000
		fra kr 2 500 000 til kr 14 000 000	
4620		Statistisk sentralbyrå:	
	2	Oppdragsinntekter, <i>forhøyes med</i>	1 742 000
		fra kr 213 892 000 til kr 215 634 000	
	85	Tvangsmulkt, <i>forhøyes med</i>	2 000 000
		fra kr 15 000 000 til kr 17 000 000	
5309		Tilfeldige inntekter:	
	29	Ymse, <i>forhøyes med</i>	200 000 000
		fra kr 250 000 000 til kr 450 000 000	
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift:	
	30	Avskrivninger, <i>forhøyes med</i>	46 700 000
		fra kr 1 140 735 000 til kr 1 187 435 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner
5501		Skatter på formue og inntekt:	
	70	Toppskatt mv., n e d s e t t e s med fra kr 34 676 000 000 til kr 33 600 000 000	1 076 000 000
	72	Fellesskatt, n e d s e t t e s med fra kr 224 338 000 000 til kr 205 800 000 000	18 538 000 000
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum:	
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt, n e d s e t t e s med fra kr 64 700 000 000 til kr 40 900 000 000	23 800 000 000
	72	Særskatt på oljeinntekter, n e d s e t t e s med fra kr 100 500 000 000 til kr 67 200 000 000	33 300 000 000
	74	Arealavgift mv., f o r h ø y e s med fra kr 1 800 000 000 til kr 1 900 000 000	100 000 000
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:	
	70	CO ₂ -avgift i petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen, n e d s e t t e s med fra kr 6 600 000 000 til kr 4 900 000 000	1 700 000 000
5511		Tollinntekter:	
	70	Toll, f o r h ø y e s med fra kr 3 000 000 000 til kr 3 100 000 000	100 000 000
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter, f o r h ø y e s med fra kr 200 000 000 til kr 240 000 000	40 000 000
5521		Merverdiavgift:	
	70	Merverdiavgift, n e d s e t t e s med fra kr 256 165 000 000 til kr 252 000 000 000	4 165 000 000
5526		Avgift på alkohol:	
	70	Avgift på alkohol, f o r h ø y e s med fra kr 12 600 000 000 til kr 12 740 000 000	140 000 000
5531		Avgift på tobakkvarer mv.:	
	70	Avgift på tobakkvarer mv., n e d s e t t e s med fra kr 7 200 000 000 til kr 7 075 000 000	125 000 000
5536		Avgift på motorvogner mv.:	
	71	Engangsavgift, n e d s e t t e s med fra kr 18 534 000 000 til kr 18 100 000 000	434 000 000
	72	Årsavgift, n e d s e t t e s med fra kr 10 300 000 000 til kr 10 190 000 000	110 000 000
	73	Vektårsavgift, n e d s e t t e s med fra kr 380 000 000 til kr 352 000 000	28 000 000
	75	Omregistreringsavgift, f o r h ø y e s med fra kr 1 320 000 000 til kr 1 360 000 000	40 000 000
5538		Veibruksavgift på drivstoff:	
	70	Veibruksavgift på bensin, f o r h ø y e s med fra kr 5 692 000 000 til kr 5 750 000 000	58 000 000
	71	Veibruksavgift på autodiesel, n e d s e t t e s med fra kr 10 730 000 000 til kr 10 500 000 000	230 000 000
5541		Avgift på elektrisk kraft:	
	70	Avgift på elektrisk kraft, n e d s e t t e s med fra kr 8 955 000 000 til kr 8 400 000 000	555 000 000
5542		Avgift på mineralolje mv.:	
	70	Grunnavgift på mineralolje mv., f o r h ø y e s med fra kr 1 847 000 000 til kr 1 850 000 000	3 000 000
	71	Avgift på smøreolje mv., f o r h ø y e s med fra kr 98 000 000 til kr 108 000 000	10 000 000
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.:	
	70	CO ₂ -avgift, n e d s e t t e s med fra kr 6 402 500 000 til kr 5 700 000 000	702 500 000
	71	Svovelavgift, n e d s e t t e s med fra kr 36 000 000 til kr 28 000 000	8 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall:	
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall, n e d s e t t e s med fra kr 5 000 000 til kr 4 000 000	1 000 000
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:	
	70	Trikloretan (TRI), f o r h ø y e s med fra kr 1 000 000 til kr 6 000 000	5 000 000
5548		Miljøavgift på visse klimagasser:	
	70	Avgift på hydrofluorkarboner (HFK) og perfluorkarboner (PFK), n e d s e t t e s med fra kr 418 000 000 til kr 340 000 000	78 000 000
5549		Avgift på utslipp av NO _x :	
	70	Avgift på utslipp av NO _x , f o r h ø y e s med fra kr 38 000 000 til kr 47 000 000	9 000 000
5551		Avgift knyttet til mineralvirksomhet:	
	71	Avgift knyttet til undersøkelses- og utvinningsrett av mineraler etter mineralloven, n e d s e t t e s med fra kr 4 000 000 til kr 3 000 000	1 000 000
5555		Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.:	
	70	Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv., n e d s e t t e s med fra kr 1 425 000 000 til kr 1 340 000 000	85 000 000
5556		Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.:	
	70	Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv., f o r h ø y e s med fra kr 1 830 000 000 til kr 1 950 000 000	120 000 000
5557		Avgift på sukker mv.:	
	70	Avgift på sukker mv., n e d s e t t e s med fra kr 210 000 000 til kr 200 000 000	10 000 000
5559		Avgift på drikkevareemballasje:	
	70	Grunnavgift på engangsemballasje, f o r h ø y e s med fra kr 1 500 000 000 til kr 1 620 000 000	120 000 000
	71	Miljøavgift på kartong, f o r h ø y e s med fra kr 60 000 000 til kr 66 000 000	6 000 000
	72	Miljøavgift på plast, f o r h ø y e s med fra kr 30 000 000 til kr 34 000 000	4 000 000
	73	Miljøavgift på metall, n e d s e t t e s med fra kr 5 000 000 til kr 4 000 000	1 000 000
	74	Miljøavgift på glass, f o r h ø y e s med fra kr 80 000 000 til kr 88 000 000	8 000 000
5565		Dokumentavgift:	
	70	Dokumentavgift, f o r h ø y e s med fra kr 7 700 000 000 til kr 8 500 000 000	800 000 000
5583		Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser:	
	70	Avgift på frekvenser mv., n e d s e t t e s med fra kr 306 700 000 til kr 281 300 000	25 400 000
5584		Andre avgifter:	
(Nytt)	70	Etterslep, netto tilbakebetaling av utgåtte avgifter, b e v i l g e s med	-6 200 000
5603		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift:	
	80	Renter av statens faste kapital, f o r h ø y e s med fra kr 83 223 000 til kr 83 312 000	89 000
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:	
	80	Av statskassens foliokonto i Norges Bank, n e d s e t t e s med fra kr 435 000 000 til kr 0	435 000 000
	81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta, f o r h ø y e s med fra kr 200 000 til kr 700 000	500 000
	82	Av innenlandske verdipapirer, f o r h ø y e s med fra kr 1 760 400 000 til kr 1 787 400 000	27 000 000
	83	Av alminnelige fordringer, f o r h ø y e s med fra kr 25 000 000 til kr 30 000 000	5 000 000
	84	Av driftskreditt til statsbedrifter, n e d s e t t e s med fra kr 253 400 000 til kr 194 060 000	59 340 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
5692	85	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank: Utbytte, f o r h ø y e s med fra kr 82 700 000 til kr 88 560 000	5 860 000
5700	71	Folketrygdens inntekter: Trygdeavgift, n e d s e t t e s med fra kr 131 747 000 000 til kr 129 500 000 000	2 247 000 000
	72	Arbeidsgiveravgift, n e d s e t t e s med fra kr 171 090 000 000 til kr 170 100 000 000	990 000 000
5800	50	Statens pensjonsfond utland: Overføring fra fondet, f o r h ø y e s med fra kr 174 224 510 000 til kr 186 062 882 000	11 838 372 000
5999	90	Statslånemidler: Lån, n e d s e t t e s med fra kr 132 955 051 000 til kr 102 924 183 000	30 030 868 000

II

Stortinget samtykker i at folketrygdens finansieringsbehov for 2015 dekkes ved statstilskudd.

III

Inngåelse av leiekontrakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2015 eller 2016 kan inngå avtale om leie av tilleggslokaler for Regjeringsadvokaten. Leieutgiftene kommer i tillegg til gitt bevilgningsnivå under kap. 24 Regjeringsadvokaten, post 1 Driftsutgifter.

IV

Stikkord under Justis- og beredskapsdepartementet

Stortinget samtykker i at bevilgningen i statsbudsjettet for 2015 under kap. 491 Utlendingsnemnda, post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, ikke skal tilføyes stikkordet «kan nyttast under kap. 490 post 1», samt at bevilgningen i statsbudsjettet for 2015 under kap. 491 Utlendingsnemnda, post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, tilføyes stikkordet «kan nyttes under kap. 491 post 1».

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 18 [13:52:02]

Referat

- (110) Innberetning fra valgkomiteen om endringer i de faste komiteers sammensetning (Innberetning 2 (2015–2016))
Enst.: Vedlegges protokollen.
- (111) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jonas Gahr Støre, Trond Helleland, Harald Tom Nesvik, Knut Arild Hareide, Marit Arnstad og Trine Skei Grande om et felles løft for god integrering (Dokument 8:37 S (2015–2016))

Presidenten: Referatsak 111 foreslås behandlet etter forretningsordenens § 39 annet ledd bokstav c.
Representanten Audun Lysbakken har bedt om ordet.

Audun Lysbakken (SV) [13:52:52]: Jeg vil gjerne foreslå at dette forslaget sendes til komité på vanlig måte. Jeg mener det flertallet her legger opp til, er en uhorrt framgangsmåte. De partiene som ikke er del av forliket, har ikke engang vært informert på forhånd om at dette var den måten man hadde tenkt å behandle saken på.

Jeg vil advare flertallet mot å bruke flertallsmakt på denne måten. Jeg synes det er ganske opprørende at man går fram slik og behandler et forlik mellom seks av Stortingets åtte partier som om det betyr at all saksbehandling i dette hus er avgjort, og alt annet er overflødig.

Dette handler om flertallets syn og respekt for mindretallets rettigheter. I en annen situasjon kan flertallskonstellasjonene være annerledes, og jeg vil advare partiene som er del av flertallet, mot nå å lage en presedens som åpner for at andre flertall kan gjøre det samme i flere saker framover. Det vil være veldig uheldig. Det koster Stortinget lite å la denne saken gå til komitébehandling på vanlig måte.

Når det er sagt, handler dette ikke om innholdet i avtalen. SV kommer til å støtte så godt som alle forslagene som er lagt fram. Men dette er et prinsipielt viktig spørsmål. Også mindretallspartiene må få skrive sine merknader og fremme sine forslag på vanlig måte. Derfor foreslår jeg at det sendes til komité. Dette er også avklart med det andre partiet som står utenfor avtalen, Miljøpartiet De Grønne, og vi ber om at flertallet tar hensyn til at det også er partier som ikke har vært del av dette forliket.

Presidenten: Representanten Trond Helleland har bedt om ordet.

Trond Helleland (H) [13:54:40]: Det er for så vidt bra at representanten Lysbakken tok ordet, for da fikk jeg anledning til å rette opp en åpenbar feil fra tidligere i dag. Da glemte jeg nemlig å referere at Harald T. Nesvik også var en av forslagsstillerne, sånn at alle partier, bortsett fra SV og Miljøpartiet De Grønne, er med på dette forliket. Det har vært forhandlinger i ukevis. Alle partier, inkludert SV og Miljøpartiet De Grønne, var invitert med fra starten av,

da vi startet på innstrammingsforslag. Så ble vi enige om å gå videre med integrering og kommunesituasjonen.

Dette er nøye forhandlet fram mellom 161 av 169 representanter på Stortinget. Hadde det vært et knapt flertall, kunne jeg forstått Lysbakkens innvendinger. Her er det en bred innstilling som alle partier står bak unntatt SV og Miljøpartiet De Grønne – som får hele julen og langt ut på nyåret til å studere dette. Men vi insisterer på at dette skal behandles i Stortinget første dag etter ferien.

Presidenten: Representanten Audun Lysbakken har bedt om ordet.

Audun Lysbakken (SV) [13:55:52]: Det representanten Trond Helleland sier, er egentlig at et flertall i denne sal kan ha de prosessene man ønsker, stenge de andre ute og så ikke bry seg om hva mindretallet mener om det. Jeg synes det er en svært uprinsipiell måte å tilnærme seg dette på. Hvis prinsippet nå er at dette er greit hvis flertallet er stort, da synes jeg at flertallet skal tenke nøye gjennom hva slags prinsipp det er de innfører. Så kan en jo vekke hvor stort flertallet skal være før det er greit å sette mindretallet til side.

Dette er en veldig uheldig måte å gå fram på. Jeg må si at jeg synes det er uhørt, og det er ekstra spesielt at flertallet til og med gjør det uten å informere mindretallet på forhånd. Så vi står ved vårt forslag.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet.

Her foreligger det da to forslag. Det er presidentskapets forslag om at referatsak 111 behandles etter forretningsordenens § 39 annet ledd bokstav c, og det er forslag fra representanten Audun Lysbakken, på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, om at referatsak 111, Dokument 8:37 S for 2015–2016, sendes til komitébehandling.

Vi går til votering.

Votering:

Ved alternativ votering mellom presidentskapets forslag og forslaget fra Audun Lysbakken, på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, ble presidentskapets forslag bifalt med 92 mot 7 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 13.57.07)

Presidenten: Referatsak 111 blir da å behandle etter forretningsordenens § 39 annet ledd bokstav c.

Videre ble referert:

3. (112) Natur for livet – Norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 14 (2015–2016))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
4. (113) Endringer i straffeloven og straffeprosessloven (personforfølgelse, forberedelse til tvangsekteskap mv.) (Prop. 42 L (2015–2016))
5. (114) Endringer i straffeloven mv. (militær virksomhet i væpnet konflikt m.m.) (Prop. 44 L (2015–2016))
Enst.: Nr. 4 og 5 sendes justiskomiteen.
6. (115) Endringer i universitets- og høyskoleloven (modell for styring og ledelse mv.) (Prop. 41 L (2015–2016))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
7. (116) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Audun Lysbakken om å sikre integrering (Dokument 8:29 S (2015–2016))
8. (117) Endringer i plan- og bygningsloven (unntak ved kriser, katastrofer eller andre ekstraordinære situasjoner i fredstid) (Prop. 43 L (2015–2016))
9. (118) Endringer i kommuneloven (avvikling av samkommunemodellen) (Prop. 45 L (2015–2016))
Enst.: Nr. 7–9 sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.

Presidenten: Da dette er siste stortingsmøte i 2015, vil presidenten få lov til å benytte anledningen til å takke for den innsatsen som dere har gjort, alle sammen, denne høsten. Det har vært en på mange måter begivenhetsrik høst, og jeg synes vi har klart brasene på en god måte.

Jeg vil gjerne ønske alle representantene, regjeringens medlemmer, alle ansatte her i huset og pressen – og alle andre som har hatt sitt arbeid knyttet til vårt virke – en riktig gledelig jul. Så lader vi batteriene og kommer sterkt tilbake i 2016, som sikkert også blir et viktig politisk år.

Riktig god jul, alle sammen!

Representantene (fra salen): God jul!

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.58.